

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1289

ЗАБАВНИК

10. 9. 1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

5

динара

КОМПЛЕТАН
СТРИП

МАЛИ
ДОБОШАР

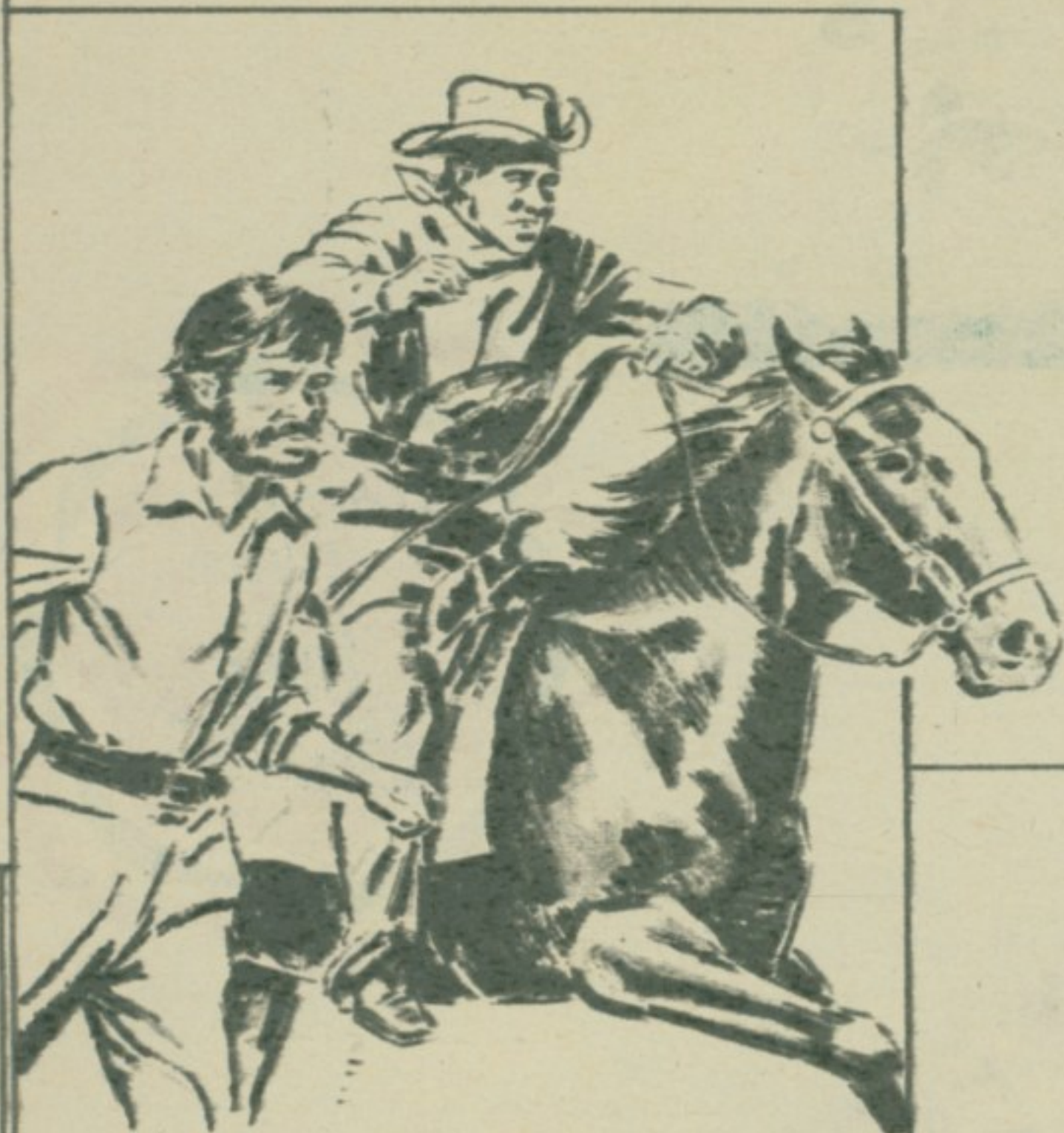
ВИЉЕМ ОСВАЈАЧ
БИТКА ЗА ЕНГЛЕСКУ

СТРАНЕ 24-25.

Purple

Веровати или не!

ЏОРѢ ВОРЕН

ИЗ АРИЗОНЕ
КЛАДИО СЕ ДА БЕ НА СТАЗИ
ОД СТО МЕТАРА
ТРЧАТИ БРЖЕ ОД КОЊА.
ВОРЕН
СЕ КЛАДИО
У
СВОЈ РУДНИК СРЕБРА
КОЈИ ЈЕ ДОНОСИО
МИЛИОНСКУ ДОБИТ, А
ЊЕГОВ ПРОТИВНИК
У КОЊА
ИЗГУБИО ЈЕ
И ТРКУ
И РУДНИК!

ТВРЂАВУ АТУР

У ИНДИЈИ, САГРАДИО ЈЕ
1549. ГОДИНЕ ГАТИ МУАЛИЗАР
КОЈИ ЈЕ НАШАО ЈЕДАН
ГВОЗДЕНИ СУД ПУН ЗЛАТНИКА.
СУД СЕ И ДАНАС
ЧУВА
У ТВРЂАВИ.

НЕКА СТАБЛА

КАЛИФОРНИЈСКОГ
БОРА
У БЕЛИМ ПЛАНИНАМА
СТАРА СУ И ДО
4000 ГОДИНА.

БИЛКА КАВЕЗ

ЈЕДНА ВРСТА
ПЛЕСНИ
РАСТЕ У ОБЛИКУ
СИГУШНОГ КАВЕЗА
С ЛОПТОМ
СПОРА У СРЕДИНИ -
КОЈЕ
ВЕТАР
РАЗНОСИ.

ЗЛАТАН ЧАСОВНИК

ИЗРАЂЕН ЈЕ
У
БЕЧУ
1800.
ГОДИНЕ
У
ОБЛИКУ
МАНДОЛИНЕ.

ПРОСИДБЕНИ КАМЕН

НАЗВАНА ЈЕ ЈЕДНА СТЕНА
НА ШКОТСКОМ ОСТРВУ
ГИЛ.
ЗБОГ ТОГА ШТО ЈЕ НА њЕМУ
ЧУВЕНИ ПИСАЦ, ВАЛТЕР СКОТ
ЗАПРОСИО
ШАРЛОТУ КАРПЕНТЕР.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• за првог стручњака за искрцавање преко мора, такозване амфибијске операције, сматра се грчки војсковођа Алкибијад (452-404. пре н.е.) који је саградио први специјални брод за искрцавање трупа.

• тканина брукат од тешке свиле и сребрних и златних нити први пут је изаткана у Кини 238. године. Преко Персије у Европу је стигла у 12. или 13. веку.

• као што је познато, Галилеј је 1609. године пронашао доглед. Захваљујући том проналаску Галилеј је открио планине на Месецу, Сатурнов прстен, Јупитерове сателите. Галилеј је још пронашао топлотмер, као и часовник с клатном.

• Вокељи су узели учешћа у првом српском устанку (1804) и у рату за ослобођење Грчке (1821-1828).

• када млади Индијанац из племена Зутула у Гватемали хоће да се жени онда му, док проси девојку, другови разбијају крчаг о главу, у знак женидбене понуде.

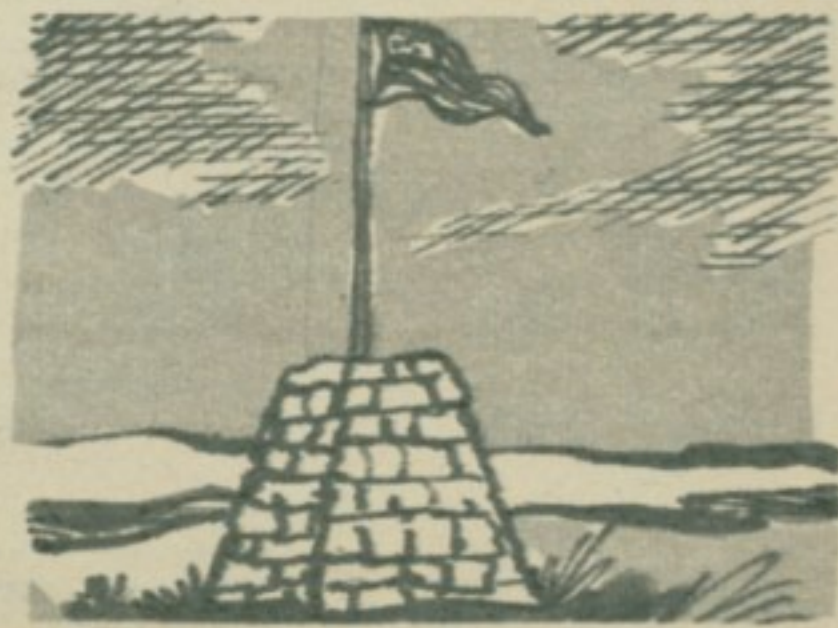
• Тини, кокошка-кепец која је припадала некој Линди Финч у савезној америчкој држави Тенеси, умела је тачно да „отпева“ неколико модерних арија.

• у Институту за пустиње Академије наука СССР разрађен је нов метод стварања пашњака у пустињи Каракум. На 60 километара северно од Ашхабада стручњаци су одабрали за вршење експеримената „најсувље“ место, где у току године има свега нешто више од 100 милиметара воденог талога. Чак и за пустињу то је веома мало. Међутим, у пустињи ипак има залихе влаге. Постоје из-

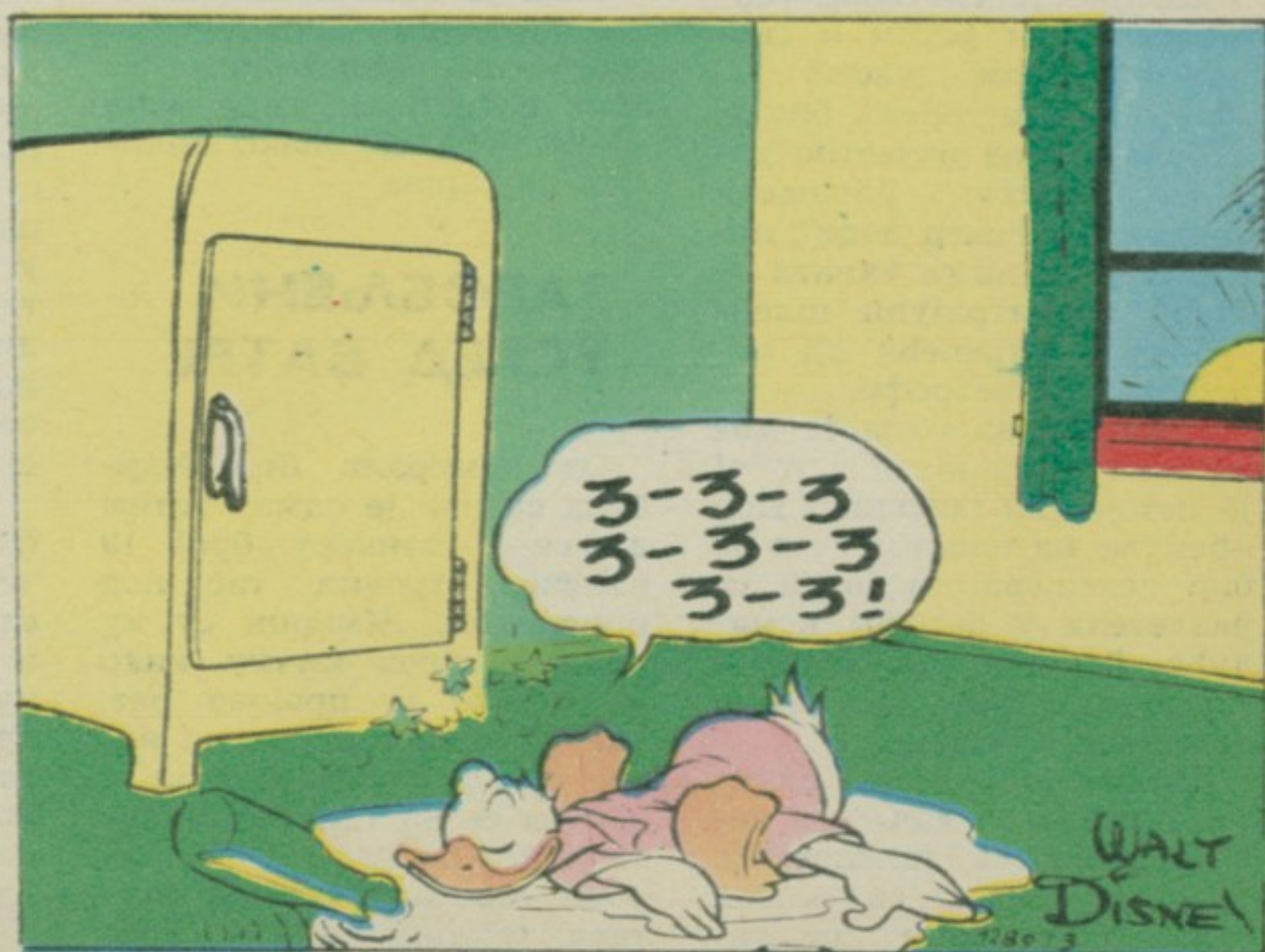
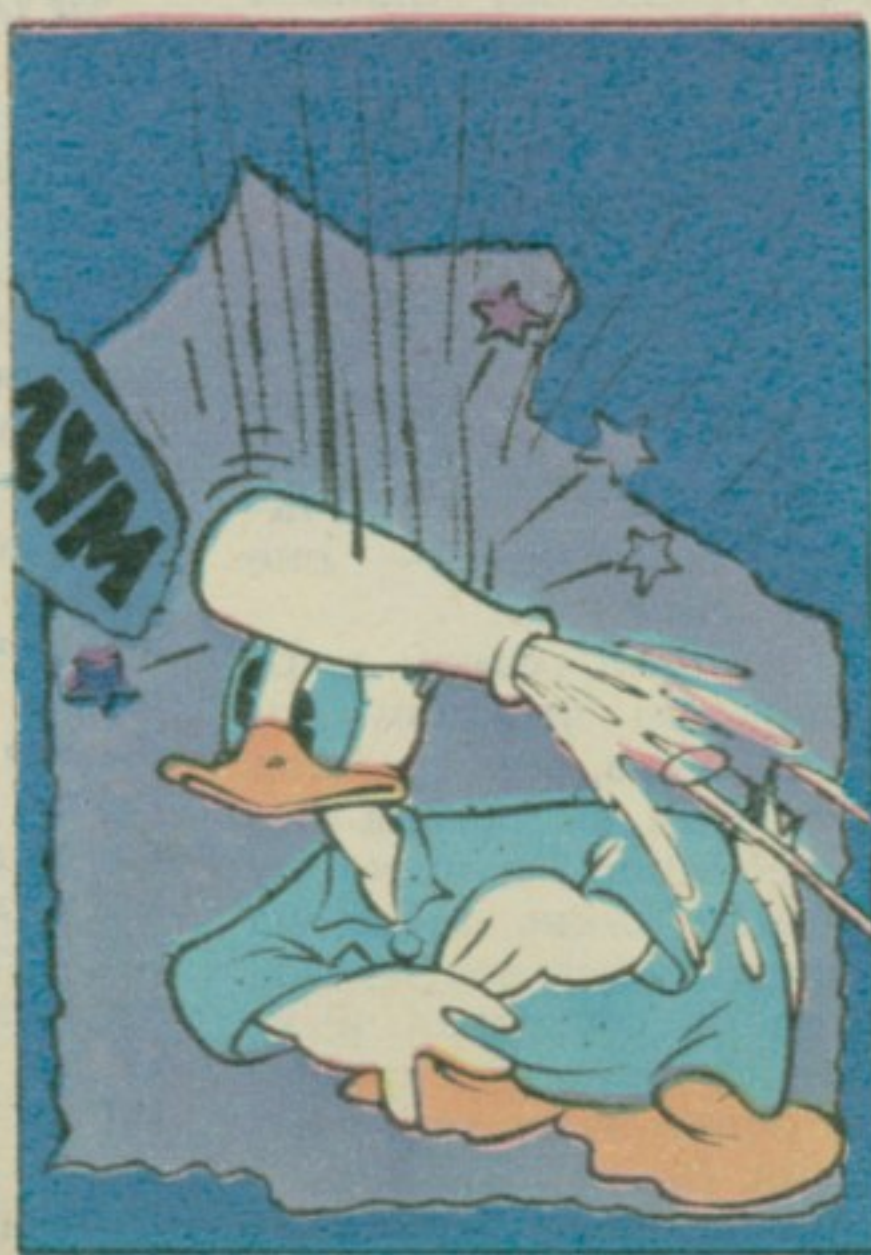
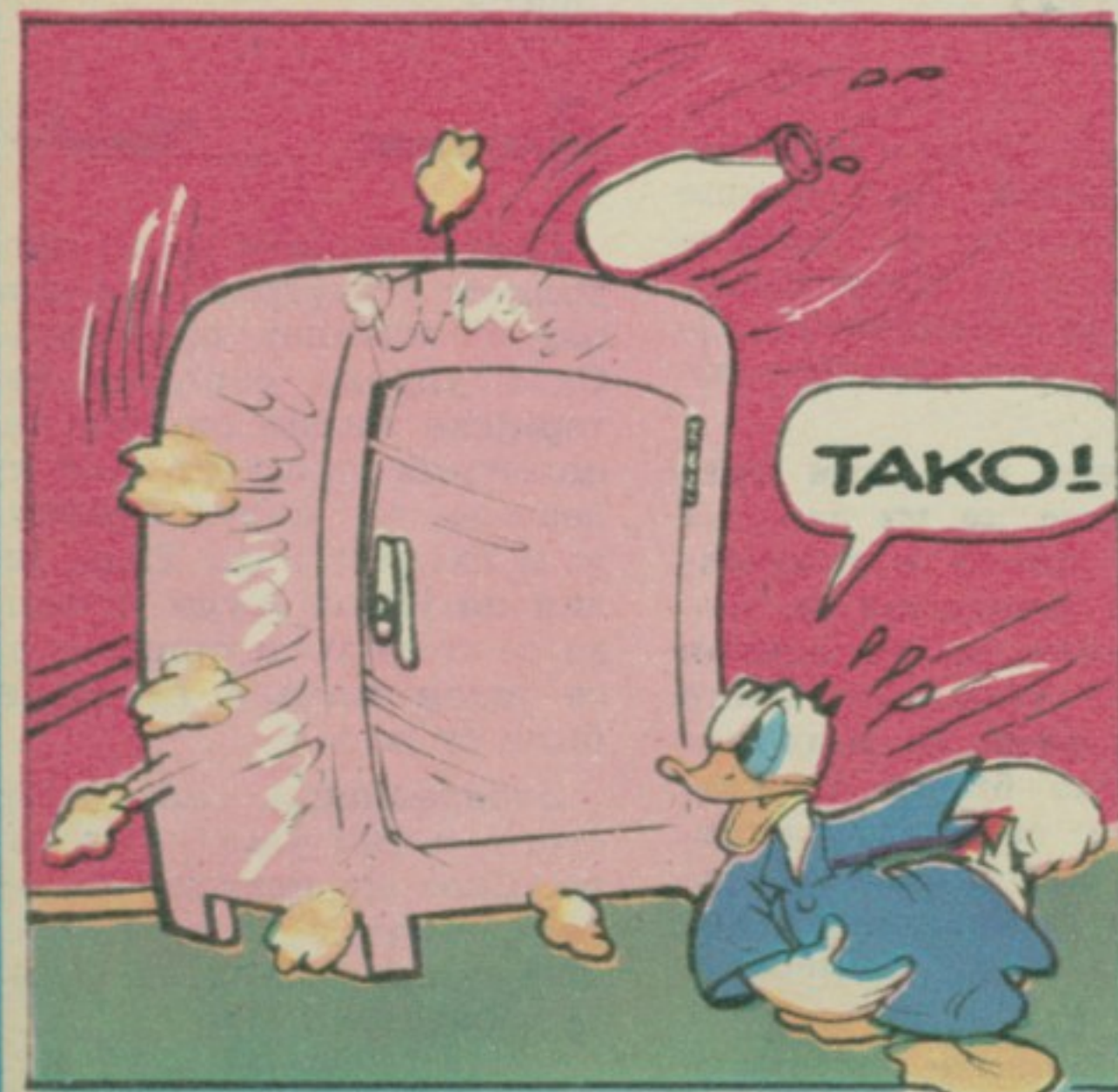
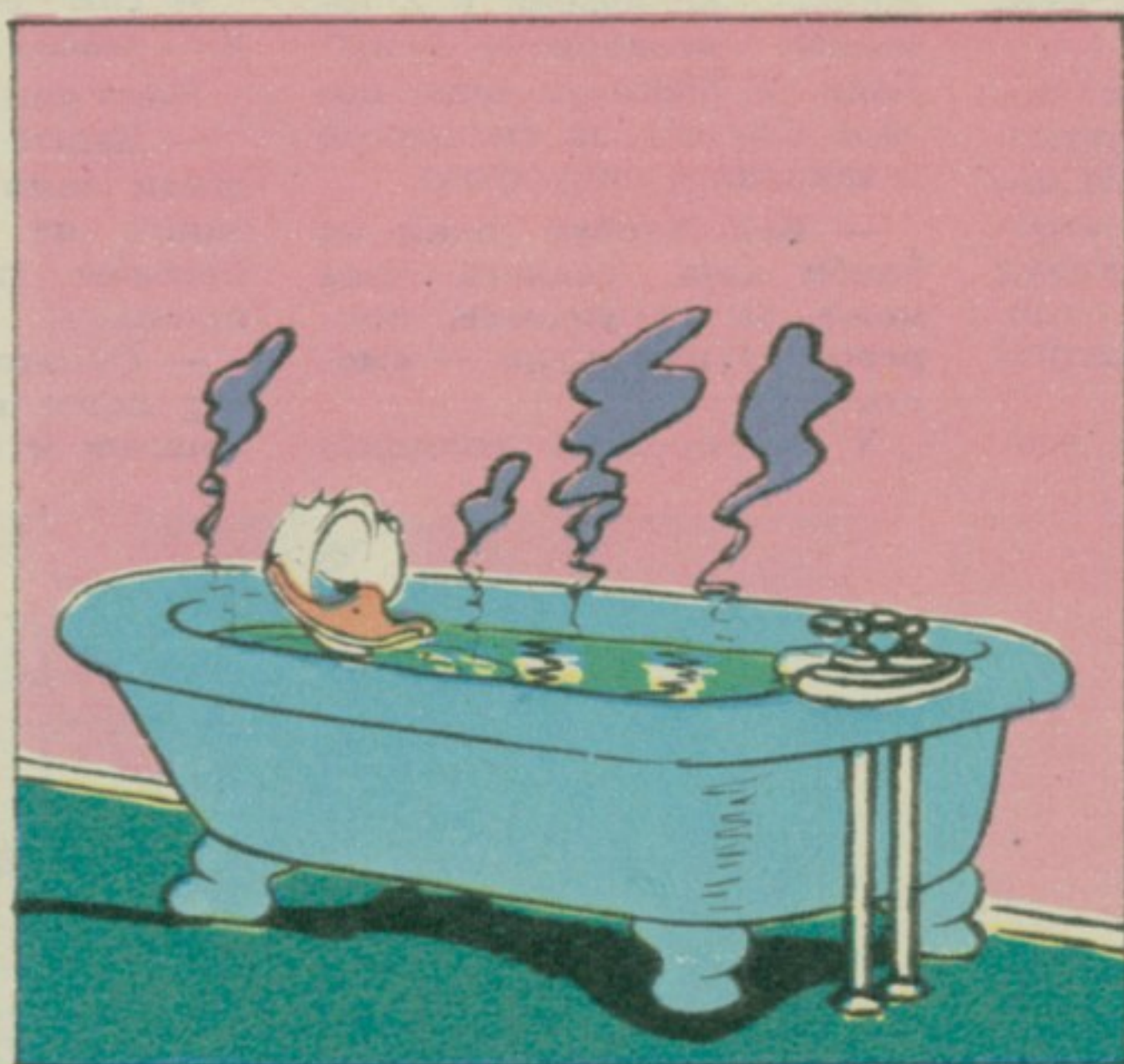
весне врсте биљака које могу да преживе и у најтежим условима. То су, на пример, саксаул, неке једногодишње и вишегодишње траве, затим разно жбуње итд. Међутим, њиховом семену потребно је помоћи да се „учврсти“. А то се постиже орањем, дрљањем, сејањем у најпогодније време, како би биљке у кратком влажном периоду успеле да постану животно способне. После брижљиве обраде огледна парцела претворена је у плодан пашњак и са једног хектара добијено је више од 8 метарских центи сточне хране — готово четири пута више него пре експеримента. Сем тога добијено је око 8 мет. центи дрвета за огрев, што је такође веома важно.

• географски центар САД, који се налази у Канзасу, удаљен је само неколико десетина километара од геодезијског центра целе Северне Америке.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ВЕЛИКЕ
КАТАСТРОФЕ

ГРАД НА БОМБИ

Хеликоптер Службе за спасавање надлетео је луку сву у пламену. Ватра од запаљеног уља претворила је Бел Харбур на Мисисипију у прави пакао: бродови, шлепови, тегљачи, све је горело, а пламени језици који су сукљали у небо ширили су се застрашујућом брзином.

— Чинило ми се као да гледам у огромно гротло — испричао је доцније пилот Бил Скот. — Најзад сам угледао оно што сам тражио: шлеп-танкер број 19, узрочник ове катастрофе на који је требало да се спусти. Клизно је лагано, потпуно окружен ватром: једини начин да му се приђе био је из ваздуха.

Бил Скот је почео да спушта хеликоптер на шлеп. Осећао је како врелина постаје све јача, како му се зној слива испод шлема и заштитног одела а очи пекну и сузе. Исто су се осећала и његова четири сапутника, чланови спасилачке екипе пред којима се налазио сигурно најтежи задатак до сада: стављали су своје животе на коцку како би спасили хиљаде туђих. Танкер је био пун отровног гаса под притиском који је свакога часа на овој топлоти могао да експлодира, а то би, пактично, значило да дигне Бел Харбур у ваздух...

ШЛЕП УБИЦА

Све је почело са првим јутарњим зрацима, нешто после шест сати. Лука се тек будила, уз крике галебона и прве повике људи запослених на доковима, када је тегљач „Ривер лејд“ повукао шлеп-танкер број 19 узводно, према излазу. Тек што је стигао до висећег моста на крају града, догодило се оно што нико није предвидео: шлеп се одједном откачио од тегљача и пошао низводно.

Добијао је све веће убрзање, ношен рејсом и својом огромном масом — због природе терета, био је направљен од изузетно дебелог челика. Запаљена посада са „Ривер лејд“ могла је само да се ухвати за главу посматрајући шлеп-убицу и стрепећи од неизбежне катастрофе.

Прва жртва била је мала пластична јакта у којој је поточана породица Пол кренула на излет: судар је био неминован и јакта се разлетела у безброј комадића. Лешеве оца, мајке и троје деце биће пронађени тек после два дана.

Следио је још низ сличних судара са мањим и већим чамцима, шлеповима, бродовима, док се најзад шлеп-убица није зауста-

**КАДА ЈЕ ШЕФ ВАТРОГАСНЕ БРИГАДЕ СА-
ЗНАО ШТА СЕ НАЛАЗИ У ЗАПАЉЕНОМ ТАН-
КЕРУ, ЖМАРЦИ СУ МУ ПРОШЛИ КРОЗ
КИЧМУ: ДА ЛИ ЈЕ ТО КРАЈ?**

вио треснувши у велики мол па опет почео лагано да клизи низ струју. Свуда на његовом путу и око њега избијала је ватра од просутог мазута.

Сирене ватрогасних кола заурлале су кроз јутарњу тишину. Када је из командног ципа шеф ватрогасне бригаде Џон Меклауд угледао приказ у луци, једва је поверовао својим очима:

— Када смо стигли, ват-

му се дигла на глави. Адмирал луке објаснио му је да су ти људи, укупно петорица, вероватно још у животу, заробљени у тако званом „ваздушном репу“. Тада је Меклауд опет позвао Службу за спасавање и заурлао у микрофон:

— Бел Харбур лежи на бомби која свакога часа може да га разнесе, потребни су нам људи — сме-ста!

У међувремену полиција

довољно дебео да би ватра могла да му науди... само останите на својим местима, помоћ ће већ стићи...

И сам је говорио дрхтавим гласом.

Неко упита:

— Зашто не бисмо покушали сами да се спасемо, зашто не изиђемо и не пробамо да одемо преко шлепа?

— Схватите, оно што овај шлеп одржава на површини је баш ова комора,

нуо га је Меклауд и сам готово вичући — ми ћемо гасити ватру око нас док будете радили!

Ватрогасни чамци који су успели да се пробију у близину шлепа почели су да штрцају пену на пламене језике који су упорно опет избијали: најтеже је угасити уље запаљено на површини воде!

За то време Скотов хеликоптер њихао се у ваздуху док се најзад није спустио на шлеп. Људи су истрчали и покушали да пронађу кабл за повезивање. Тегљач је био спреман, али још није могао да се приближи шлепу окруженом пламеном. Из ватрогасних чамаца непрестано су пилбали млазеви пене и тегљач је напредовао полако. Чинило се да ће успети.

ра је већ захватила и зграде у луци, претећи да се рашири на најближе градске четврти. Моји људи су истрчали из кола и дали се на посао док је свет напично бежао испред пламена.

Тада је Меклауд обавестио радијем Службу за спасавање, схвативши да сами ватрогасци неће моћи да се боре са овако великим пожаром.

ЗАРОБЉЕНИ УСРЕД ВАТРЕ

Од адмирала Бел Харбура сазнао је одмах затим да се у танкеру број 19 налази отровни гас под притиском. Жмарци су му прошли кроз кичму иако је, пошто је прошао рат, раније увек говорио да незна шта је страх. А када је чуо да се на танкеру налази још и посада јер је природа терета таква да захтева стални надзор, коса

је већ почела евакуацију становништва, али је споро одмицала. Било је и много оних који су из радозналости или незнања упорно стајали ту и посматрали шта се догађа на доковима запаљене луке.

За то време пет чланова посаде налазило се у „ваздушном репу“ на задњем делу шлепа. Врелина је постајала све жешћа и они су готово почели да се гуше. Како су се ту налазили у тренутку несреће, нису тачно знали шта се догодило, нити су видели пожар. Само су чули узастопне експлозије — оне од запаљеног уља!

Док су тако седели мирно, како би штедели резерву ваздуха, јер су ипак схватили да се догађа нешто необично, зачули су пуцкетање какво је могла произвести само ватра. Погледали су се: страх и ужас се појавио у свим очима. Онда најстарији међу њима, Бедхарт, рече:

— Не брините. челик је

не смо да је пробијемо, вода ће продreti и нећемо моћи да је задржимо... Бићемо потопљени пре него што угледамо светлост.

ДА ЛИ СУ ЖИВИ?

Меклауд је за тренутак скинуо шлем да обрине зној са чела и слепоочница. Слушао је Била Окога који му је објашњавао узрујаним, повишеним тоном:

— Једино што нам преостаје јесте да из ваздуха приђемо шлепу и покушамо да га повезамо са тегљачем који ће га одвући негде на усамљено место где нема људи, на овој топлоти могао би да експлодира због високог притиска унутра. Они гас сабијају да би га стало што више и на овој температури...

— Не брините — преки-

Најзад су четворица спасилаца, окупани у зноју и крајње исцрпљени, пронашли кабл и повезали шлеп са бродом: извлачећи се из пламена, тегљач и танкер лагано су кренули уз Мисисипи. Бел Харбур је био ласен.

Скот и његови људи продрли су у унутрашњост шлепа. У мрачној просторији Скот управља светлост батеријске лампе на пет непомичних прилика које су лежале на поду. Претнуо је и скаменио се. Тада, један по један, људи почеше да се мичу и он примети да се један младић осмежује: били су живи!

Забравивши на умор, страх и сав ужас тога дана, Скот му поможе да устане, загрли га и сам се насмејавши: људска воља је победила!

М. К.

Када је почетком априла 1976. године у специјализовану болницу у Хјустону донесен човек без свести, зарастао у дугу белу браду и косу, го тово скелет, лекари нису могли да поверују у причу његових пратилаца да је то — Хауард Хјуз. Али, није било никакве сумње: заиста је то био чувени милијардер, најбогатији човек Америке, после Пола Гетија, чији капитал износи око 2.500 милијарда долара (око 4 билијарде и 500 милијарди динара).

Ипак, ни савремена медицина и најпознатији лекари нису успели да му помогну, јер је тешко обољење бубрега ослабило цео организам.

ВРЕМЕ СМРТИ

Пуних 20 година он се припремао за своју смрт — каже Рон Кистер, један од ретких људи који су смели да бораве у његовој близини. — Два пута годишње Хјуз је „умиран“. За време тих страших представа које су трајале и по петнаестак дана сваки од нас тројице телохранитеља морао је да нештаје наређења која је Хјуз издавао. Тако смо тачно знали шта треба да радимо у тренутку његове праве смрти.

Хјуз никад није веровао људима, у све је сумњао плашећи се да га неко не отрује или убије. Од 1951. године, када је направљена његова последња фотографија, почео је да се крије по изнајмљеним становима или апартманима на највишим спратовима хотела. Опседнут смрћу почео је помно да припрема свој погреб.

Ево како су изгледале представе Хјузове смрти које Рон Кистер описује у својој књизи.

„...У одређено доба године, најчешће у пролеће или јесен, Хјуз је осећао да је дошло време за „умирање“. Тада је постајао да једе, нагло је мршавио, а када више није могао ни да стоји, одлазио је у кревет и прекривао се чаршавом испод којег су му вирили само глава и стопала. Пред њим очима почињао је да се мучи, физички је пропадао, бледео и првенос, а није дозвољавао да му помогнемо. Само би понекад затражио који кеке или орах и гутљај или два млека...“

ПОСЛЕДЊЕ ПУТОВАЊЕ

У тим приликама Хјуз је своје телохранитеље називао посебним именима: Рон се звао болничар Ханах, а остала двојица

ПУНИХ 20 ГОДИНА, ОД КАДА СЕ ПОВУКАО ИЗ МОНДЕНСКОГ ЖИВОТА, ХАУАРД ХЈУЗ ЈЕ ПРИПРЕМАО СВОЈУ САХРАНУ ПРИРЕЂУЈУЋИ СТРАШНЕ ПРЕДСТАВЕ У КОЈИМА ЈЕ УЖИВАО.

били су болничари Грејс и Сарах.

После десетак дана гладовања Хјузове патње достизале су врхунац, тешко је дисао и непрестано се знојио, тако да су болничари у тим тренуцима помишљали да ће стварно умрети. Сулуди милијардер управо је прижељкивао тај њихов страх па их је изнемоглим гласом позивао да дођу до његовог кревета где су морали непомично да стоје и по неколико часова. Као болничар Ханах, Реј је имао увид у комплетно стање његовог организма, болничар Грејс му је додавао лекове, а Сарах стерилисала не марамнице којима је Хјуз сам себи брисао тело.

Није дозвољавао да га било ко додирне јер је страховао да ће га неко заразити. Чак је и свој пулс сам пицао и мерио крвни притисак. Откуцаје срца и нисину крвног притиска саопштавао је болничару Сараху који их је бележио, а затим гласно читао резултате да би их Хјуз саопштио лекарима у болници у Лос Анђелесу с којима је стално био у телефонској вези. Читав конзилијум лекара делио му је савете, али ни један није смео да дође и „на живо“ га прегледа.

За време те страшне представе која је исцрпљивала чак и „болничаре“, поред Хјузовог кревета увек је била једна боца с кисеоником, повремени су му стављали маску на лице, а он је чак и тада помно посматрао сваки њихов покрет — да случајно негде не би погрешили. Сем тога, на оближњем аеродрому увек је у приправности био специјалан авион, а посебна екипа лекара чекала је испред врата његове хотелске собе, да би га

одмах пребацили, ако стање постане критично.

— Хјуз је захтевао да га пренесемо до аеродрома чим видимо да ће заиста умрети — каже Рон. — А одатле, према његовом родном Тексасу где је желео да буде сахрањен поред својих родитеља. Једном ми је рекао: ако не успем жив да стигнем до Тексаса, онда ћу бар умрети у авиону који ће ме понети према мајој земљи.

ДА ГА НИКО НЕ ВИДИ

Ипак, најстрашнији део ове представе настајао је када се Хјуз припремао да умре. Тада је захтевао да по један болничар стане са сваке стране његовог кревета и одмах успоставе

телефонску везу са аеродромом, обавештавајући тако pilota да припреми машину за полетање. Када је добијао одговор да су његова наређења извршена, почињао је да јечи и преврће очима, а онда... прекривао се чаршавом преко главе, јер није желео да га било ко види мртвог. Али, да би се и сам уверио да ли је још жив, протурао је кошчату руку и дозвољавао болничару Ханаху да му преко стерилисане газе и са хируршким рукавицама на рукама измери пулс. Тада се нише није плашио заразе, представа се ближила крају.

Затим је захтевао да сви напусте собу и оставе га у потпуној тишини — да би на миру умро.

— Чим бисмо зачули ду-

боко и уједињено крикње знали смо да је „смрт дошла по њега“ — прича Рон Кистер. — У тим тренуцима он је постајао најсрећнији човек на свету јер је до танчина преживео своју смрт. После тога по три дана није се будио из дубоког сна, што је за све нас био поуздан знак да ће ускоро „наскренути“ и наредних пет-шест месеци нормално живети.

Као да је предосећао да ће ускоро да умре, овај најнесрећнији милијардер је последње године у „Краљевском хотелу“ у Аканулу десетак пута приредио представе умирања. Али, умро је без тог ритуала и вероватно би био веома разочаран да је знао како све неће бити по његовој замисли.

Б. Ј.

Најнесрећнији милионер

ПОСЛЕДЊИ ПУТ ХЈУЗ ЈЕ СНИМЉЕН 1951. ГОДИНЕ. ЦРТЕЖ ПОКАЗУЈЕ КАКО ЈЕ ОТПРИЛИКЕ ИЗГЛЕДАО ПРЕД СМРТ.

НА СОПСТВЕНОМ ПОГРЕБУ

Петар II Петровић Његош

НЕКА БУД

ТРЕБА СЛУЖИТ ЧЕСТИ И ИМЕНУ;
НЕКА БУДЕ БОРБА НЕПРЕСТАНА!
НЕКА БУДЕ ШТО БИТИ НЕ МОЖЕ
НЕК' АД ПРОЖДРЕ, ПОКОСИ САТАНА!
НА ГРОБЉУ ЋЕ ИЗНИЋИ ЦВИЈЕЋЕ
ЗА ДАЛЕКО НЕКО ПОКОЉЕЊЕ!

На северозападним падинама кршевитог Ловћена, готово одмах изнад Боке которске, стисло се Његушко поље, малено и протасељено. На његовим ивицама, још од 1435. године кад се први пут спомиње, сместило се неколико села. У једном од њих, Браковћима, пошљао је у породици Петровић велики песник, политичар и борац за национално ослобођење, Петар II Петровић Његош. По породичном предању које се столећима преносило с колена на колено, породица Петровић се у 15. веку, бежећи испред Турака после пада Босне, населила у питомој Његушкој долини. Међутим, писмених доказа који би потврђивали ово предање нема.

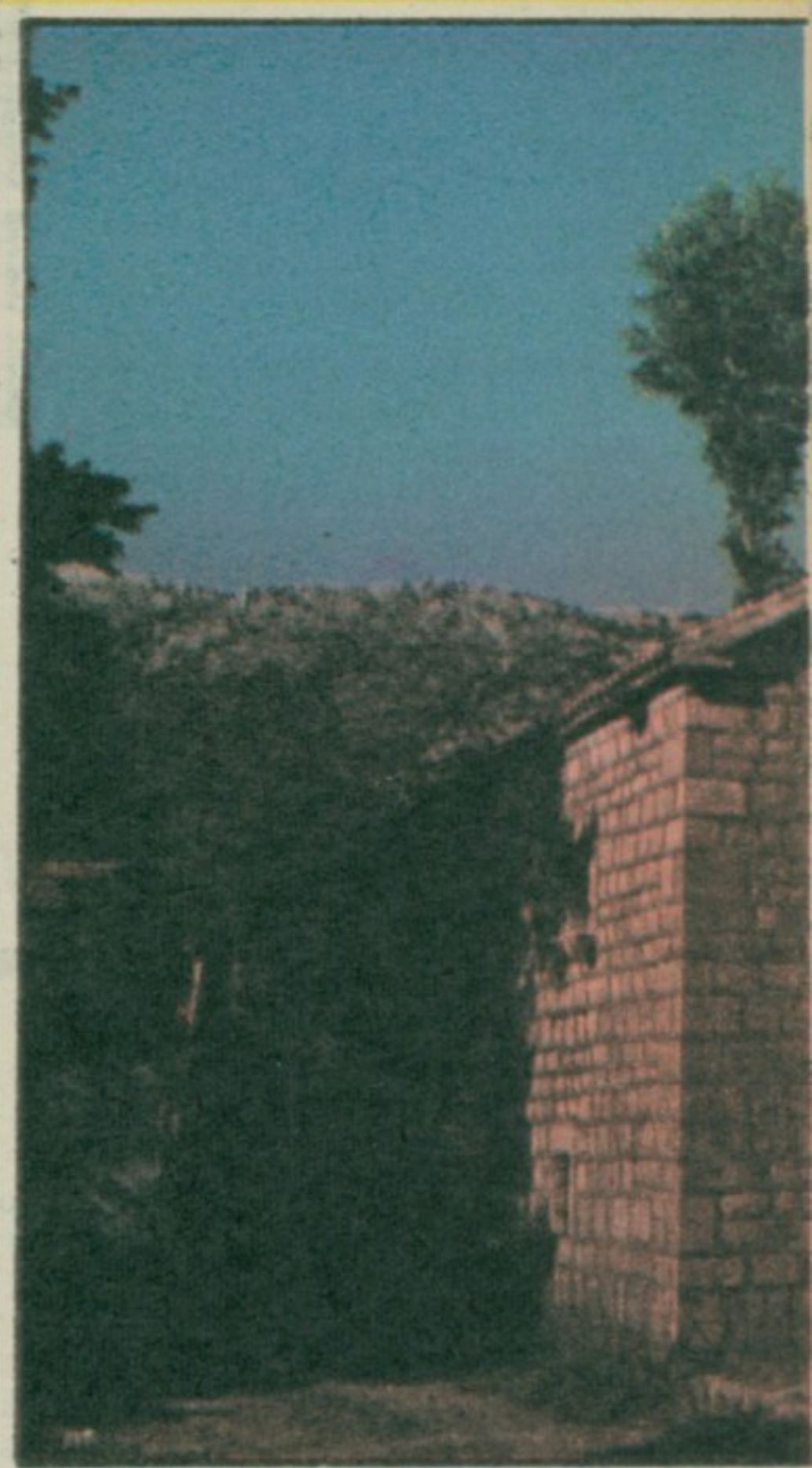
Мада је 1514. године Црна Гора изгубила своју самосталност и, припојена Скадарском санџаку, поверена на управљање Скендер-бегу, потурченом сину Ивана Црнојевића, у њој ипак постоје олободна племена која не признају турску власт. Територијално су подељена у нахије које чине такозвану Стару Црну Гору и Ђорда. Временом, унутрашњи друштвени развитак, али исто тако и спољни утицаји, указали на потребу стварања међуплеменске организације, што током 18. века и доводи до настајања државног језгра окупљеног око подловћенских племена. Пресудну улогу у уједињавању црногорских племена у јединствену државну организацију одиграће породица Петровић. У њој се, тачније у кући Ивана и Тома Петровића, 1. новембра 1813. године родио дечак Радивоје. И мада је кућа Петровића још од 1696. године давала владаре Црне Горе, Радивоје је био одгајан као и остала његушка деца. Заједно с њима веровао се ловћенским врлетима плазећи да не изгуби коју овицу из стада, надметао се с вршњацима бацајући камен с рамена, стрелео од очевих прекора. Живео је у кући

Његош је детињство провео по падинама Иванових корита (на слици) где су његушки чобани лети изгонили стоку на испашу. А онда је његово детињство изненада прекинуто, 1824. године одвели су га у Цетињски манастир „на науку“, по жељи стрица, тадашњег владике и владара црногорског Петра I. У време кад је Радивоје дошао на Цетиње да се припрема за позив свештеника оно као варош није постојало: осим манастира и његових зграда на Цетињском пољу није било више ничег.

С почетка 19. века свака црногорска породица сматрала је највишом светињом личну, породичну и племенску част. Кућа Тома Петровића није била изузетак. И у њој се за дугих зимских вечери крај огњишта приповедало о „чојству и јунаштву“, непрестаној борби за слободу што траје већ вековима, непоколебљивој вери у њих успех.

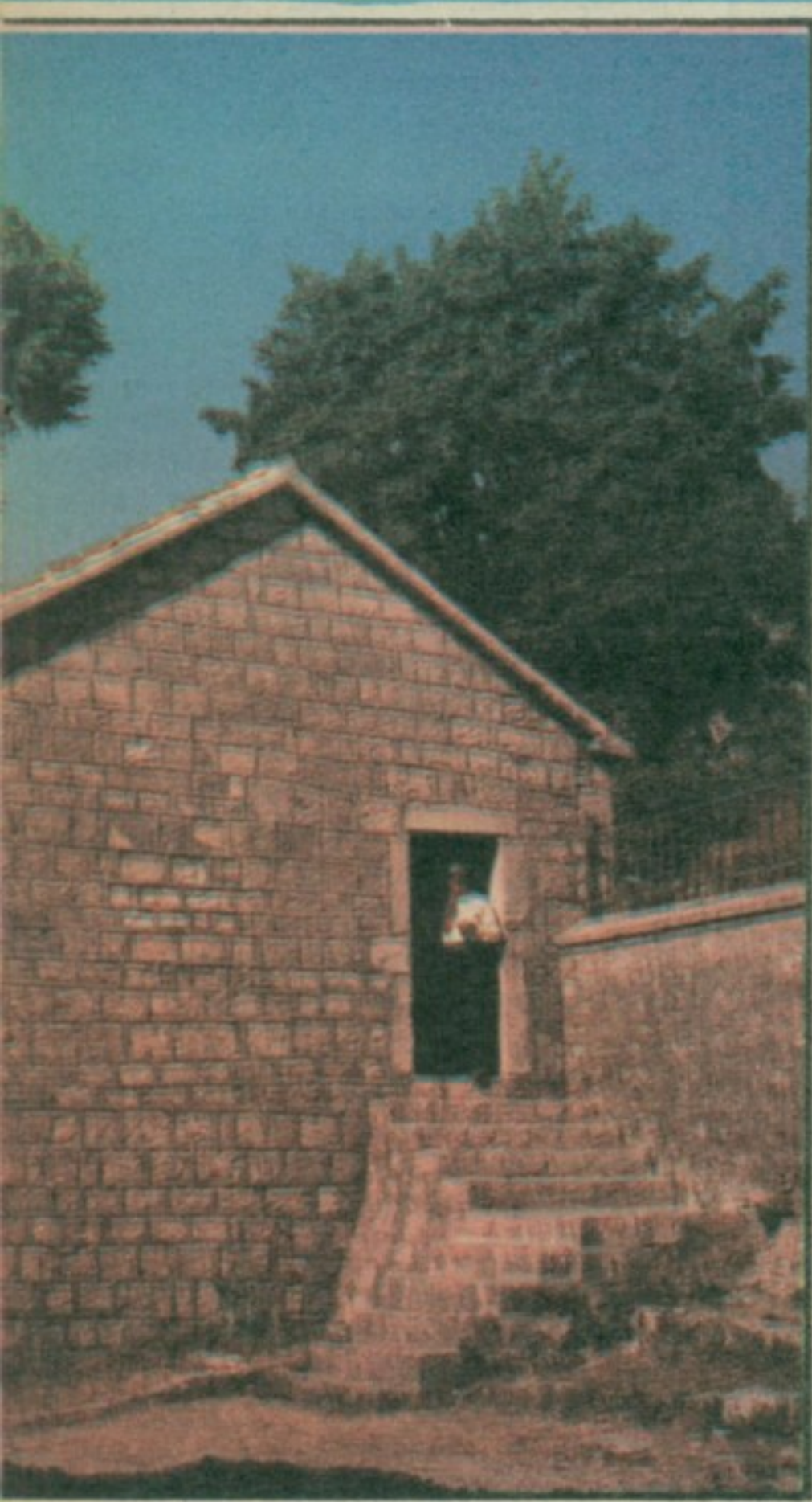

У Цетињском манастиру (на слици) Његош је често био уз стрица образованог човека који је уживао велики углед у Црној Гори. Петар I је већ тада учовао изванредну Његошеву интелигенцију и оштроумност. Природна обдареност дечака а и одлука Ђорђа, најстаријег владичиног синовца да се придружи једном коњичком пуку, у-

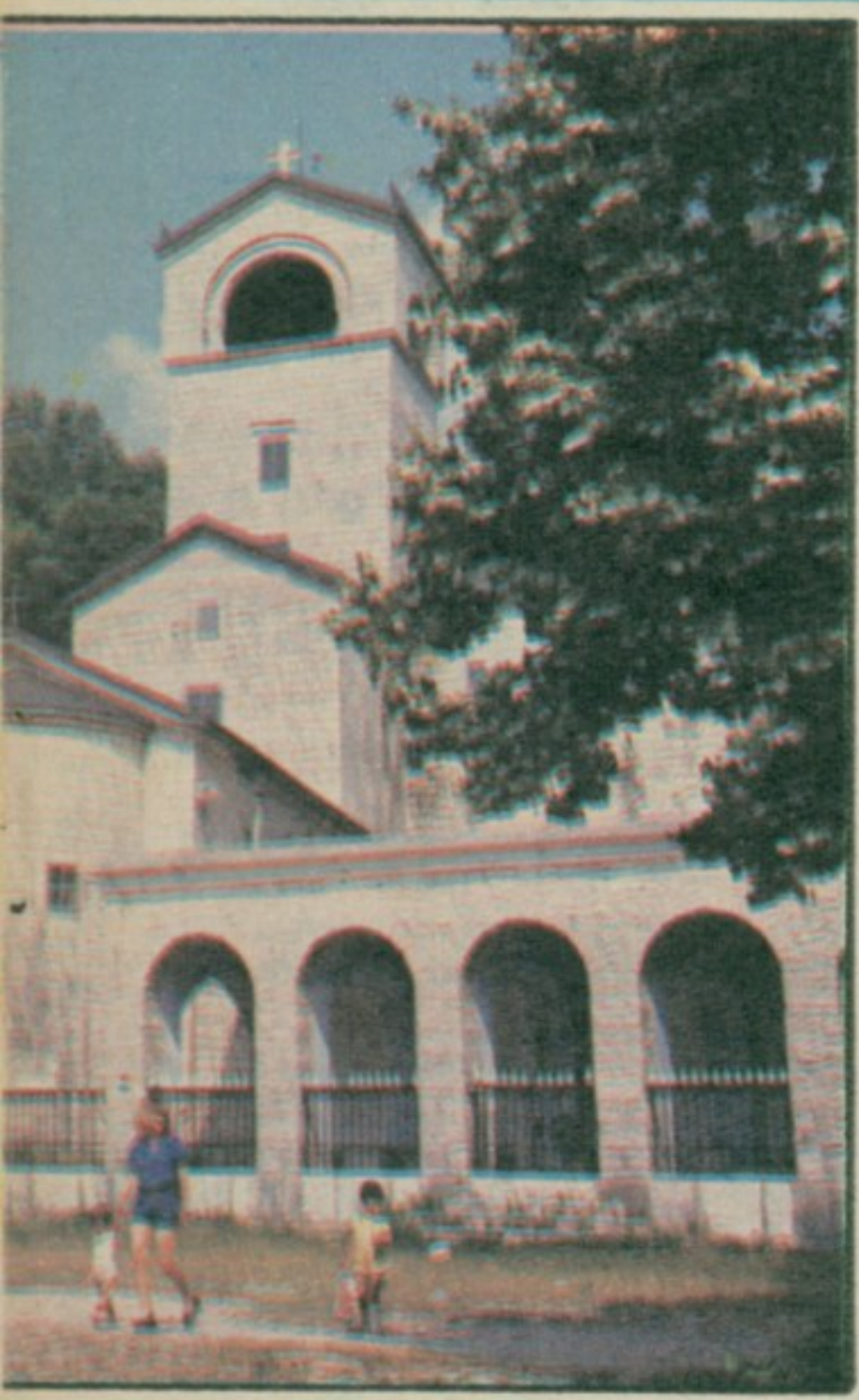

У Цетињском манастиру (на слици) Његош је често био уз стрица образованог човека који је уживао велики углед у Црној Гори. Петар I је већ тада учовао изванредну Његошеву интелигенцију и оштроумност. Природна обдареност дечака а и одлука Ђорђа, најстаријег владичиног синовца да се придружи једном коњичком пуку, у-

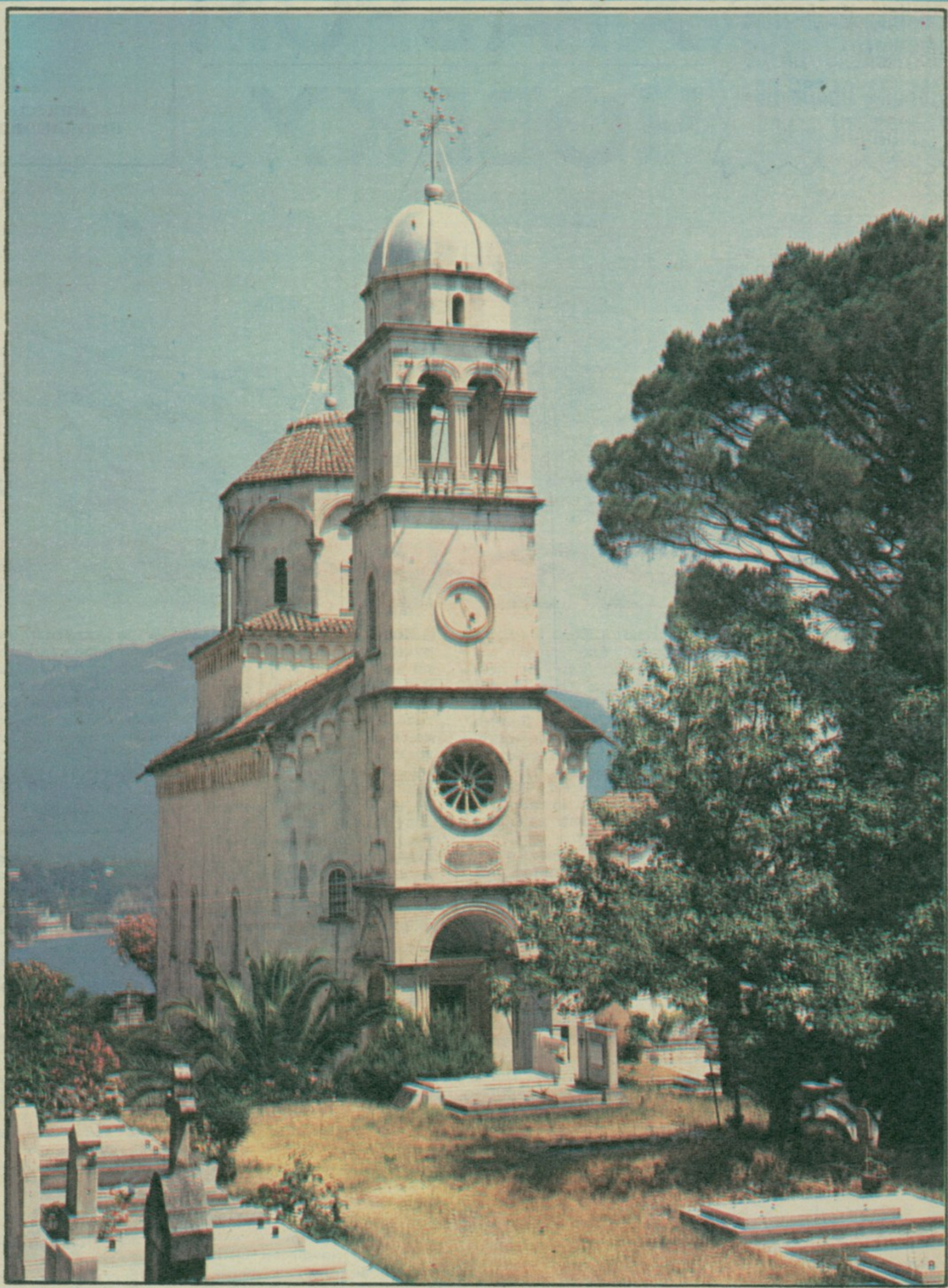
Е БОРБА НЕПРЕСТАНА!

која је по неким описима била обична удерица, а по другима дугачка чврсто грађена, једносpratна зграда од тесаног камена. Шта је тачно, тешко је рећи јер је кућа 1893. године преправљана и дозидана (на слици).

место да постане свештеник, због чега је и послат у Русију, навела је Петра I да о бистром Радивоју почне да размишља као о свом наследнику. Пошто дечак још није знао да пише, владика га шаље тада познатом учитељу, калуђеру Јосипу Троповићу у манастир Савину, у Топлој код Херцег-Новог.

У Топлој, где је остао годину и по, Његош се сусреће са потпуно новом средином, економски и културно много развијенијом. Под надзором учитеља почиње да учи часловац, црквено певање, псалтир, рачуницу и италијански језик али има и довољно времена да „ноћно и дневно походи веселе састанке, где момци и девојке играју и пјевају, али свећ кријући се од свог наставника, оца Јосифа“. Уплашен да би живот у безбрижној средини под утицајем „раскалашне младежи“ могао да у „чему год Рада сокварити“ Јосип Троповић је пожurio да напише владици писмо у којем га моли да дечака поново узме к себи. Док је Радивоје још боравио у Топлој, у

манастир је једном навратио поп Митар Васиљевић и био позван на ручак. За време обеда гост је приметио дечака у црногорској ношњи кога је описао као „порасно и веома наочито дијете, питома израза, али за те године и веома озбиљна изгледа“ како стоји у дну стола и једе. На питање због чега дечак стоји, старешина манастира му је одговорио. „Нема шта да те чуди. Као синовцу митрополита Петра, учинили смо му почаст да обједује с наше трпезе. Али као ученик, он мора стајати поред свог учитеља и манастирског старешине“. На слици: манастир Савина у Топлој код Херцег-Новог.

Текст: О. Вукадиновић Сличици: М. Вујковић

ЉУДИ СА ДВА ЖИВОТА

ДРЖЕЋИ ЈЕДНОМ РУКОМ ЗА КОСУ ДЕЧАКА КОЈИ ЈЕ КРКЉАО, ВОЈНИК ЈЕ ДРУГОМ ПОКУШАВАО ДА СЕ ДОНОПА ОБАЛЕ ПОДИВЉАЛЕ РЕКЕ.

ПРИЧА О ХРАБРОМ ЧОВЕКУ

НИКОЛА ПЕНЧЛИКОВСКИ

Никада кројачки радник из Охрида Никола Пенчликовски није мислио на смрт. Био је млад и здрав, пред њим се налазио живот. Истина, у његовој породици се целог века кубурило с новцем јер је била велика, а приходи скромни, али кад чељад није беспна ни кућа није тесна. Никола је стасао, изучио кројачки занат у свом родном Охриду, па у војску. Праг касарне „Маршал Тито“ у Скопљу прешао је са једва навршених осамнаест година.

После гуиџа кишних дана

Био је почетак јуна 1976. године. Тих дана киша је немилосрдно и без престанка готово три дана засипала Скопље и околину. Над град се навукло сивило. Никома се није мислило да изађе из куће. Седмог јуна време се разведрило. Појавило се и сунце. Једини траг минуле непогоде био је Вардар који, иначе, тече посред самог Скопља. Међутим, то сада није више била она река на коју су Скопљанци навикли, већ подивљала, мутна стихија која је ваљала све пред собом, преливајући се преко бетонског кеја на обале.

Лепо време седмог јуна измашило је на улице многе људе. Између осталих и војнике Никола Пенчликовски и његовог друга Фрању Кујунџића из Суботице. Добродушног Николау већ су сви у касарни одмиља звали Коле. Два друга искористила су излазак у град да скокну до фотографа по своје давно израђене фотографије. Да им не би било досадно, Фрања је окачио о раме транзисторски радио-апарат. Нек' свира: песма душу блажи. Ногу пред ногу, стигли су и до Вардара. Идући његовим бедемом, Фрања рече: — Види, Коле, колика је река! Да л' би се сада купао у њој?

Никола подиже поглед са слика које је разгледао у ходу и окрете се према захукталом Вардару. Вода је имала боју иловаче.

— Не бих оквасио ни прст на нози из макр гледао како ми се отац дави!

— одговори Коле и настави да гледа слике.

Нису одмакли ни неколико корака кад зачуше неку вику. Налазили су се код моста „Гоце Делчев“. Окренуше се према мосту и ослушнуше. Неки човек махао им је рукама. Њима је, значи, и говорио. Вратили су се десетак метара уназад. Сад су већ разабрали човекове речи.

— Вајници, немозите, де те се дави у Вардару!

Рука спаса

Коле претрну. Заиста, малопре је приметио неку дечурлију која су се врзала у подножју бедема до којег је дошпирала вода. Ено их... Шта, уопште, траже поред прљаве, набујале реке, помисли. Поглед му склизну на површину Вардара која се ковитлала сумануто, дивље. Далеко, на средњим реке приметио је дечакову плаву чије је теме извиривало из воде као и део леђа.

— Фрањо, готов је! — викну Коле и баци слике из руке. У трену је смакао ципеле с ногу, а с главе капу и у чарапама стрчао низ бетонски бедем.

— Коле!.. — завапи Фрања за њим, али га Коле није чуо. — Коле, немај!

На мосту се окупило мноштво грађана, на бедему их се створило још више. Дечурлија надала грају, један малишан је плакао и стално понављао: „Спасите ми брата, спасите га!..“ Руком је брисао му саво лице и сузе које су га квасиле.

Коле је снажно завесао рукама. Натопљена униформа отежавала му је пливање. Чинило му се као да су му привезали камење за тело. Кад је стигао до дечака, већ је био уморан. Погледао је давленика. Није му било више од пет-шест година. Закључио је то када га је ичепас за косу и извукао му лице из воде у коју је било све време загуњено. Очију отворених и закрваљених дечак није ништа спознавао. Руком је зграбио спасаоца за униформу и стегао као кљешти ма. Нико више није могао да му отвори шаку. И где

га је ухватио: за груди, негде испод самог грла! Дечак је крклао, крклао је и Коле. Престрашио се. Била му је слободна само једна рука. Она је морала да спасава и њега и давленика.

Чико, не дај да умре!

Река их је носила све брже. Коле је веслао према обали. Ишло је sporo. Покушао је да се окрене на леђа, мењао положај тела. Дечак га је стегао све јаче. Удавиће ме голом руком,

МОЗАИК

Не бавите се хипнозом ако еисте добро испекли тај занат и ако га не радите на научној основи — поручују познати светски научници, указујући на могуће кобне последице. Професор Маркузе наводи случај кад га је један студент позвао телефоном да хитно дође к њему. Када је професор стигао, имао је шта да види: у соби се други студент гушио млатарајући рукама! Професор је одмах схватио: студент се с другом вежбао у хипнози, „убедио“ га да се дави у мору, у гом стању га пробудио, а овај је, наравно, наставио и даље да се „дави“!

На клиници једног познатог америчког психијатра

Чувајте се хипнозе!

тра лечен је пацијент са осећањем да га стално неко прати. Брзо се испоставило да је несрећни човек учествовао у некој популарној демонстрацији

понаша са убеђењем да га неко гони.

На међународном скупу хипнолога 1965. године предавач из бразилског града Сан Паола изнео је

хипнозе где му је хипнотизер ради забављања публике „објаснио“ да га гони бесан пас! У таквом стању хипнотисани се случајно пробудио и, разуме се, наставио да се и даље

податак да је код 230 болесника морао да испразња кобне последице погрешне хипнозе разних шарлатана, при чему су неки заувек остали иза зидина душевних болница!

немоћно је себи признао млади војник. То више није дечја ручица, у оваквој ситуацији када и ја гутах воду и борим се за ваздух, та рука је — смрт! Снага га је издржала. Потонуо је, једанпут, двапут, трипут... Нестајало му је ваздуха. Отимао се!

У једном тренутку Коле је малаксао. Тада је први пут у животу схватио шта значи умрети! Ужаснуо се. Дечак и он сплели су се као врежа. Погледао је према обали, била је близу, а за њега тако далеко. Напрегао се, отимао од воде, руком, ногама, раменима, разумом.

Кад се довукао до обале, био је удаљен око стотинак метара од места где је скочио у реку. Испрживао је ис пред другог моста, такозваног Каменог, иза кога су се налазили вирови. Зна их читаво Скопље. Они би га прогутали да је наставио још само двадесетак метара.

На обалу га је извукао Фрања. Уплашен за Колеов живот, све време је трчао бедемом. Положио је дечака на земљу и почео да га враћа у живот вештачким дисањем. Док је то радио, седмогодишњи дечак брзо обуђио му је рукама ноге. Наслонио је главу на њих, плакао и молио: „Чико, не дај му да умре! Не дај, чико!“

Дошла је и милиција, нашла се ту и давленикова сестра од дванаестак година. Ђутке је ставила браћића на „кркаче“ и понела га кући. Са сестриних леђа мали давленик тужно је гледао свог спасаоца који је седећи на земљи зуррио негде у празно. У пролазу добио је Колету:

— Хвала ти, чико!..

Коле никада није сазнао како се зове дечак којег је спасао ни где станује. Чуо је да га на обали сестра зове Ристо. И то је све.

М. Тодоровић

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

САМ ПРОТИВ ДВА

КАДА ГА ЈЕ ПОМОЋНИК НИЛ БРАУН ОБАВЕСТИО ДА У ГРАД ДОЛАЗЕ КАУБОЈИ ДА ГА ОБЕСЕ, ШЕРИФ ВАЈАТ ЕРП ЈЕ ОПАСАО РЕВОЛВЕРЕ, УЗЕО ПУШКУ И САМ ИМ ПОШАО У СУСРЕТ.

По Доу Ситија у Канзасу је 1872. године допрла железничка пруга. Годину дана касније мирно насеље фармера претворило се у „Преријски Вавилон“ јер су у њега нагинули каубоји с огромним стадима из читавог Канзаса, Тексаса, Новог Мексика и источних делова Оклахоме. За каубојима који су на циљу дугог и мучног пута добијали плате, нагинули су крчмари, трговци, коцкари, лаке жене и криминалци. Градом је завладао закон метка, сваког дана су понеког сахрањивали на „Брду чизама“, које се ширило брже него град, па је Доу Сити добио ново име — „Преријска Содом и Гомора“.

Пред крај лета 1873. године у Доу Ситију је Вајат Ери, човек који је без метка умирио дивљу Вичиту, положио шерифску заклетву. Грађани су били задовољни што је њихов град, који се све брже ширио и постајао велики трговачки центар, добио шерифа који употребљава оружје само у крајњој нужди и неће из града отерати каубоје пуне пара.

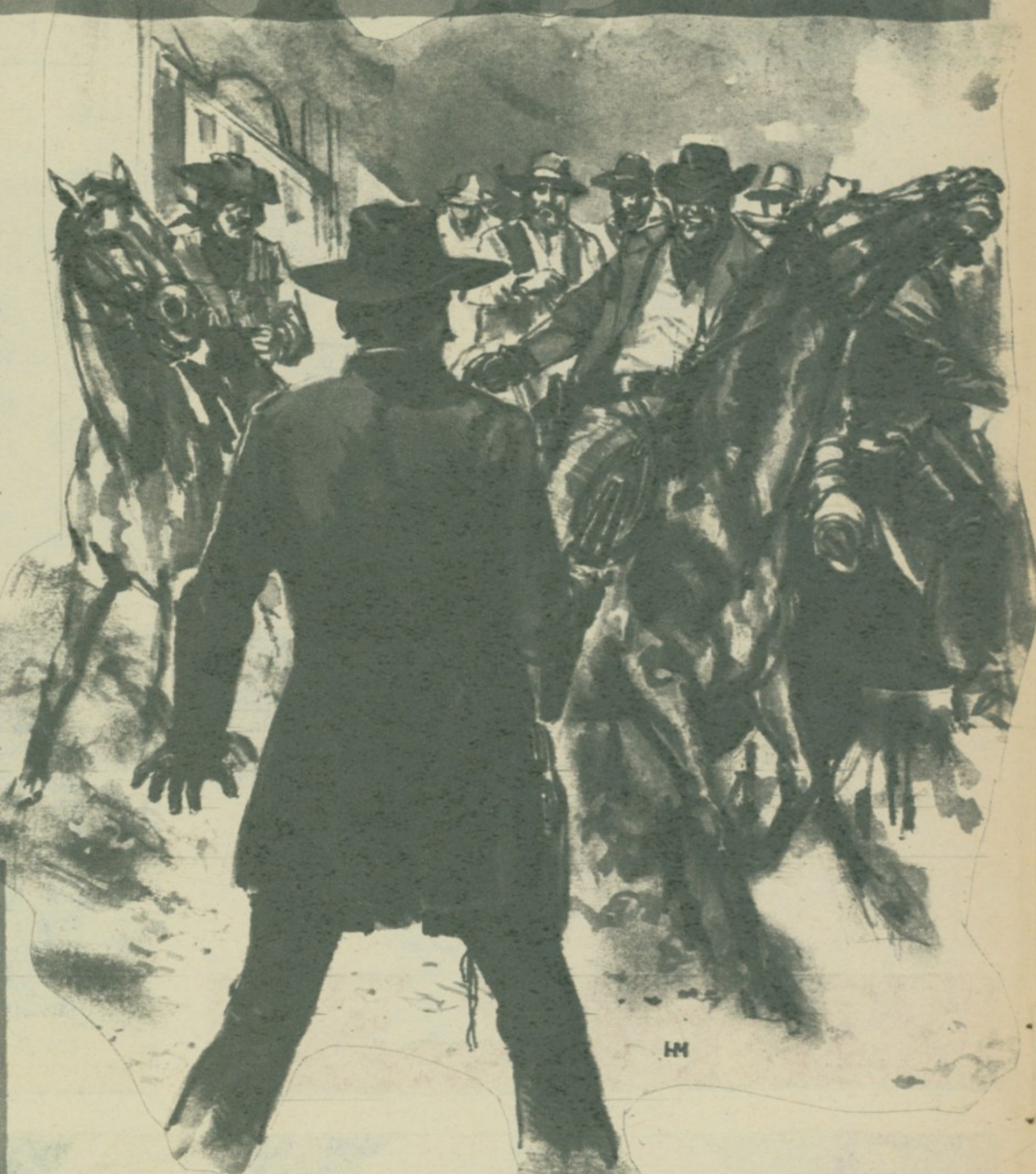
Три дана је Вајат Ери докато шетао градом у којем су с времена на време одјекивали пуцњи уз подарскивање пијаних каубо-

ја, улазио у салуне где су двобоји били редовна забава. Грађани који су га тако радосно дочекали, већ су се у чуду питали нису ли погрешили. Изгледало је да нови шериф уопште не мисли о свом послу.

Четвртог дана изјутра на улицама градића осванула је наредба:

„У граду је забрањено носити било какво ватрено оружје. Ко прекрши ову наредбу биће ухапшен. Шериф: Вајат Ери“.

Петог дана у Доу Сити су стигла три чудна свата. Срдачно су се поздравили са шерифом и с њим нестали у његовој канцеларији. Та три човека били су: Бат Мастерсон и Нил Браун, два искусна западњака који су вешито баратали револверима и нису се устручавали да их употребе, и млађи Ерипов брат Морган, темпераментни момак који је волео гужве. С њима је Ери у прошлости доживео доста авантура и њихово пријатељство је после обрачуна код О. К. Корала ушло у легенду.

Сва тројица су прихватили Ерипову понуду и пристали да му буду помоћници.

ПУЦАЊЕ ЈЕ ЗАБРАЊЕНО

Неколико следећих дана у граду је било мирно. Вајат Ери је врло добро знао да је то само привид. Три хиљаде каубоја у логорима у близини града сигурно неће поштовати његову наредбу коју сматрају бесмислицом и увредом.

Вајат Ери је био на опрезу, али то није ничије одавао. Једне вечери док је шетао градом, из салуна „Аламо“ излетела је разударена гомила од десетак каубоја и уз индијанске поклике почела да се забавља гађајући светилке, прозоре и натписе на радњама.

Шериф им се полако приближио.

— Зар не знате да је забрањено у граду носити оружје? — упитао је.

— Говорим ли ти то мени — исперио се један каубој, а његови другови зау-

зеле изазивачке позе. — Шта ако се мени сипа да пуцам?

Усправан, без икаквог израза на лицу, Вајат Ери га је посматрао. Било му је жао тог младог пијаног каубоја који се правио важан пред друговима.

Каубој је Ерипово држање протумачио као страх. Церећи се још безобразније, нанишанио је најближу светилку.

— Пуцање је забрањено, момче! — рече још увек мирно шериф.

Младић се насмеја и опали.

МИНИ-КВИЗ

1. Како се звала грчка богиња Месеца?
2. Шта је доминик?
3. Гастано Донинети је по народности био:
4. Еукалиптус је дрвенаста биљка пореклом из:
5. Колико износи енглеска мера за дужину званичног стона?

ОДГОВОРИ:

1. Артемисида. 2. Доминик је дрвенаста биљка пореклом из Јужне Америке. 3. Италијан. 4. Јужна Америка. 5. Једна стопа.

ДЕСЕТОРИЦЕ

Муњевитим покретом Ери потезе свој „колт“, обрте га у руци и, служећи се њиме као маљем, спусти га на главу несрећног обесника.

Пре него што су изненађени каубоји успели да се онађу, Ерпов револвер је био уперен у њих.

— Мислите ли да је Доц Сити још ваше стрелиште? — запитао је Ери спокојно. — Не мислите? Одлично! Весели ме што се разумемо. А сад купите овог вашег мангупа и однесите га у логор. Кад се буде истрезнио, можете поново у град. Само, без оружја! Идућег пута се нећу шалити! Чистите се!

Постиђени, каубоји покупише другара и без речи се изгубише из градића.

ОНИ ДОЛАЗЕ!

Грађани Доц Ситија су одахнули.

— Коначно, напусти смо човека какав нам је потре-

баи! — говорили су. — Умириће град, а неће пролити крв и отерати нам муштерије!

Поново је неколико дана протекло у спокојству. Ниједан каубој није се у граду појавио наоружан. Гостионице, барови и коцкарнице радиле су пуном паром а сваке ноћи су до зоре отворене. Трговци су задовољно грљали руке. Истина, каубоји су се опипјали до бесвести, свађали се и изазивали туче али се све завршило једино разбијеним главама и поломљеним ребрима. Мртвих није било.

Вајат Ери се није мешао у свађе и туче. Без оружја мирно је шетао градом. Ипак, ни тренутка није сумњао да ће поново из ведра неба треснути гром.

Једне вечери шерифов помоћник Ник Браун у пуном галопу је на ознојеном коњу ујахао у град и задихано улетео у Ерпову канцеларију.

— Вајате! Два тупета наоружаних каубоја долазе у град! — обавестио је пријатеља. — Урлају као побу-

њени Сиџикси! Долaze да поразбијају неколико трговина, да ти запале канцеларију, да те пропусте кроз шаке, па да те на крају обесе на тргу!

— Видећемо! — мирно рече шериф, притеже појас с револверима и скиде са зида ловачку двоцевку, па пође према вратима.

— Чекај, Вајате! — викну Нил Браун. — Чекај док не доведемо Бата и Моргану!

— Остани овде, Ниле — нареди Ери. — Они долазе да мене лично пропусте кроз шаке! Пружићу им задовољство да то покушају. Али сам. Ако нас буде више, биће крви!

— Не лудуј, Вајате! — побуни се помоћник. — То је гомила побеснелих којата. Напуниће те оловом!

— Видећемо! — слеже раменима шериф. — Остани овде и чувај канцеларију!

МИРАН ДАН У ДОЦ СИТИЈУ

Средином улице, усправан, лака корака, у црном оделу и белој кошуљи, шериф је кренуо према излазу из града. Људи који су већ чули да су каубоји кренули против шерифа, радознално су извиривали из својих кућа у које су се повукли чим су наслутили да ће доћи до окршаја.

— Лудак! — сашаптавали су се док је Вајат Ери мирно корачао низ улицу.

Каубоји, обавијени облаком црвене канзаске прашине, пијано подврискујући, стигли су до првих градских кућа у пуном галопу.

Кад су угледали човека у беспрекорном црном оделу, раскораченог на средини улице, са двоцевком у руци, нагло су зауставили коње. Ниједном од њих није раније пало на ум да би неко имао толико дрскости да их сам дочека на брисаном простору.

Вајат Ери, одличан познавалац психологије људи свог времена, добио је и ову рунду. Задао је противницима први ударац који је, иако невидљив, био одлучујући. Знао је да тај први ударац треба сместа искористити и дотући противнике пре него што се освете и спознају да су у апсолутној надмоћности.

— Чуо сам да тражите шерифа Вајата Ерија, мом-

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

Турци у служби Душановој

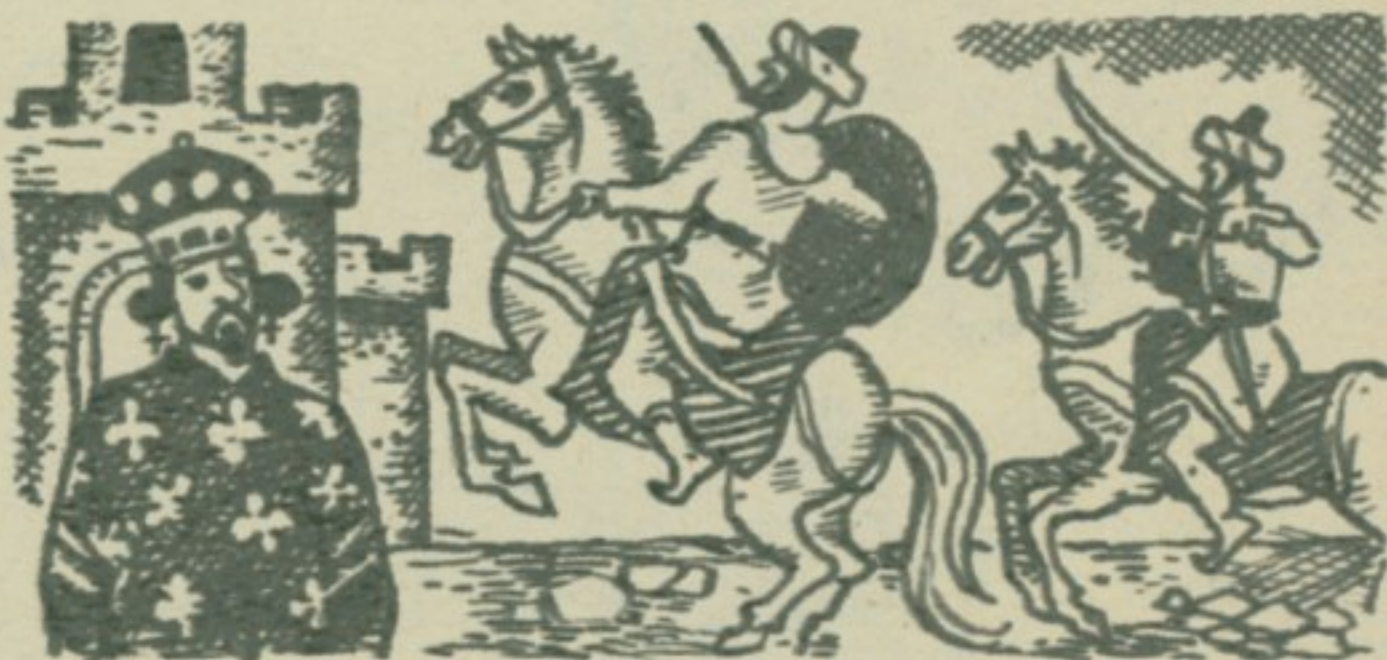
У нашим земљама средњег века обично су постојале три врсте војске: општа или „властелинска“, промијари и најамничка војска.

Властелин, управник једног краја, био је дужан да доведе одређен број војника — сељака и грађана. (Душанов Законик строго разликује „властелу, војнике и убоге“).

Сматра се да су властелини у војсци тог времена били заповедници, коњаници и оклопници. Сељаци и грађани били су обични војници који су се у време мира бавили својим пословима. Сваки је био дужан да код куће има своје оружје.

За време рата борило се у свом оделу, о својој храни и трошку. Зато су за војском ишли трговци носећи потребне ствари које су продавали војницима. Војску једног краја водио је „жупан“, а дојнице „војвода“.

Друга врста војске били су промијари, којима је владар, уместо плате, давао земљу, а који су били дужни да ратују за њега. Они су били обични коњаници.

Трећа врста војске били су најамници, професионални војници, најчешће странци. Већ у време Немањине борбе с браћом поминју се „грчки војници“, „Фрази“, и „Турци“. И неки Италијан, по имену Францискус, био је с војском 1304. године у служби краља Милутина. Исти краљ је 1321. године послао 2000 Кумана у помоћ Андрици ку II, а исто тако најмио је и довео у Србију неког Турчина са 1000 коњаника и 500 пешака. И Шпанци су били у српској служби.

Душан је такође држао један одред најманика Турака, а његову личну стражу сачињавало је 300 Немаца под командом неког Палмана.

Као војници у служби српских средњовековних великаша помињу се и јужноруски Татари и кавкаски хрмани.

Главна војна сила била је пешадија састављена највећим делом од сељака. Касније је уведена коњица која је брзо постала главна ударна снага.

Лифтом кроз слободу

Статуа слободе на улазу у њујоршку луку готово је постала симбол Сједињених Америчких Држава. Овај кил, који се издиже са малог острва Бедло (данас острво Слободе) у њујоршкој луци, израђен је у Француској и поклон је француског народа Сједињеним Америчким Државама. У лицу же не представљен је дух слободе. То се огледа у покиданим оквирима тираније изливеним крај ногу статуе и бакље коју жена држи у десној руци и њоме осветљава пут у слободу. На плочи у жепиној левој руци урезан је 4. јул 1776, датум када је у Америци изгласана Декларација о независности. Статуа слободе дело је алзаског вајара Фредерика Аугуста Бартолдија. Рад на њој био је мукотрпан и отегао се скоро десет година јер је сваки део циновског кила, високог 96 метара од подножја постоља до врха бакље, морао посебно да се израђује. Оквир за статуу пројектовао је Густав Ајфел, „отац“ чувене куле у Паризу.

Када је статуа 1885. транспортована за Америку, сваки њен део био је запакован у специјални сандук. Укупно је било 414 сандука, а тежина сваког крегала се од неколико стотина до неколико хиљада килограма!

Американци су у шупљину статуе уградилли лифт који износи посетиоце до њене главе где се сваки разознали посетилац Њујорка може да се „попне на главу“ америчког симбола слободе гледајући хоризонт са висине од 78 метара!

ца? — запитао је гласом равним као сечиво каме. — На лепо, ја сам Вајат Ери! Шта хоћете од мене?

Каубоји су збуњено зурили у њега. Нису знали шта да одговоре.

Један између њих се ипак одлучи и пође руком према појасу где му је висео револвер. Био је то најкритичнији моменат за Ерија. Шериф је знао да је најбоље да опали и смакне ратоборног каубоја са седла. Али је знао да би то уједно био почетак дуге и беспштедне борбе која би покосила многе животе, а највероватније и његов.

— Пази! — рече мирно Ери. — На нишану си!

Каубој угледа две црне цеви окренуте према свом стомаку. Полако диже руку и збуњено се почеша по бради.

Вајат Ери је ћутећи неколико тренутака посматрао каубоје.

— Дакле, шта хоћете од мене? — ниједна црта на његовом лицу није се померила кад је најзад проговорио. — Ништа?... Значи, погрешно су ме обавестили!

Глас му је и даље звучео равно, готово нељудски.

— Онда, значи, све је у најбољем реду! — рече спуштајући полако цев пушке. — Окрените коње и правац лагер! Дођите сутра у град! Или још вечерас ако хоћете! Без оружја, наравно!

Каубоји су оклевали. Ни један није хтео први да окрене коња.

— Дошаћеш, момци! — Ерпов глас је одједном постао оштар, а пушчана цев је поново заузела хоризонтални положај. — Натраг! И то брзо!

Каубоји коначно један по један окретоше коње и покуњено одјашаше у прерију

У ТАМНИЦУ ЗБОГ НОСА

ЋУДЉИВИ КРАЉ КИР — Према тврђењу неких историчара, марамица је први пут употребљена у Персији у 6. веку пре н. е. за време владавине краља Кира. Једног дана краљу је дозлогрдило да гледа своје војнике и поданике како нос бришу рукама па им је то строго забрањено. Тако су Персијанци почели да бришу нос троугластим комадом свиле. Они који би се оглушили о краљево наређење били су без милости бацани у тамницу.

НАЈСКУПЉЕ НА СВЕТУ — Мада вековима у завади са Римом, Картагињани су ту и тамо преузимали неку новотарију од њих. Тако су, по угледу на своје љуте непријатеље, почели да употребљавају марамице, али много фикије израде и обично начињене од провидних тканина. Године 1927. приликом ископавања остатака Картагине пронађено је 6 оваквих марамица. Све су продате богатом Американцу који је за њих платио ни мање ни више него 100.000 долара!

ИЗДАШНИ ЦАР — И стари Грци употребљавали су марамице, али четвртастог облика и украшене везом и геометријским шарама. У Риму, марамице су се носиле на гозбе где су служиле за брисање прстију и уста, али и да се у њима понесе јело које је домаћин на растанку давао гостима. Цар Аурелијан издашно је поклањао народу марамице да би њима махао угледним личностима у позоришту. Римљани су користили марамице и за брисање носа.

НЕОПХОДАН РЕКВИЗИТ — У средњем веку као да се заборавило да марамице служе за брисање носа. На француском двору око 1600 дворана брисало је нос руком, а марамице су искључиво служиле зато да би се господа дивила ручном раду и вредноћи власника. Другу намену ове марамице нису могле ни да имају јер су се састојале од готово самих рупа. До промене ће довести обичај ушмркавања бурмута који је изазивао толико кијање да су марамице постале неопходне.

ПРИЧА О МАРАМИЦИ

ВЕЛИЧАНСТВО ЖАЛИ, АЛИ ЈЕДНА МАРАМИЦА ЈЕ НА ПРАЊУ, А ДРУГА ЈЕ ЊЕМУ ПОТРЕБНА! — ГОВОРИЛО СЕ НА ДВОРУ АНРИЈА IV КАДА БИ НЕКОМ ОД ГОСТИЈУ ИЛИ ДВОРАНА ХИТНО ЗАТРЕБАЛА МАРАМИЦА.

ИЗУМ ПРОМУЋУРНОГ КРОЈАЧА — Прича се да је аустро-угарска царица Марија Терезија (1717—1780) наредила да се њеним гардистима сашеје врло лепа униформа о чије су рукаве, на њен највећи ужас, они брисали нос. Тада се неки промућурни кројач досетио и предложио да се на рукаве пришију дугмад, што је и учињено.

ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ — На француском двору даме и господа на-тапали су своје марамице јаким парфемима и држали их под носом ради освежења. У питању није било помодарство већ прека потреба: наине, у 17. и 18. веку лична хигијена није била нимало на висини па су марамице натопљене парфемом служиле за отклањање непријатних мириса који су се ширили око отмених дворана.

У ВАТРУ С ЊОМ! — Данас, поред марамица од платна све више се користе и папирне, које се сасвим погрешно сма-трају савременим и-зумом. Њих Јапанци употребљавају већ пуних 1000 година! Проблем прљавих марамица једностав-но су решили дре-вни Кинези. Они су марамице правили од азбеста, а кад се упрљају стављали их у ватру да се „оперу“.

Сећајући се те заиста незаборавне утакмице, одигране у малом финском граду Тампереу 20. јула 1952. године између репрезентација Југославије и Совјетског Савеза, познати француски новинар Жак Феран је написао:

— Такво фудбалско чудо нико никада неће моћи да објасни.

Пред око 17.000 навијача тимови Југославије и Совјетског Савеза срчано су се борили за улазак у четвртфинале олимпијског турнира у фудбалу. Наш велики противник долазио је из земље, која је први пут учествовала на олимпијским играма. Спортисти Совјетског Савеза успели су већ да у разним дисциплинама освоје много медаља. Сад су на Олимпијским играма у Финској желели да докажу како и у фудбалу могу да играју најважнију улогу.

Југословени су, међутим, бранили достојанство своје земље и углед фудбалских зналаца на међународној сцени. Уосталом, они су прву олимпијску медаљу у фудбалу освојили још четири године раније у Лондону. Рајко Митић, Златко Чајковски, Стјепан Бобек и Бранко Станковић сачували су места у националној селекцији, па је наш тим сад био наоружан и већим међународним искуством.

Иако су многа предвиђања о победи била на страни Совјета, Југословени су пружили игру каква се ретко виђа.

НЕЗАДРЖИВИ »ПЛАВИ«

Лопта као концем везана лети с ноге на ногу. Југословени лако освајају простор, публика им одушевљено плеска, а они за несено плету најтананије нити, које упорни противник никако не може да раскине.

Није прошло ни двадесет минута, а Рајко Митић постиже први гол. Совјетски вратар Иванов остаје немоћан. Затим се као стрелци ређају Огњанов, Зебец па опет Огњанов.

Совјети једва смањују на 1:4 поготком свог вође на-

НЕЗАБОРАВНЕ УТАКМИЦЕ

120

МИНУТА

ТАМПЕРЕА

вале и најопаснијег нападача Воброва.

Кад је прошао читав сат ове бурне утакмице, Југословени постижу последњи погодак који је уједно и најлепши.

Совјети су били у нападу. Зауставио их је наш

леви бек Бранко Станковић. Дугачак одбојни ударац пренео је лопту чак на супротну страну. Рајко Митић се изванредно снашао и само је продужио ка Огњанову. Брз спринт и лопта се пребацује са десног на лево крило.

Тамо је Бранко Зебец, снажан, одлучан, изразити левак. Противнички бек стартује пуном жестином и изгледа да ће успети да одбије лопту.

Али, Зебец је хитрији и вештији. Као да је унапред одлучио да шутира, кад је стигао до лопте, ударио ју је свом снагом. Налазио се у том тренутку на ивици казненог простора и лопта је силовито улетела у сам угао совјетског гола. Још једном се голман Иванов бацно и још једном све је било узалуд.

Југославија је повела са 5:1.

Нико није могао да претпостави да ће Совјети доживети такву катастрофу.

ФУДБАЛЕРИ БЕЗ НОГУ

И када су сви помислили да је дуел коначно одлучен, Југословени су у последњих петнаест минута примили четири гола. Сви ти полови пали су после добро изведених корнера.

Бранко Зебец је о томе доцније причао:

— Десило нам се нешто немогуће и никада то нисмо могли један другом да објаснимо. Као да нам је неко подсекао ноге. Стали смо као укопани и немоћ-

Нада је Зебец силовитим ударцем постигао и пети гол, сви су били убеђени да су Југословени победници. Међутим, наставак утакмице донео је чудан преокрет који је и данас велика загонетка.

но гледали како лопта улази у нашу мрежу. Грешка за грешком, а ми никако да се пробудимо. За мене је то била истинска загонетка, коју никада нисам успео да решим.

Совјети су изједначили на 5:5. Остало је да се одигра продужетак од два пута по петнаест минута.

Југословенски фудбалери су се тек тада пробудили из свог чудног сна и резултат се више није мењао.

Два дана доцније на истом стадиону и у исто време одиграна је нова утакмица. Наш савезни капитен Александар Тирнанић није мењао тим. Опет су играли: Беара, Станковић, Приковић, Чајковски, Хорват, Бошков, Огњанов, Митић, Вукас, Бобек, Зебец.

У другој утакмици наши фудбалери победили су са 3:1 и тако прескочили најтежу препреку на путу до финала. У следећем мечу савладали су репрезентацију Данске, а затим и екипу Савезне Републике Немачке. Побеђени су тек у финалу од Мађара са 0:2.

Сребрна олимпијска медаља тако се опет нашла на грудима југословенских фудбалера.

Међутим, драму у Тампереу нису никада заборавили. А олимпијски тим из 1952. године остао је светла успомена у историји нашег фудбала.

Ст. Протић

ЧЕМУ СУ СЕ СМЕЈАЛИ СТАРИ РИМЉАНИ

Пре 2000 година живео је у Риму богати трговац по имену Ицел. Захваљујући том богатству, уживао је глас угледног човека и као такав често био позиван на гозбе или их и сам приређивао. На њима Ицел обично није долазио у ситуацију да каже нешто учено и тиме покаже своје знање. А какво је знање, осим трговачког, могао да има човек који

није знао ни да чита ни да пише? Размишљајући о проблему који га је све више мучио, трговац се најзад досетио како да га реши: купиће онолико робова колико има познатих књижевних, историјских и филозофских дела. Сваки роб научиће напамет по једно дело и носиће његово име.

Ускоро су по Риму почеле да круже приче о Ицеловој „живој“

библиотеци: цео град се смејао богатом трговцу који је пошто-пото хтео равноправно да учествује у разговорима којима очигледно није дорастао.

Једног дана Ицел је организовао раскошну гозбу на коју је позвао многе угледне Римљане. Реч по реч, и повела се жива дискусија. Ицел је пажљиво пратио разговор и у једном тренутку, желећи да задиви госте

ИЛИЈАДУ БОЛИ СТОМАК

својом ученошћу, хтео је да цитира један свих из чувене Хомерове „Илијаде“. Дао је приметан знак надзорнику робова. То је значило да пред госте треба да изађе роб по имену Илијада и изрецитује одговарајући стих. На то се надзорник дубоко поклонивши пред Ицелом и тихо али ипак довољно гласно рекао:

— Господару, Илијаду данас боли стомак!

ШАЦА УБАВИЋ: ФОТОГРАФИЈА

На дубини од 100 метара испод земље увек је хладно као усред зиме и мрачно као усред ноћи. Па ипак, двадесетогодишњи Мишел Сифр одлучио је да проведе два месеца у једној дубокој пећини, студеној и мрачној, помирен с тим да му једина веза са светом буде танак телефонски кабл.

— То је лудост, већ за неколико дана тражићете да изађете, осим ако не желите да умрете — рекао му је лекар у болници где се претходно подвргао детаљном контролном прегледу.

— Нећу, не брините — смирено је одговорио Мишел.

Овој његовој одлуци претходиле су брижљиве и дуготрајне припреме. Мишел је био биолог и спелеолог, још од 12. године спуштао се у пећине и поноре да би што боље упознао тајанствени подземни свет. Овога пута радило се о нечему сасвим другом: нису у питању била геолошка истраживања већ експеримент током којег је требало проучити како човечији организам реагује у изузетно тешким условима и каква је, рецимо, могућност да се преживи у случају неслучајне нуклеарне катастрофе примора људе да се склоне у утробу Земље.

У овом подухвату Мишел је имао подршку двојице људи који су се и сами већ огледали у сличним покушајима: били су то доктор Бомбард, који је прешао Атлантик у гумену чамцу потпуно сам да би испитао колике шансе да се спасу имају бродоломници, и Морис Херцог, победник Анапурне, који је тај успех платио губитком прстију.

ДВА МЕСЕЦА ПОД ЗЕМЉОМ

Мишел је на себи желео да провери и утицај временске компоненте на човечки ритам живота, нарочито када је реч о дневном ритму: о устајању, узимању obroка, одлажењу на починак... Зато је добровољно пристао да се лиши свог часовника, а пријатељима који су били задужени за телефонски контакт забрањено је да му на било који начин спомињу сате или датуме.

Шеснаестог јула 1962. владала је неуобичајена живост на улазу у пећину Скарасон, у француским Алпима. Ту су се окупили Мишелови пријатељи и колеге спелеолози који су једва скривали узбуђење. Мишел је био мало блед, али ипак насмешен. Поздрављавио се са свима, пришао лествицама од конопца које су биле окомито спуштене у стеновито гротло дубоко неколико десетина метара и ишчекао у том једва видљивом отвору. А онда је почео да силази. Када се најзад нашао на дну, дао је знак друговима и они су извукли лествице напоље.

Једина веза — телефон

Око њега је владала тишина као у гробу, нарушавана једино с времена на време котрљањем камења низ стрме литице. Од одроњавања стена штитиће га само шлем и мали наранџасти шатор у којем се налазе, осим његове вреће за спавање и резервне одеће и обуће, још и телефон, грамофон на батерије, плоче, књиге и намирнице, оне најнеопходније: пирипач, кромпир, лук, парадајз, качкавал и јаја, као и већи број конзерви с готовим јелима.

Мишел је сам себи одредио време које ће провести под земљом: 8 недеља, ни дан мање. Са друговима, који су горе код улаза, договорили се да ће им телефонирати два пута дневно, трудећи се да то буде у правилним временским размацима, односно, у приближно исто време током сваког дана. Но, он, убрзо гу-

КАД СУ МУ СА-ОПШТИЛИ ДА ЈЕ ВРЕМЕ ЊЕГОВОГ ЗАТОЧЕНИШТВА ИС ТЕКЛО, МИШЕЛ НИЈЕ МОГАО ДА ВЕРУЈЕ СОПСТВЕНИМ УШИМА.

би сваку представу о томе које је доба: дешава му се да руча у 10 увече, а да вечера у 3 ујутру. И пошто је будан ноћу, а спава дану, не зна да његови телефонски позиви често извлаче оне горе из врећа за спавање у 2 или 5 ујутру и да, док он верује да разговарају једва 15—20 минута, у ствари, протекну по два па и три сата.

Последњи дани

Жива у термометру креће се око 0°C, а Мишелова телесна температура пада испод 36°C. То је већ нека врста хибернације: његови покрети постепено постају све спорији, рефлекс су му отупљени, реакције успорене. Тако се неколико пута умало није оклизнуо и пропао у бездан, а мало је недостајало да настрада када је једном приликом, ваљда услед некаквог потреса, огромно камење почело да пада одасвуд унаоколо. Само се чудом спасао.

Почео је да се плаши хоће ли имати снаге да истраје, да издржи до краја. Његова психичка равнотежа већ је пољуљана, чини му се као да га са свих страна посматрају нечије непријатељске очи. Стене, лед, та готово поларна хладноћа, неумољива тама, све је то разлог да се Мишел осећа сигурним једино под окриљем свога шатора, мада је танко гумирано платно заиста слаба заштита. И сниви му постају кошмарни и тешки. Ипак, излази с времена на време да би прикупио узорке стена или, једноставно, да би мало протегаво своје укочене ноге.

Када би се уморио од хо-дања, враћао се у шатор и пуштао плоче да се разлоди: слушао је Листа, Бетовена, италијанске класике али и модерне ритмове, но, то му је убрзо досадило. Окренуо се књигама: Жид, Малро, Ками, правили су му друштво и помагали да прекрати време. Али, најдража Мишелова књига био је дневник адмирала Берда, у којем је овај потанко изнео све што је мислио и преживљавао током свог усамљеничког боравка у суровој и застрашујућој пустињи Јужног пола.

Ускоро су наступиле тешкоће са читањем: очи су

му се брзо замориле, почињале да га пеку и сузе, тако да је морао да остави књигу већ после неколико прочитаних страница. То још и није било све: дешавало му се све чешће да не може да распозна боје, а нарочито је мешао црвено и зелено. Јављале су му се и халуцинације, некакале варијанте пред очима, сударао се са стварима јер више није могао тачно да оцени њихову удаљеност, а и контуре предмета биле су му некако магловите и као расипане. Почео је да региструје своја запажања помоћу магнетфонске траке, али стравични олјек његовог гласа у тој сабласној тишини приморао га је да се врати бележници.

Последњи дани били су

му најмучнији, али се ипак није обесхрабрио и ниједном није помислио да одустане. Највеће изненађење доживео је онога тренутка када су га одозго упитали колико раније да га обавесте кад буде било време да

ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ II СВЕТСКОГ РАТА

ЛОША СРЕЋА КОД РЕМАГЕНА

У јеку опште офанзиве савезника према Немачкој, 7. марта 1945. године амерички генерал Двајт Ајзенхауер (касније председник САД) искористио је необичну околност. Док је Девета америчка оклопна дивизија грмела према Ремагену, један немачки заробљеник је открио Американцима да ће за четрдесет пет минута, тачно у четири часа по подне, велики мост, који се код овог града дизао над набујалом Рајном, бити дигнут у ваздух. Американци су појурили да га пре тога заузму.

Мада су га две мање експлозије оштетиле, главни лук је био читав и америчке трупе су заузеле мост и створиле упориште с друге стране Хитлеровог последњег природног одбрамбеног положаја на западу. Хитлер је беснео. Официре којима је поверио чување моста извео је пред специјални преки суд, а затим је једног од својих најспособнијих команданата фон Рундштета заменио Кесерлингом који је касније рекао: „Никада се на једном месту није накупило толико лоше среће као код Ремагена!“

изађе. Мишелу је срце почело да куца брже:

— Бар 24 сата пре, најмање толико ми треба да се припремим.

— У реду — гласио је одговор — онда већ можеш да почнеш са паковањем.

Огромне тамне наочари

Слушао их је забезекуто и није веровао својим ушима, помислио је да се шегаче с њим. По његовом рачуну био је тек 26. август, а не 16. септембар као што су они тврдили. Када је схватио да његови другови ипак нису способни за тако свирепу шалу, готово да је добио вртоглавицу од среће. При помисли на скорашњи излазак, обузело га је грозничаво нестрпљење: чинило му се да су се та последња 24 часа отегла у недоглед и да никада неће доћи тај толико жељени и тако дуго очекивани час изласка на светлост дана.

Горе су већ били окупљени пријатељи, родитељи, француски и инострани новинари, камермани и филмски сниматељи спремни да на својим тракама овековече тај тренутак. Дан је био ведар и сунчан. Када се Мишел појавио на излазу из пећине, после осам недеља добровољног заточеништва, дочекао га је делиријум одушевљења. Скоро половину лица покривале су му огромне тамне наочари и он није смео ни да отвори очи, а камоли да погледа у сунце за којим је толико дуго жудео, али је осећао како га мидују његови топли зраци.

Одахнуо је с олакшањем, а срце му је испунило талас поноса и радости што је успешно окончао ту напорну мисију и тиме доказао да је човека могућност адаптације скоро неограничена.

Ј. М.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

КЕДАР ГОРИ ЦРВЕНО

Када се добровољно јавио да спасава сандуке из запаљеног складишта, Артур Линдли, британски артиљерац у другом светском рату, није ни слутуио шта се све у њима налази.

Ко има три чисте да покуша да спасе важан стратегијски материјал из складишта? — заурлао је наредник Боб Вининг обасјан пламеном који је, чинило се, додиривао и само небо. Добровољци нека изиђу.

За тренутак је завладала тишина, а онда сам са тројицом другова из мог одељења иступио пред Великог Боба, како смо звали огромну људску масу од нашег наредника.

— Ту смо! — кочперно сам се исприсио затежући опасач на блузи. — Желите ли још нешто да нам кажете?

Нешто као да је блеснуло у наредниковим очима док се логор проламао од дозивања и јурњава, заогнут плаштом црног, лепљивог дима нафте која је горела:

— Момци, желим вам много, много среће!

Јурнули смо избегавајући пламене језике који су већ захватили добар део логора. Јара нас је штитила за образе док смо се приближавали складишту...

ТРГНУТ ИЗ СНА

Новембра 1941. Ромелов Афрички корпус је одбијен код Ал Агајле, на либијско-египатској граници, и ми смо могли да одахнемо надајући се да нацисти неће тако брзо бити способни за нову офанзиву.

Већ неколико месеци налазио сам се са својом јединицом на врху Монт Кармела у Палестини. Цени топова наше батерије биле су уперене ка мору, штитећи изворе нафте у Хаифи.

На непун километар од нас лежао је логор инжењерске чете која се старала о обезбеђењу наших трупа горивом. Биле су то, у ствари, разбацане бараче од лако запаљивог кедра и ми никако нисмо могли да се ослободимо страха да је логор идеална мета за диверзију.

Те ноћи легао сам нешто раније јер смо читав дан чистили топове и умор ме је савладао веома брзо.

А снови, тако далеки и неостварљиви, прогонили су ме и овог пута. Негде у некој плесној дворани на Пикадилију плесао сам са заносном глумицом Бети Грејбл. Чак сам и валцер знао да играм...

Сирена за узбуну врати ме у стварност — рат! Онако бунован, једва успех да ускочим у панталоне и, зграбивши чизме у једну, а шлем у другу руку, истрчах из спаваонице. Сирена је и даље злослутно дозивала. У даљини је пламтео инжењерски логор.

Наша батерија је и сада показу-

ла изузетну борбену готовост. Били смо постројени за мање од пет минута. Нема шта, помислих, постали смо прави пустињски вукови.

— Диверзија код инжењераца — дрекну на још поспана лица мајор Ричардсон. — Трком до њих!

Саплићући се о сопствене ровове јурили смо ка пламену који је осветљавао читаву околину. Са ду-

шом у носу некако смо се дочепали инжењеријског бивка. Сударили смо се са паником јер је ватра захватила и један од извора нафте на самом уласку у логор.

Наши командоси су кренули у потрагу за диверзантима, а ми смо распоређени по групама да бисмо, ако не угасили, а оно бар локализовали пожар.

И тада сам се јавио као добровољац да спасем тај тако „важан стратегијски материјал“...

ДА ЛИ ЋЕМО УСПЕТИ?

Неугледну дрвену колибу, која је требала да буде складиште, већ је почела да захвата ватрена стихија.

Попут средњовековних војника грунули смо на врата која се са треском одвалише. Из колибе покула дим.

— Брзооо! — заурлао сам на другове. — Наквасите кошуље и ставите крпе на уста.

Кроз димну завесу једва сам успео да назрем уредно сложене металне кутије. Учинио ми се да их је читаво брдо, а зидови су већ добијали јаркоцрвену боју. Топлота је продирала до костију.

— Створи ланац — промуклао сам кроз крпу коју сам једном руком држао припијену уз лице. — Једино тако можемо извући ове сандучице.

Као најискуснији, остао сам код сандука да их додајем другу до себе. Очима нагризеним од дима, грцајући у кашљу, једва сам успео да напишам кутије. Једна, две... пет... већ сам престао да их бројим. Мутило ми се у глави. Нисам могао више да издржим: истрчао сам напоље да бих дошао до ваздуха, а Питера, који је у ланцу последњи прихватио сандуке, послао у складиште.

Но, Питер је убрзо истрчао тетурајући се. Шта сам друго могао?

Наквасио сам кошуљу и поново утрчао — у буктињу. Тај вражји „стратејски материјал“ доћи ће ми главе, гуњао сам у себи грозничаво додајући сандуке.

Кров је почео да се руши када сам истрчао носећи и последњи сандук. Чинило ми се да буквално

горим: пекло ме је по лицу, рукама, одећа се готово угљенисала. Потражих спас изручивши неколико кофа воде на себе.

Док смо исцрпљени лежали поред четрдесетак сандука, никако нисам успео да се ослободим једног чудног мириса. Осећао сам га и у складишту. Подсећао ме је на нешто из детињства. Али шта?

— Момци, честитам! — забрундао је негде изнад нас Велики Боб. — Спасли сте цео логор. И нише од тога — динамит је сада безбедан.

— Какав динамит? О чему ви то причате? — гледао сам га запрепашћено осећајући како ми неки ледени жмарци клизе кичмом.

— Желатински! — насмешио се наредник прешавши благо руком преко сандука.

Нисам могао да дођем себи. Осећао сам вртоглавицу. Па и тај мирис тако ме је подсећао на марципан, зашећерене самлевене бадеме. Тог тренутка био сам сигуран да га никада више нећу ни окусити.

П. М.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

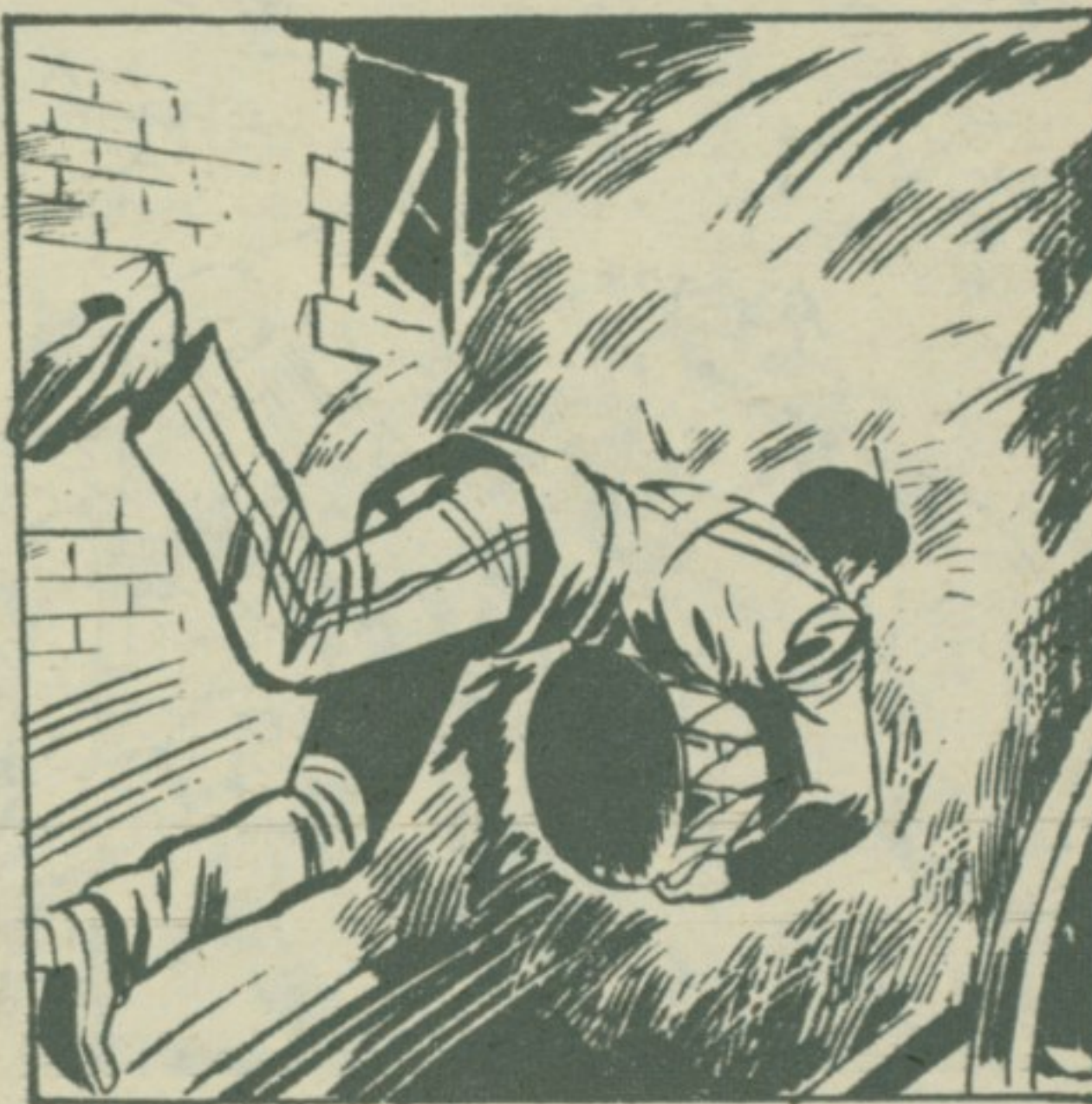
ШРАФКО

ЕДМОНДО
ДЕ АМИЧИС:

МАЛИ ДОБОШАР

1848. ГОДИНА. У ИТАЛИЈИ СЕ ВО-
ДЕ ОГОРЧЕНЕ БОРБЕ...

ТАКО ЈЕ БУКНУО РАТ
У КОМЕ ЈЕ РАТНА СРЕ-
КА БИЛА НАКЛОЊЕНА
ЧАС ЈЕДНИМА, ЧАС
ДРУГИМА...

АИНО СЕ САКРИО У
СТОГ СЕНА...

КУКА ЈЕ
НАПУШТЕНА!

ЗАВИРИМО
У ОВА КОЛА
СА СЕНОМ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЋЕ ЛИМ
НА МИРУ ДА
ЈЕДЕМ!

ХАЈДЕ,
ЗАПАЛИ
ВАТРУ!

ГОТОВ
САМ!

ПРЕСТАНИ ДА
МИСЛИШ НА ТОГ
ИТАЛИЈАНА!

УЉУ!
ОПАСНОСТ
ЈЕ ПРО-
ШЛА!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ГДЕ ЈЕ ДИНО,
ДОВОШАР?

ЛОШЕ
ВЕСТИ,
КАПЕТАНЕ...

ИЗГЛЕДА ДА СУ
ГА УХВАТИЛИ АУ-
СТРИЈАН-
ЦИ!

ТУГА ЈЕ ОБУЗЕЛА
КАПЕТАНА...

НИКАДА
ГА НЕЋЕМО
ЗАБОРА-
ВИТИ!

ДИНОВИ ДРУГОВИ МО-
РАЛИ СУ ДА КРЕНУ ДА-
ЉЕ...

ПОВЛАЧИМО
СЕ!

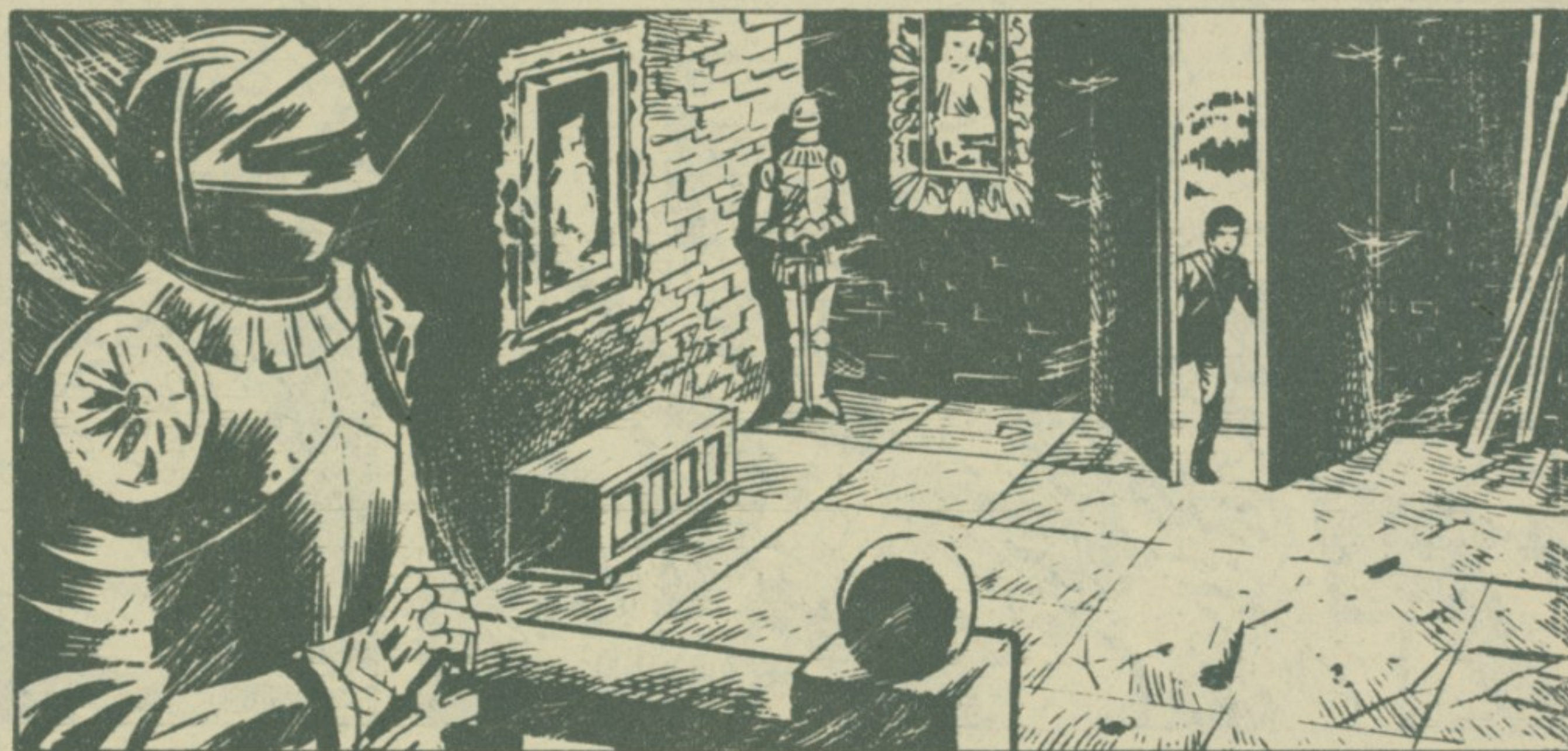
АКО БУДЕМО ИМАЛИ СРЕЌЕ,
ДО ПОНОЋИ ЋЕМО СТИЋИ
ДВАДЕСЕТИ ПУК И ЗА-
ЈЕДНО ПОКУШАТИ ДА
СЕ СУПРОТСТАВИ-
МО НЕПРИЈА-
ТЕЉУ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ДИНО
ЈЕ ПРИМЕТИО ИЗЛАЗ...

ПРОЗОР!

МОРАМ
ПОКУШАТИ!

БАНГ!
БАНГ!

ШТА ЧЕ-
КАТЕ? ПУ-
ЦАЈТЕ!

ЈА КУ!

ГЛУПАНИ!
ПРОМАШИЛИ
СТЕ ГА!

МОЖДА
ЋЕМО ГА ЈОШ
СТИЋИ!

АЛИ ДИНО ЈЕ ПРЕПЛИВАО
РЕКУ И НАШАО СЕ НА ДРУ-
ГОЈ ОБАЛИ...

НАДАМ СЕ, ДА
СЕ ВИШЕ
НЕЋЕМО
СРЕСТИ!

ДИНО ЈЕ ЛУТАО НЕКОЛИКО ДАНА. ДАЊУ СЕ СКРИВАО, КРЕТАО СЕ НОЋУ...

КО ЗНА ДА ЛИ СУ СЕ МОЖИ УТАБОРИЛИ У ОВОМ СЕЛУ?

ГЛАДАН САМ И УМОРАН! НЕ МОГУ ДАЉЕ!

ДОБОШАР СЕ УПУТИО КА СЕЛУ...

ХМ... ИМАМ ПРЕДОСЕЋАЊЕ ДА КУ НАЛЕТЕТИ НА СВОЈЕ!

И ЗАИСТА...

БОМБАРДОВАЊЕ ТРЕБА ДА ПОЧНЕ ЗА ПЕТ МИНУТА!

АУСТРИЈАНЦИ СУ НА ВРХУ ОНОГ БРЕЖУЉКА И НЕ СЛУТЕ ШТА ИХ ЧЕКА!

ДИНО СЕ УПРАВО НАЛАЗИО НА ТОМ БРЕЖУЉКУ...

ПАЛИ!

ТОПОВИ СУ ЗАГРМЕЛИ...

ПАЛИ!

ПРОКЛЕТСТВО!

ЧУЛИ СУ СЕ КРИЦИ И У АУ-СТРИЈСКИМ РЕДОВИМА НАСТА-ЛА ЈЕ ПАНИКА...

ИТАЛИЈАНИ НАС НАПА-ДАЈУ!

СВИ У ЗАКЛОН!

НАШИ СЕ, ЗНАЧИ, НАЛАЗЕ У СЕЛУ!

УБИЌЕ МЕ МОЖИ ДРУГОВИ!

НА СВЕ СТРАНЕ ЈЕ ПРА-ШТАЛО ОКО ДИНА...

БУЏУМ

ПАЛИ!

КАПЕТАНЕ, ТРЕБА ДА ПРОМЕНИМО ПРАВАЦ ГАЂАЊА! ПРОМАШИЛИ СМО ЦИЉ!

ШТА?

У ПРАВУ СИ!

АКО ОВАКО НАСТАВИМО, СВИ АУСТРИЈАНЦИ ЋЕ НАМ У-МАЌИ!

ДИНО ЈЕ ИСКОРИСТИО ТАЈ ТРЕНУТАК ЗАТИШЈА...

МОРАМ ДА СТИГНЕМ У СЕЛО ДОК ЈОШ НИЈЕ КАСНО!

СВИ НА СВОЈА МЕСТА! НЕ БЕЖИТЕ!

ИТАЛИЈАНСКИ АРТИ-ЛЕРИЈИ НАТЕРАЛИ СУ АУСТРИЈАНЦЕ У БЕГ...

ПОВЛАЧЕЊЕ!
ПОВЛАЧЕЊЕ!

ОБАВИЈЕНИ ДИМОМ
БАРУТА, АУСТРИЈАНЦИ
СУ СЕ ПРИКРАДАЛИ
ИТАЛИЈАНИМА...

АУСТРИ-
ЈАНЦИ!

ГОТОВИ СМО,
КАПЕТАНЕ!

СТАНИТЕ
СВИ НА
ОВАЈ
ПРОЗОР!

ЗА ТО
ВРЕМЕ..

НАПРЕД!

ПАЛИ!

ЛЕЗИТЕ!

УСПЕЛИ СМО
ДА ИХ ЗАДРЖИ-
МО, ДИНО!

ОПКОЛИЋЕМО
КУКУ! МОРАЋЕ
ДА СЕ ПРЕДА-
ЈУ, ИЛИ ЋЕ
ИЗГИНУТИ!

КАПЕТАН
ПЕРУСИ ПРО-
ЗРЕО ЈЕ ЊИ-
ХОВУ НАМЕРУ...

АКО НАМ
СЕ ПРИБЛИ-
ЋЕ, СВР-
ШЕНО ЈЕ
С' НА-
МА!

ДОБОШАРУ!

ЕВО МЕ,
КАПЕТАНЕ!

ДИНО, ДОКАЗАО
СИ ДА СИ ХРАБАР!
У ТВОЈИМ РУКА-
МА СУ НАШИ
ЖИВОТИ!

ШТА
ТРЕБА
ДА УЧИ-
НИМ?

МОРАМО ЗАДРЖАТИ
ОВАЈ ПОЛОЖАЈ И
СПРЕЧИТИ ДАЉЕ
НАПРЕДОВАЊЕ
НЕПРИЈАТЕЉА!

ТИ ТРЕБА ДА
ДО НАЈБЛИЖЕГ
ПУКА И ПОЗО-
ВЕШ ГА У ПО-
МОЋ!

СТИГНЕШ

ИМАЈТЕ
ПОВЕРЕ-
ЊА У МЕ-
НЕ!

КАПЕТАН ЈЕ ДОВЕО
ДИНА ДО ПРОЗОРА...

ЕНО ТАМО, НЕКИХ ШЕСТ
КИЛОМЕТАРА ОДАВДЕ,
НАЛАЗЕ СЕ
НАШИ!

ПЕРУСИ ЈЕ НЕШТО
НАПИСАО НА ПАРЧЕТУ
ХАРТИЈЕ...

ОВУ ПОРУКУ ПРЕДАЋЕШ
ПРВОМ ОБИЦИРУ КОГА
СРЕТНЕШ!

СВЕ
ЈЕ У
ТВОЈИМ
РУКА-
МА!

НЕ БРИНИТЕ!
ПРЕДАЈУ
ПОРУКУ!

КРЕНИ, ДИНО!

ЧУВАЈ СЕ!

СРЕЋНО!

ХЕЈ!

ЗАУСТАВИМО
ОНОГ!

БАНГ!

ПУЦАЈ ДОК
НЕ ВИДИШ
ДА СЕ
СРУШИО!

УХ, МОЈА
ГЛАВА!

ОНИ И ДАЉЕ
ПУЦАЈУ!
ЈОШ ГА НИ-
СУ ПОГО-
ДИЛИ!

КО ЗНА
ДА ЛИ ЋЕ СТИ-
ЋИ ДА ПРЕДА
ПОРУКУ!

А МИ СМО ОПКОЉЕНИ!
ЗАШТО СЕ НЕ ПРЕ-
ДАМО?

ШТА?
КУКАВИЦЕ!

И ЈА САМ
ЗА ТО ДА СЕ
ПРЕДАМО!

НЕ МО-
ЋЕМО ВИ-
ШЕ ДА СЕ О-
ДУПИРЕМО!

ЗАВЕЖИ, КУКА-
ВИЦЕ! ШТО СЕ НЕ
УГЛЕДАТЕ НА
ДИНА!

КАКАВ ЈЕ ХЕ-
РОИЗАМ ИСПОЉИО
ТАЈ МОМАК!

УСКРОРО ЋЕ
НАМ СТИ-
ЋИ ПОМОК!
СВИ НА СВО-
ЈА МЕСТА!

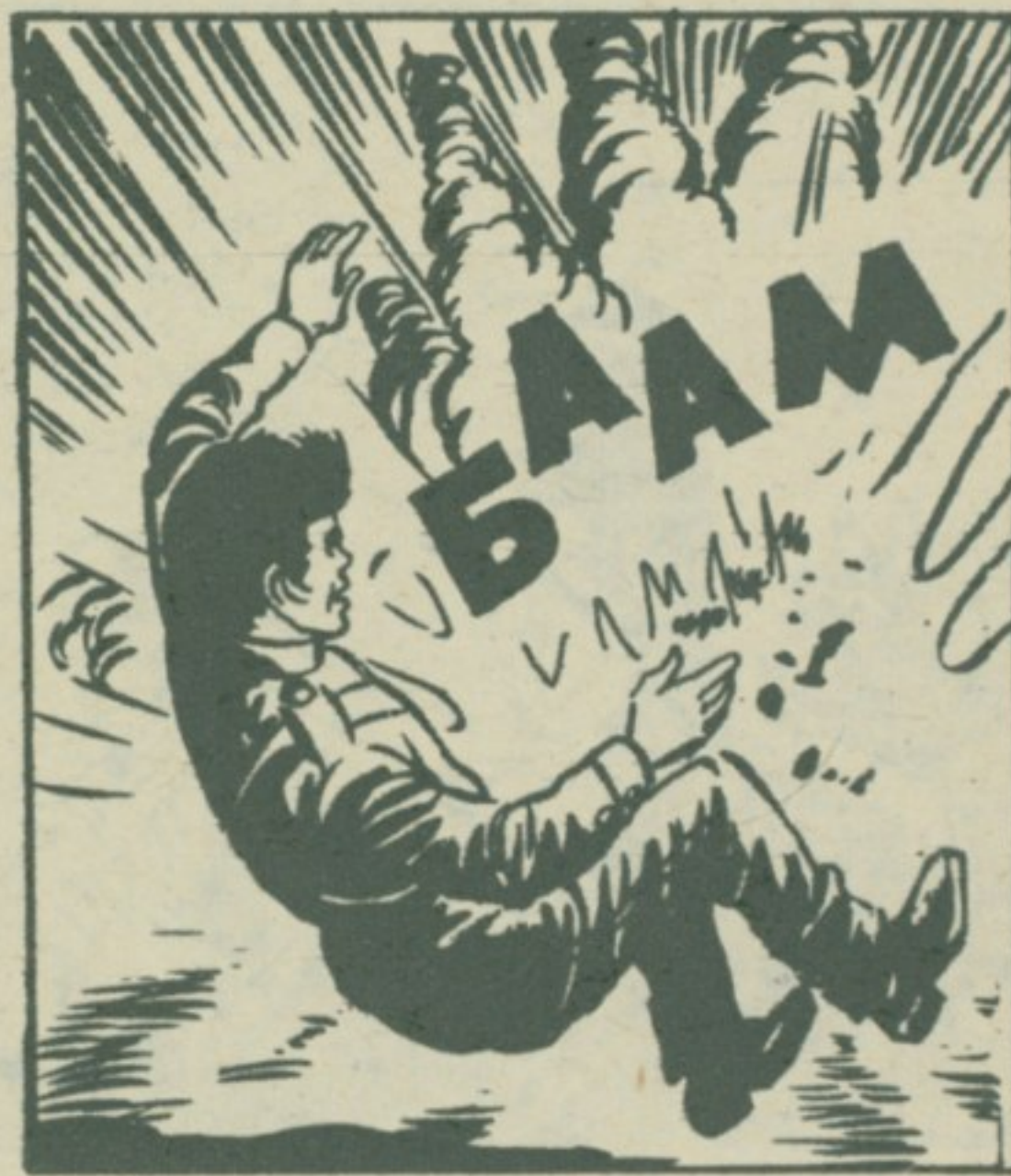
ЗА ТО ВРЕМЕ У АУСТРИЈСКИМ РЕ-
ДОВИМА...

ТРЕБА
ЛИ ЈОШ ДА
БОМБАРДУ-
ЈЕМО КУКУ,
ПОРУЧ-
НИЧЕ?

МИСЛИМ ДА ТО
ВИШЕ НИЈЕ
ПОТРЕБНО!

Али мла-
ди добошар
се подигао и
посрћући
наставио
даље...

За то вре-
ме на бре-
нџуљку бор-
ба не пре-
стаје....

ИЗНЕ-
НАДА...

ХЕЈ,
КАПЕТАНЕ!
ТОПОТ
КОЊА!

ПРЕДАЈТЕ
СЕ!

ГОТОВИ
СМО, ЛУИЋИ!
ДИНО НИЈЕ
УСПЕО ДА
ПРЕДА ПО-
РУКУ!

Али, ЈА ЧУ-
ЈЕМ ТОПОТ
КОЊА! ТО
СУ НА
ШИ!

И ЗАИСТА...

ЈУРИШ!

НАПРЕД!

ЛУИЋИ, У
ПРАВУ СИ!
НАШИ
ДОЛА-
ЗЕ!

УРАА!

ДИНО ЈЕ
УСПЕО!

НЕПРИЈАТЕЉСКА
КОЊИЦА!

ЗА ПЕТАМА
СУ НАМ!

ШТА?

ПОВЛАЧЕЊЕ!

СПАСЕНИ СМО!

УРАА!

ЖИВЕЛА ИТАЛИЈА!

РЕДОВНО СТАЊЕ КОМАНДАНТЕ!

ХРАБРО СТЕ СЕ БОРИЛИ!

АЛИ, НАЈВЕЋУ ХРАБРОСТ ПОКАЗАО ЈЕ ВАШ ДОБОШАР ДИНО!

ТАДА ЈЕ КОМАНДАНТ ОБАВЕСТИО КАПЕТАНА ПЕРУСИЈА О ДИНУ...

ТЕШКО ЈЕ РАЊЕН, АЛИ НАДАМО СЕ ДА ЋЕ ОЗДРАВИТИ!

ЗБОГОМ, МОРАМ НАТРАГ!

ИДЕМ ОДМАХ ДА ВИДИМ ДИНА!

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ ПЕРУСИ СЕ НАШАО У БОЛНИЦИ...

ДИНО, РЕКЛИ СУ МИ ДА СИ ТЕШКО РАЊЕН!

ПОГОДИЛО МЕ ЈЕ ТАНЕ, АЛИ УСПЕО САМ ДА ПРЕДАМ ПОРУКУ!

ПОДУПИРАО САМ СЕ ШТАПОМ...

НЕ РАЗУМЕМ!

ТАНЕ МЕ ЈЕ ПОГОДИЛО У НОГУ!

ДИНО! СТРАШНО!

МЕСЕЦ ДАНА КАСНИЈЕ, КАДА СЕ ДИНО ОПОРАВИО...

ПРЕДАЈЕМ ТИ ОВУ МЕДАЉУ ЗА ХРАБРОСТ! ЧЕСТИТАМ, ДИНО!

ПРОШЛЕ СУ ГОДИНЕ И РАТ ЈЕ ОДАВНО ПРЕСТАО...

ХАЈДЕ, ДЕДА! ПРИЧАЈ НАМ КАКО СИ СЕ БОРИО!

И КАКО СИ БИО РАЊЕН!

КРАЈ

Јесен је већ почела. Благ и поветарац са Шар-планине харлијао је Тетовском котлином. Њу су од давнина звали Полог, гако су стари запамтили и то име преносили млађима.

У селу Сиричино, удаљеном око петнаестак километара од Тетова, као и у осталим селима Полога, сељани су се тих дана разасули по њивама. После обављене бербе кукуруза, ваљало је посећи шапу и пребацили у куће. На малој њиви сеоског сиромаша Дестана радио је само он. А ко би други? Убоги сељанин, и да је хтео, није могао да има велику породицу јер за много уста треба много хране.

Свој који хода

Изненада, на Дестанову њиву упаде неколико стражара, плаћеника господара Полога Абдурахман-паше. Док су коњи под њима бесно поигравали, стражари су се освртали на све стране тражећи Дестана. Њега, међутим, нигде није било. Тада су Турци хтели да окрену коње и врате се у Тетово, кад угледаше на крају њиве стог шапе висок око три метра. Кретао се равно према њима. Турци су зинули од чуда. Заустили су нешто да кажу, али се баш у том часу стог зауставио и испод њега искобељао човек. Пришао је стражарима и понизно их поздравио, онако како је то раја морала.

Турци су љутке одмерили сељанина. Тишину је прекидао труктање коњских копита и дозивање људи негде далеко у пољима.

— Ти си, тај, Дестан? — упита један од стражара.

Сељак потврдио климну главом.

— Сутра да дођеш у Тетово! — настави Турчин.

— Прво код господара! А сад, губи се!..

Када су сутрадан увели Дестана Абдурахман-паша, овај је прекрштених ногу седео на дивану. Као и његови стражари јуче, и он је мерио младића од главе до пете. Дестан није разумео шта то све значи, ни да ли ће на добро изаћи.

— Нису ме преварили, каурине! Ваљаш, ваљаш!..

— О чему се ради господару? — усудио се да запита Дестан.

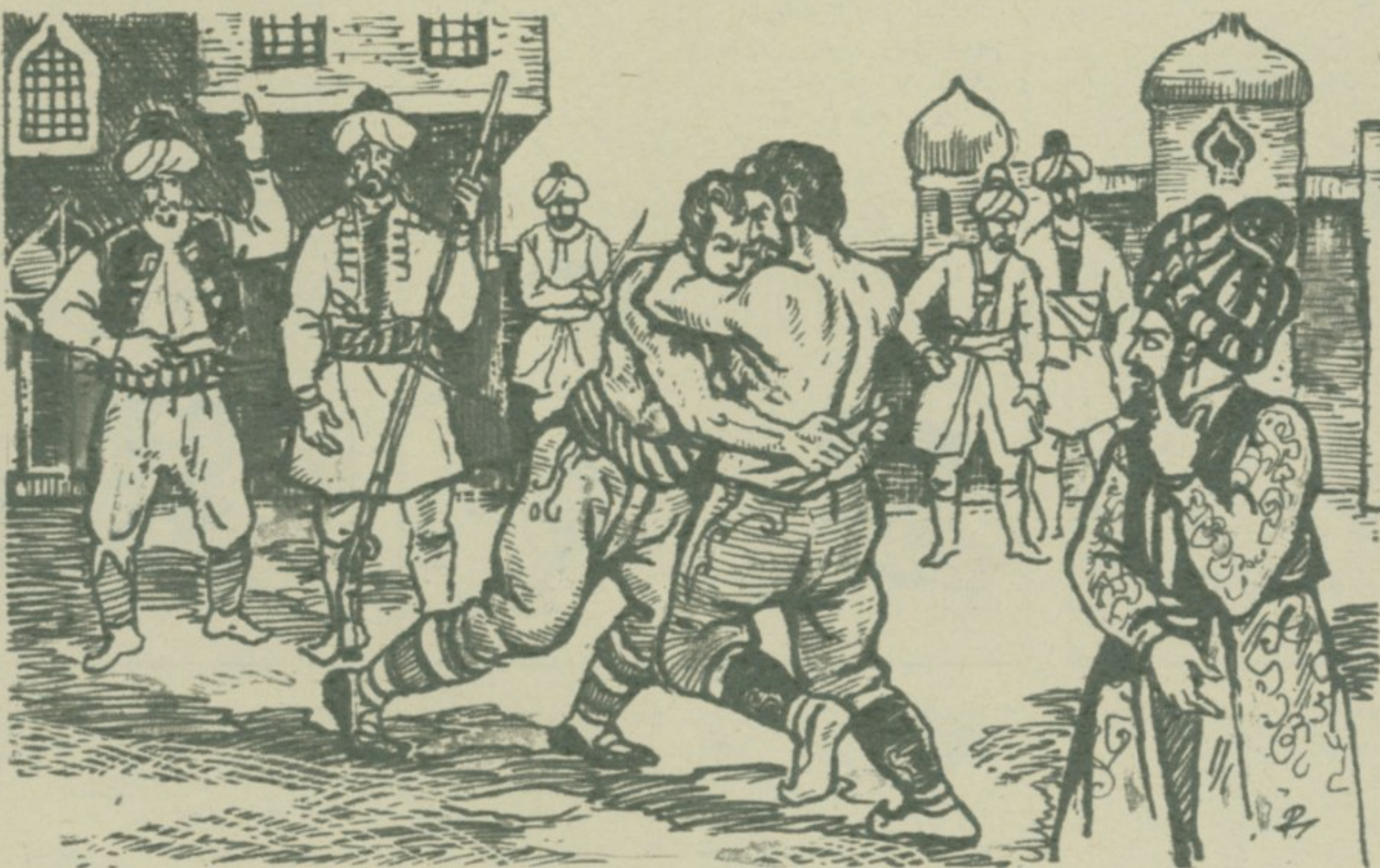
Паша прихвати чибук и одби неколико димова. Младић је почео да објашњава како је поштено дао све дажбине, како никога није увредио, нити коме зло нанео. Правдао се још неко време, а онда заћутао. У соби је владао мук.

— Поштен си, каурине, поштен! — одмахну руком паша. — Али, друго ти земим. Пристиже из Цари-

ЧАСТ АБДУРАХМАН-ПАШЕ БИЛА ЈЕ ДОВЕДЕНА У ПИТАЊЕ. МОГАО ЈУ ЈЕ СПАСТИ САМО ЈЕДАН ЧОВЕК — МАКЕДОНАЦ ДЕСТАН.

града Арапина, па пита има ли у Пологу јунака који би с њим мегдан поделио. Од мојих људи ниједан му ни воде не може принети!

Абдурахман-паша је тражио неког ко би „смирио“ Арапина, али узалуд. Силнику нико није смео ни у очи да погледа. Најзад, у

Рекоше ми за тебе. Е, сад — ту си. Спремај се за сутра: или на мегдан, или ти оде глава! Победиш ли, нек ти је алај кеса дуката!

Јајње за окрепљење

Било је те једне од оних година у првој половини 19. века када је феудализам озбиљно нагризао турско царство. Великопоседници по царевини утркивали су се ко ће се пре отцепити од султана. Један од економски најјачих, који се чак носио мишљу да створи од Полога државу у држави, био је Абдурахман-паша. Зато му је, ваљда, сваки намерник који је долазио из Цариграда био мрзак јер је у њему видео султановог човека који је дошао да ровари против њега. Но, како је још признавао врховног господара Турске, морао је да прими и угости и неког Арапина, у ствари Турчина из Анадолије, који се једног дана обрео у Тетову.

Арапин је био крупан човек, нешто виши од два метра, његове снажне руке ломиле су све што би дохватиле. Као од шале могао је у свакој руци да држи истовремено по једног човека!

тражио, поред осталог, да му се свакодневно доноси по једно јајње на ражњу. Паша му је испунио све захтеве.

Овај ме удари!

Осмог дана дошло је до двобоја. Угледавши Дестана, Арапин се насмејао и потапшао га по рамену. Дестан погледа раме па се окрете према Абдурахман-паши. Паша се невинито, рече:

— Господару, овај ме удари!

гађаја и смелошћу овог сељака да му се супротстави, смешно је трчкарао око младића, саплићући се и посрћући. Покушавао је да се заустави, али су га Дестанове руке све брже вртеле.

Абдурахман-паша и мноштво посматрача, пашиних гостију, запрепаћено је гледало необичан приказ. Било им је драго што се нашао неко ко, ако бар не може да победи хвалисавог Арапина, може да му се одупре. Нису веровали у младог Македонца, јер Арапин је био вешт борац, имао је искуство из многих двобоја у којима никада није био поражен. Само је паша гајио неку наду.

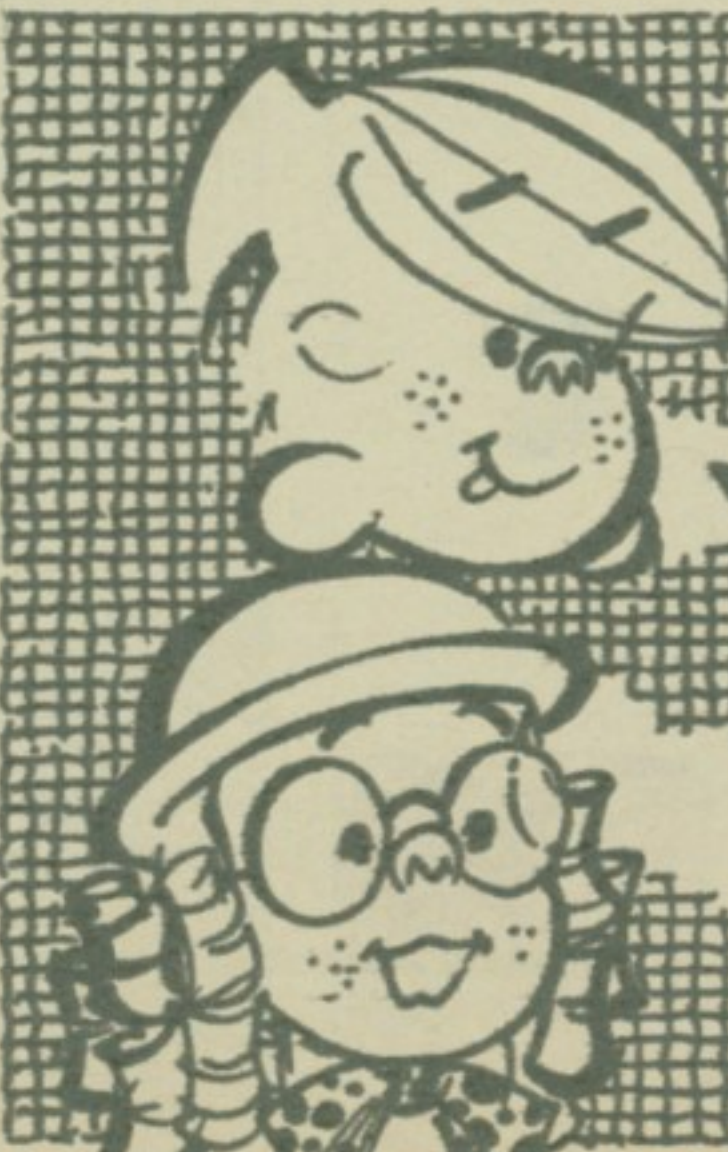
Све је то трајало можда минут-два, а онда се Дестан нагло зауставио, просто се укопао у земљу. Арапин је, ношен инерцијом, начинио још неколико корака и улетео право у Дестаново наручје. Збуњен, подигао је главу булећи у свог противника. Сада је био ред на Дестана да се насмеје и потапше га по рамену.

Уследио је још један захват оријашког Македонца. Његове руке ишчепале су Арапина око паса, одигле га, бациле увис, а затим дочекале. Чуло се крчкање костију и тресак Арапиновог тела о земљу. Удар је био тежак и силник је на месту остао мртав. Двобој је био завршен. Пашу је испунила радост. Наградио је Дестана и испратио га кући. У Полог се вратио мир.

Ипак, било је превише да један Македонец брани част и углед турског паше. После неколико дана господар Полога је схватио да је то већа брук од оне коју му је наносио Арапин. Дестан је нађен мртав у својој њиви, истој оној са које је доведен на двобој. Турци су га по пашином наређењу убили из заседе.

М. Тодоровић

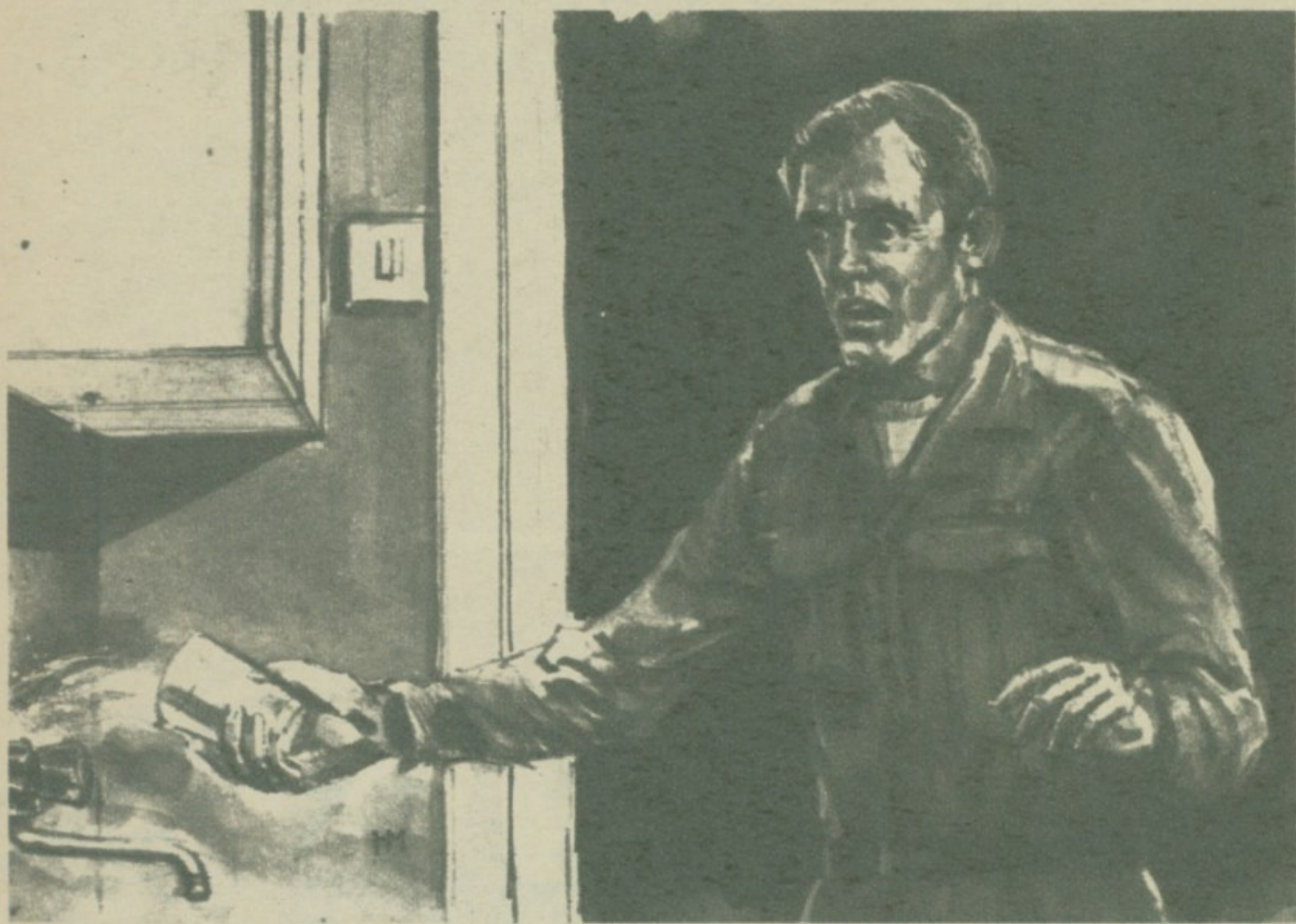
Denis
ОД БРОЈА 19 ИЗЛАЗИ
СВАКЕ СРЕДЕ
СА МНОГО ВРЕДНИХ
НАГРАДА!

Denis!

ФАБРИКА МИСЛИ

ЈЕДНОМ ЧОВЕКУ ОПЕРАЦИЈОМ ЈЕ РАЗДВОЈЕН МОЗГ НА ДВЕ ХЕМИСФЕРЕ ДА БИ СЕ СПРЕЧИЛИ НАПАДИ ЕПИЛЕПСИЈЕ. ОД ТАДА — СВЕ ШТО БИ НАПРАВИО ДЕСНОМ РУКОМ, ЛЕВА ЈЕ КВАРИЛА!

Човечији мозак није увек сматран за најважнији део организма, штавише, најстарији културни народи сматрали су га потпуно неважним органом. Кад су балсамовали мртваце, стари Египћани су вадили мозак, али су у телу остављали срце којем су приписивали све мождане функције. И становници Месопотамије сматрали су да је срце средиште интелигенције, а у записима старих Кинеза описује се само срце, јетра, слезина, плућа и бубрези.

БЕЛАНЧЕВИНА КОЈА ПАМТИ

Данас се зна да се та ружичастосива маса састоји из десет милиона ћелија и представља релативно мали део тела који не троши више енергије од обичне батеријске лампе. И поред тога, мозак представља „фабрику мисли“, успева да се прилагоди свим променама и тако омогући безбедност и опстанак целом организму.

Како мозак мисли? Како памти и ствара представе? Зашто је рационалан или може да размишља и о непознатим појмовима? Ова питања муче човека и на њих није једноставно одговорити јер данас се још не зна какве све тајне крије мозак.

— Откривање шифре по којој ради мозак — рекао је истакнути амерички психолог Артур Кеинст — може омогућити да се планира будућност човека. На то ће моћи да одговори само биохемија

мозга која ће разрешити механизме памћења, учења, па можда и интелигенције.

Неке ствари памте се дуго, друге се брзо заборављају. Ако се у мозгу спречи стварање одређене врсте протеина, памћење изостаје. То су показали и експерименти са рибама које су научене да пливају преко једне металне преграде у акваријуму. Кад су савладале ту вештину, у лобању су им убризгаване одређене количине пуромидина, антибиотика који спречава стварање протеина за који се претпостављало да утиче на памћење. И заиста, рибе су заборавиле све што су месецима училе, али само у случајевима када су инјекције примале непосредно после тренинга или док је он трајао, а остајале су „паметне“ кад су их добијале два часа после завршетка вежби!

Утврђено је да код људи старе ћелије губе способност стварања протеина, па се тако тумачи и слабије памћење код старијих особа.

НЕВЕРОВАТНО ОТКРИЋЕ

Једна компликована операција мозга, недавно је научнике довела до невероватног открића. Неком америчком официру операцијом је раздвојен мозак на две хемисфере: лекари су веровали да ће спречити честе нападе епилепсије које је пацијент почео да добија после тешке повреде главе.

Кад је операција извр-

шена пацијент се није жалио ни на какве болове, а напади епилепсије потпуно су престали. Међутим, од тог тренутка његове руке често су несложно радиле: ако је једном завезивао пертлу на ципели, друга ју је одвезивала, кад је сипао воду у чашу, друга рука ју је просипала... И чуло мириса било је поремећено: само једном ноздрвом могао је да разликује мирисе.

Изгледало је да у тој особи постоје и два мозга и две психе што се протумачило тежњом можданих хемисфера да задрже своју самосталност. Јер, код људи који пишу десном руком лева половина мозга је развијенија и специјализована за логична решења и говор док десна, мања, повезује појмове у целини, не може да их саопшти, већ „закључке“ до којих дође „пребацује“ левој хемисфери.

МОЛИМ ТЕ, ХИПОФИЗО!

Један сасвим сићушан део мозга, хипоталамус, који лежи испод великог мозга и представља 300. део његове масе је центар који управља најважнијим функцијама нервног система. Он није тако „уман“ као остали делови мозга, али зато пази да у организму све буде како треба. Захваљујући овој скупини ћелија, не већој од обичне шљиве, човек осећа када је гладан, жедан, када му је хладно, како да се понаша када се уплаши или ако је љут. Она регулише раст, мета-

болизам, хормонску равнотежу у организму.

Без обзира на то да ли човек живи на Северном полу, на температури од минус 50 степени Целзијуса или у врелој Африци, нормална температура његовог тела је увек 36,5 степени, управо захваљујући хипоталамусу.

Ако се због неког вирусног ободења крв загреје, овај део мозга шаље поруку хипофизи, жлезди не већој од главе чиоде, да прошири крвне судове и отвори на хиљаде знојних жлезда на површини коже. Зној хлади тело и ослобађа се вишак топлоте.

У супротном случају, ако је хладно, кожа почиње да се жежи. Та њена реакција је данас бесмислена јер су се човекови дјлакави преци тако бранили од зиме, између подигнутих длака задржавао се ваздух — добар топлотни изолатор. Зато, о-

пет хипоталамус саветује хипофизи да „замоли“ јетру да више лучи шећер неопходан за рад мишића који се путем крви до њих допрема. Тада цело тело почиње да дрхти, мишићи производе потребну топлоту, а знојне жлезде се затварају.

Кад се осети жеђ, то значи: одређени сензори јавили су хипоталамусу да у крви има мало воде, а доста соли. Зато ова скупина ћелија производи један хормон који приморава бубреге да убрзају свој рад, а плувачним жлездама смањује лучење. У том тренутку само чаша воде може да успостави равнотежу јер жеђ постаје несносна.

У хипоталамусу постоје две групе ћелија које регулишу осећај глади: ако би се једна група оштетила, човек би непрестано јео, а обратно — изгубио би свако интересовање за храну. Б. Ј.

АНЕГАТА »ПРИНЧЕВСКА« НАВИГАЦИЈА

По већ старој и утврђеној традицији британске краљевне куће, свани британски престолонаследник, који за то време иначе носи титулу »принц од Велса«, мора изве-

Уз помоћ сенстанта принц је подуне мерио и одређивао положај брода и после извесног времена предаде напетану свеску са резултатима прорачуна. Када је напетан прегледао његове прорачуне, рече му да може да спрема своје ствари, јер ће се ускоро искрцати.

— Зашто, господине напетане? — упита принц изнена-

сно време да служи на неком броду ратне морнарице.

Тако је и британски краљ Џорџ V, док је још био принц од Велса, служио на једном ратном броду. Командант брода даде му једном задатак да утврди тачно место брода на мору.

ђено. — Канве то везе има са мојим прорачунима о положају брода на мору?

— Још канве везе, сер! Према вашим прорачунима брод се већ налази на Темзи и ми баш сада упловљавамо у Вестминстерску палату!

УЧЕНИЦИ!

ГДЕ НАБАВИТИ

ЛЕКТИРУ, ТО НЕОПХОДНО ШТИВО СВАКОГ УЧЕНИКА
ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „НАРОДНА КЊИГА“ — БЕОГРАД
ПРЕПОРУЧУЈЕ

СВОЈУ ПОЗНАТУ ЕДИЦИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ КОЈА САДРЖИ ИЗБОР ИЗ ДЕЛА КЛАСИКА
ЈУГОСЛОВЕНСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ — БЛИСТАВЕ СТРАНИЦЕ ИСТАКНУТИХ КЛАСИКА СВИХ НАШИХ
НАРОДА.

СВАКА КЊИГА САДРЖИ ОБЈАШЊЕЊЕ, НАПОМЕНЕ, ЛИТЕРАТУРУ О ПИСЦУ (КРИТИКЕ И ДР.) И СТРУЧ-
НИ ПРЕДГОВОР У КОМЕ СЕ ДАЈЕ САЖЕТ ПРЕГЛЕД ПИШЧЕВОГ ЖИВОТА И РАДА.

ТАКОЋЕ УЗ ЕДИЦИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ — ПРЕПОРУЧУЈЕ СЕ И ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТ-
СКИХ КЛАСИКА.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ:

1. ЈАКОВ ИГЊАТОВИЋ	35,00 д.
2. ПЕТАР КОЧИЋ распродато	35,00 д.
3. СИЛВИЈЕ КРАЊЧЕВИЋ	35,00 д.
4. СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ	35,00 д.
5. АНТУН МАТОШ	35,00 д.
6. ВЈЕНЦЕСЛАВ НОВАК	35,00 д.
7. ЈОВАН СКЕРЛИЋ	35,00 д.
8. ПЕТАР ПЕРАДОВИЋ	35,00 д.
	280,00 д.

НАЈНОВИЈЕ КЊИГЕ ИЗ ИСТЕ СЕРИЈЕ:

9. ПРОТА МАТЕЈА НЕНАДОВИЋ	70,00 д.
10. ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ	80,00 д.
11. ИСИДОРА СЕКУЛИЋ	90,00 д.
12. МИЛУТИН БОЈИЋ	80,00 д.
13. ВЛАДИСЛАВ ПЕТКОВИЋ ДИС	70,00 д.
14. СТЕВАН СРЕМАЦ	90,00 д.
15. ЈАНКО КЕРСНИК	80,00 д.
16. МИЛУТИН УСКОКОВИЋ	80,00 д.
17. КОЧО РАЦИН	70,00 д.

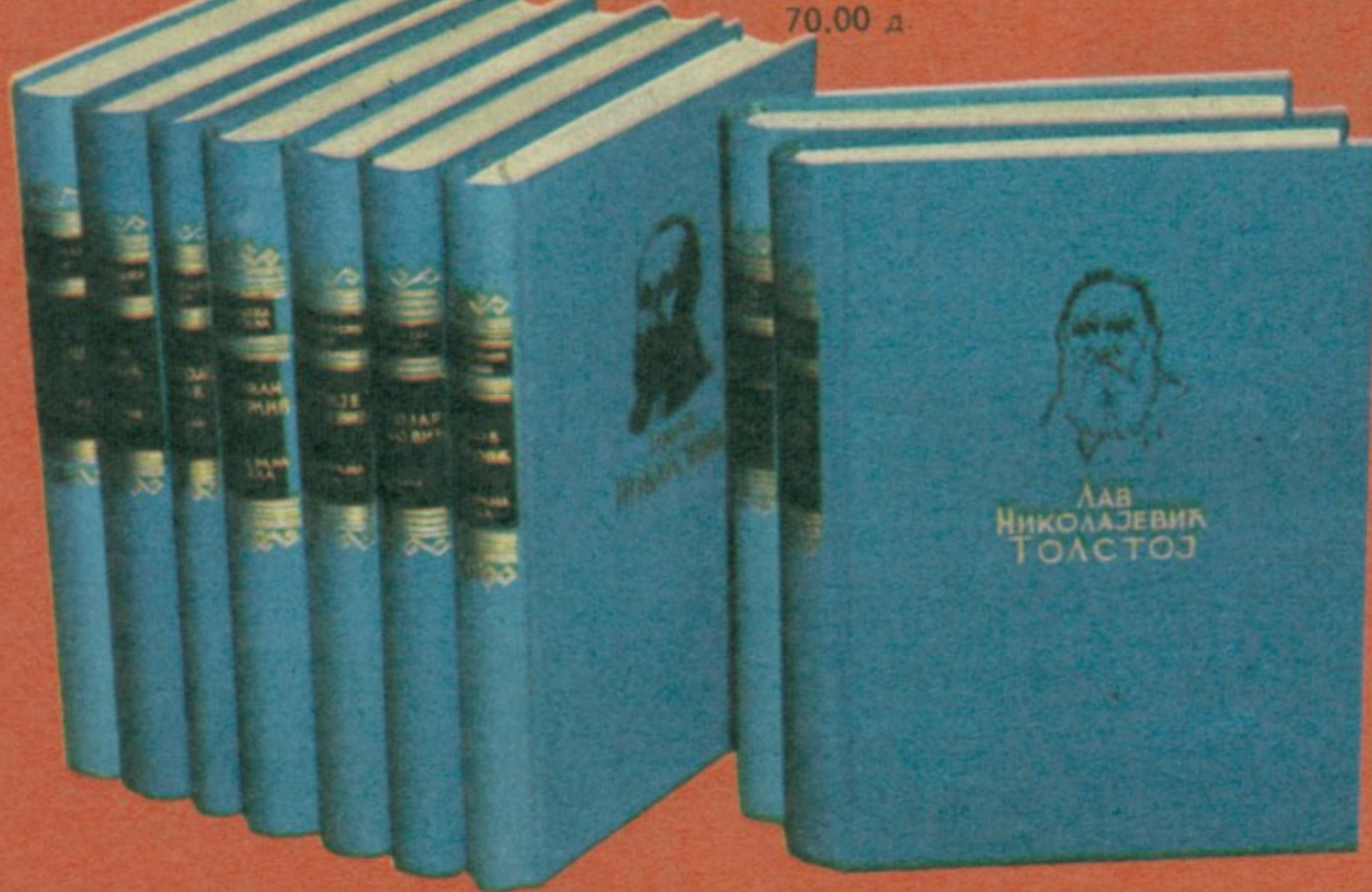
18. СРПСКА РЕАЛИСТИЧКА ПРИПОВЕТКА

100,00 д.

810,00 д.

ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА:

19. ИЗБОР ИЗ ДЕЛА Ф. ДОСТОЈЕВСКОГ	35,00 д.
20. ИЗБОР ИЗ ДЕЛА Л. ТОЛСТОЈА	35,00 д.
	70,00 д.

УСЛОВИ КУПОВИНЕ:

Цела серија од 18 књига библиотеке „ЈУГОСЛОВЕН-
СКИ КЛАСИЦИ“ и 2 књиге ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТ-
СКИХ КЛАСИКА — Ф. ДОСТОЈЕВСКОГ И Л. ТОЛ-
СТОЈА, при куповини за готово продају се уз 20% по-
пуста.

Свака књига купљена и појединачно за готово продаје
се са 15% попушта.

Куповина на отплату не повлачи попуст. Најкраћи рок
отплате је 6 (шест) месеци, најдужи 12 (дванаест) ме-
сеци, а најмања рата за месечну отплату је 50,00 динара.

ИП „НАРОДНА КЊИГА“ — БЕОГРАД, ШАФАРИКОВА 11

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

А. ЗА ГОТОВО — СЕРИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ И ИЗБОР ИЗ
ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА — ПО РЕДНОМ БРОЈУ ОД 1—20, УЗ ПО-
ПУСТ ОД 20%, ТАКО ДА ЋУ ИЗНОС ОД ДИНАРА 928,00 ПЛАТИТИ ПОШТАРУ
КАД МИ КЊИГЕ УРУЧИ:

Б. ЗА ГОТОВО — књиге под редним бројем _____, уз 15%
попуста за сваку купљену књигу, тако да ћу износ од динара _____
платити поштару кад ми књиге уручи:

В. НА ОТПЛАТУ — СЕРИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ И ИЗБОР
ИЗ ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА — ПО РЕДНОМ БРОЈУ ОД 1—20, БЕЗ
ПРАВА НА ПОПУСТ, ТАКО ДА ЋУ ИЗНОС ОД ДИНАРА 1.160,00 ОТПЛАЊИВАТИ У 12 ме-
сечних рата, с тим што ћу прву рату од динара 82,00 платити поштару кад
ми књиге уручи, осталих 11 рата по 98,00 динара плаћаћу до сваког 5-ог
у месецу до истека отплате.

Г. НА ОТПЛАТУ — књиге под редним бројем _____ (с тим
што износ књига купљених на отплату не може бити мањи од 300,00 динара)
и књиге ћу отплатити у _____ месечних рата по _____ динара.

(Презиме, очево име и име)

(Адреса стана: поштански број, место, улица и број)

(Назив предузећа-установе где наручилац ради (и овера предузећа-установе
за купце на отплату)

(Место и датум)

(Потпис купца, бр. п. к. и где је издата)

Пензионери код куповине на отплату прилажу предлози чек од пензије.
У случају спора надлежан је 1 општински суд у Београду.

- 53647 MILVA: Mediterraneo...
- 53670 FARON JANG: I'll take the time...
- 53672 NEW SEEKERS: Cirkles...
- 53684 MILVA: Da tropo tempo...
- 53685 DAWN: I love you...
- 53700 JIM GROCE: Bad, bad Leroy Brown...
- 53701 PETERS AND LEE: Welcome home...
- 53798 ROGER PALTREY: One men band...
- 53799 POLLY BROWN: Up in a puff smoke...
- 53808 GARY SHEARSTON: Witnessing...
- 53817 GARU GLITER: Oh! You're beautiful...
- 53818 KEN BOOTHE: Everything...
- 53820 GLITER BAND: Jukebox queen...
- 53821 BACHMAN TURNER: Free wheelin'...
- 53824 RAY STIVENS: Turn your radio on...
- 53825 BEAM TAYLOR: Bonne...
- 53826 SHOWADDY WADDY: Rock'n roll lady...
- 53837 BARRY MANILOV: M'neday...
- 53840 JIMY RUFFIN: Tel me what you want...
- 53841 FREDDIE KING: Shake your booty...
- 53842 RUPIE EDWARDS: Ire feelins...
- 53845 TONY ORLANDO: My love has no pride...
- 53846 AL WILSON: Lala deace song...
- 53728 GARI GLITER: Love you, love me love...
- 53734 AL WILSON: Show and tell...
- 53735 THE PIPS: Midnight train to Georgia...
- 53742 MOUTH MAC NEAL: My friend...
- 53746 MICHEL DELPECH: Les divorces
- 53748 NIKOLETA: Papillon...
- 53749 JACQUES BREL: Les biches...
- 53751 DRUPI: Vado via...
- 53752 MARINELA: Pesma sa Evrovizije '74
- 53753 LENA ZAVARONI: MA! (He's making ves at me)...
- 53754 DAVID WILLIAMS: Say it again...
- 53755 NEW SEEKERS: Ride a horse...
- 53761 ROMAULD: Celui qui reste et celui qui s'en va...
- 53763 GLITER BEND: Angel fake...
- 53769 JIMI STAFORD: Undecided...
- 53771 BIL HALEY THE COMETS: Rock around clock...
- 53774 JIM GROCE: I got a name...
- 53775 JERRY LEG LEWIS: Rock rou Medley...
- 53776 RAY STIVENS: The streak...
- 53782 GUILTY PEARLS: I'll say it over again...
- 53789 VFWET GLUG: Roll me down'a little smehine...
- 53791 NEIL SEDAKA: Laughter in the rain...
- 53796 MOUTH AND MAC NEAL: Minnie, Minnie...
- 53798 DIK DIK: Storia di periferia...
- 53710 GEORDIE: Elektrik lady
- 53716 DAWN: The spark of love is kindlin'...
- 53717 RISING SUN: Medicine head...

Ексклузивно за читаоце Политикиног забавника!

ВЕЛИКИ ПОПУСТ: свака од плоча које доносимо на овој страни стаје — само 6,00 динара!

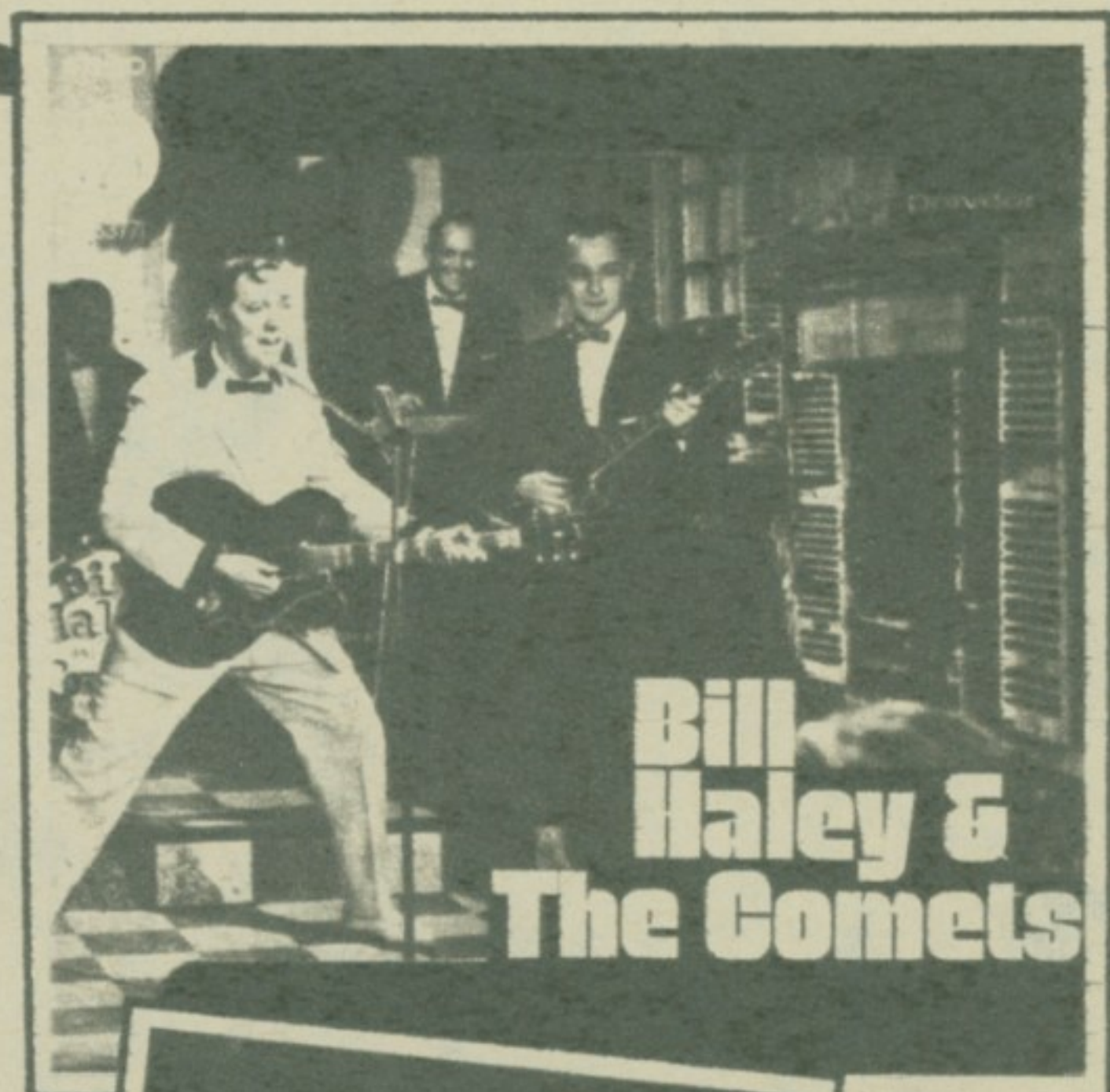
POK-EN-POP Ово САТА

Дружамо вам изузетну прилику да преко нашег листа набавите грамофонске плоче и попуните своју дискотеку.

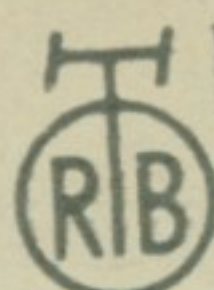
Малопродајна цена сингл-плоче је 16,00 динара. Међутим, ако одаберете 10 плоча, објављених у овом броју Политикиног забавника, онда је цена 60,00 динара, односно — 6,00 динара по комаду!

На наруџбеници треба да наведете најмање 10 плоча које желите да купите, а платићете поштару кад вам их донесе. Наружба не може бити мања од 60,00 динара јер паковање и поштарину не плаћате ви него ми.

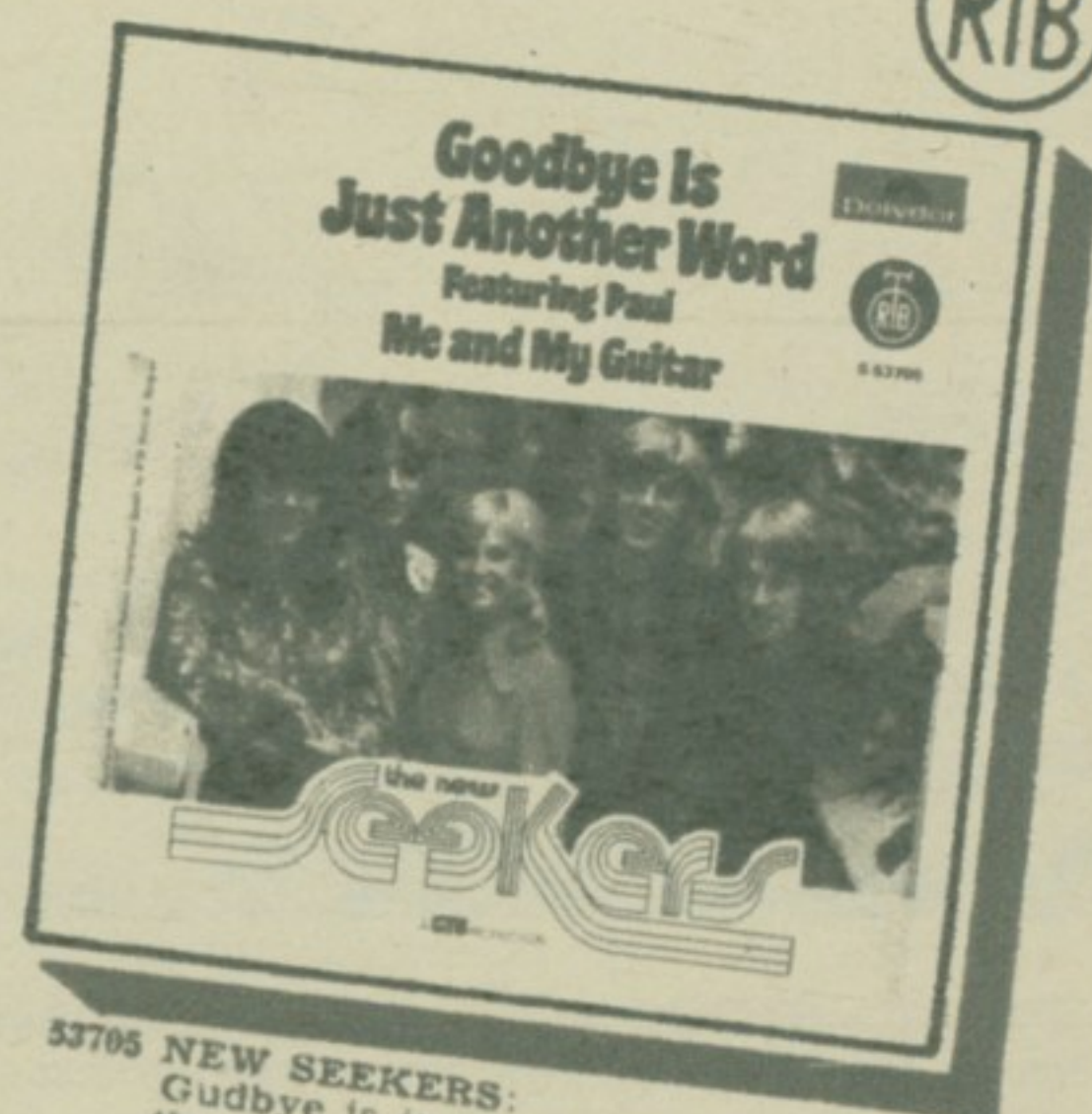
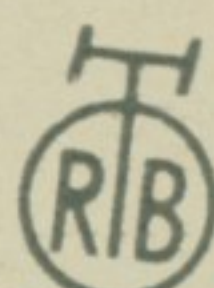
СПЕЦИЈАЛНО ЗА ОВУ ПРИЛИКУ!

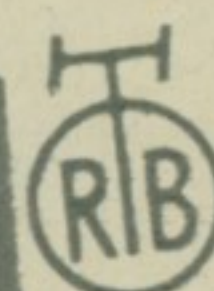
53727 DAVID KASSIDY: The puppy song...

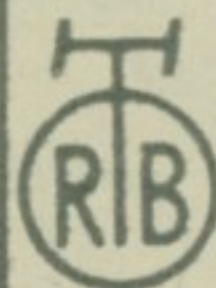
53714 STATUS QUO: Caroline...

53705 NEW SEEKERS: Gudbye is just and ther word...

53794 OSMONDS: Love me for a reason...

1
Политикин забавник
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем).

(Име и презиме)

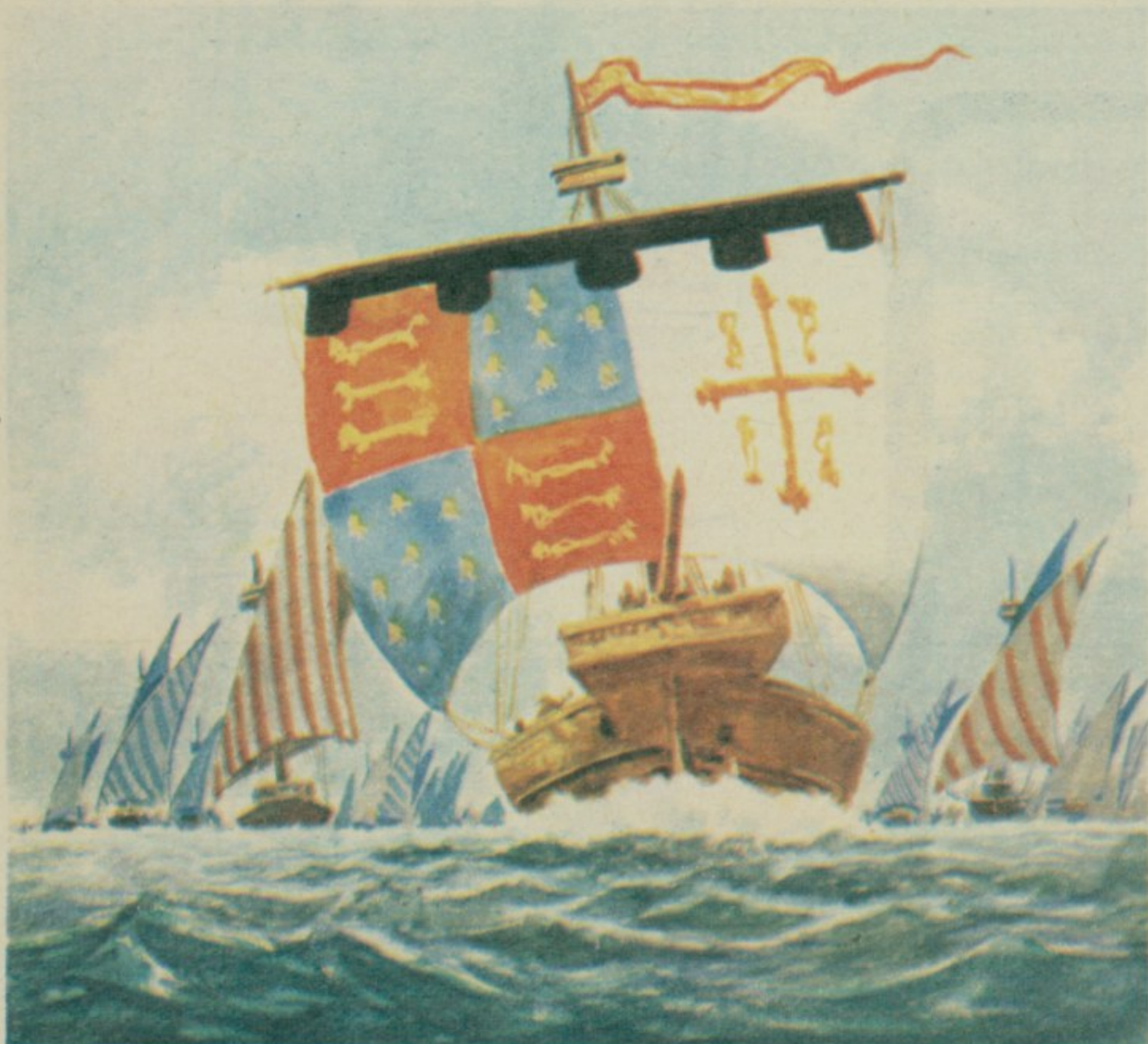
(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум)

(Потпис)

Наружбеницу попуњава лице које ће платити плоче.

1 ПУТ ДО КРУНЕ — У династичким борбама које су настале после смрти првог енглеског краља Едварда Исповедника, као претендент на круну појавио се нормански војсковођа Виљем Освајач (1027—1087). Са 12000 људи, од чега 5—6000 коњаника, средином 1066. године он напушта Нормандију и креће пут Енглеске. У јесен те године код енглеског града Хејстингса, у Сасексу, одиграће се велика битка, последњи већи судар пешадије германског типа, каква се сачувала у Енглеској, и коњице, развијене у Француској.

2 НОЋ КОД СЕНЛЕКА — Нормански војсковођа искрцао се 28. септембра код Певензија, недалеко од Хејстингса. Задржао се ту извесно време, а онда, у ноћи између 13. и 14. октобра, стигао на усамљено узвишење Сенлек, 12 километара северо-западно од Хејстингса. Неколико часова касније, у девет ујутро, на овом месту отпочеће битка која ће с несмањеном жестином трајати педесет дан. Тадашњи енглески краљ Харолд веровао је да добро познаје војну тактику Виљема Освајача и да га овај неће покорити.

3 ВИТЕЗОВИ КУКАВИЦЕ — Харолд је заузео одбрамбени положај на вису и у неколико редова поставио војску, наоружану само за блиску борбу и копљима, без коњаника и стрелаца. Велика група Нормана, најпре пешадија, а за њом коњица, полако је напредовала уз косину. Виљем је, у ствари, напао са три паралелна одреда: први део у сваком чинили су стрелци, други копљаници, а трећи оклопни коњаници. Стрелци и копљаници требало је да

припреме одлучујући јуриш коњаника. Али, пешадија Виљема Освајача безуспешно је покушавала да пробије зид Харолдових копљаника. Војвода је тада позвао пешадију да се повуче и док је она, раштркана, посртала низ падину, он је, на црном коњу, повео оклопнике. Одбрамбени зид је издржао још једном, а борбене секире сејале су смрт. Уместо да следе свог вођу, многи нормански витезови дали су се у бег, стварајући пометњу.

БИТКА ЗА ЕНГЛЕСКУ

4 ПОГЛЕДАЈТЕ, ЖИВ САМ! — И тада, у свеопштој ломљави, ратници зачуше болан крик: избоден непријатељским копљима, бар тако је изгледало, Виљем Освајач је пао с коња. Настала је паника међу коњаницима. Нормани су бежали ка подножју брда и вероватно би похитали на своје бродове да се пред њима одједном нису створили — Виљем и његов брат бискуп Одо и копљима им препречили пут. Виљем је подигао свој шлем и узвикнуо: „Погледајте ме! Жив сам... и победићу“. Битка још није смела да се прекине.

5 КАКО СИЋИ У РАВНИЦУ — Виљем је поново напао, али и овог пута без успеха, Харолдови копљаници нису попустили. Краљ се није преварио: све док је држао своју пешадију збијену у чврсте редове, норманска коњица није му могла ништа. Енглези су одбијали непријатеља копљима и засипали га с врха узвишења камењем. Дан је одмицао и изгледало је да ће Нормани ипак морати да се повуку. Виљем је тада покушао да намами Енглезе у подножје, у равницу, где би могућности његове коњице биле много веће.

6 ЛУКАВ ПОТЕЗ — Позвао је на кратак договор неколицину својих витезова који га, понесени његовим јунаштвом, нису више напустили. Већ се спуштао први сумрак кад је норманска коњица устукнула и кренула низ падину, без борбених поклича, као да бежи. Харолду се чинило да је то крај, да је битка добијена. Енглези су дивље нагрнули за бегунцима. Виљем је баш то и желео. У равници код Сенлека Нормани су спремно дочекали Енглезе и потукли део одреда. Знатно проређена, енглеска војска се повлачила.

7 НОВИ ПЕРИОД — Све до вечери Енглези су издржали наизменичне налете коњаника и стрела. А онда је, погођен стрелом у око, краљ Харолд погинуо и отпор Енглеза је сломљен. Победом код Хејстингса Виљем Освајач је обезбедио енглески престо и наметнуо Енглеској своју власт. Тако је почео англо-нормански период у енглеској историји. Виљем Освајач ће поделити покорене области норманским племићима и од Енглеске створити јединствену државу у којој су све друштвене институције биле подређене круни.

ХИТ СТРАНА

БОНИ М (BONEY M)

У последње време једна нова веома млада група стиче све већу популарност. То је састав БОНИ М који сачињавају три темпераментне де

војке и један младић са Јамајке. Група је постала позната одмах по издавању првог сингла са хит нумером »Baby do You Want to Bump« (Девојко, да ли желиш бамп) која се нашла на готово свим светским топ-листама. После наступа на немачкој телевизији и неколико успешних концерата у Енглеској, интересовање менаџера за овај састав је нагло порасло тако да ова четворка тренутно нема ни дана слободног времена. Ових дана у продају је пуштена њихова нова сингл-плоча с песмом »No Woman, No Cry« (Нема жене, нема плача) под називом »Take the Heat off Me« (Узми топлоту за мене). Састав сачињавају двадесет трогодишња Мејзи Вилијамс, годину дана млађа Лиз Мичел, двадесет шестогодишњи Боби Фарел и његова вршњакиња Марша Берет.

БЕРЗА ПЛОЧА

Желела бих да купим следеће плоче: ЗЛАТКО ПЕЈАКОВИЋ — »Кад једном зажелиш«; МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ — »Доста ми је њеног хладног погледа«; БЕТИ ЂОРЂЕВИЋ — »Почнимо љубав из почетка«; ВИЈЕЛО ДУГМЕ — »Кад љуби Босанац« и НЕДА УКРАДЕН — »Моја прва љубав«.

Зорица Јахимовић
Маршала Тита 169
16240 Медвеђа

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

СКАЛИНАДА

Музика и текст:
Зденко Руђић

Извођач: Оливер Драгојевић

Мирно спавај, душо моја
ноћ је ладна,
звезда твоја сјаја нима.
Судбо моја, ал не видиш
на тој стази,
ди ме водити сунца нима.
На сто врата ја сам куца
топле ричи, мрву срца нигде
нима.

У хардину о живота
још ми само писма оста
урића нима.
Писмо мала, реци свима,
мој је живот пушта стина
мира нима.
Кад зајца мандолина
све ћу скончат с чапом вина
нек ме нима.
Миљун паси ја сам проша,
сад се питан, ди сам доша
сриће нима.
Крај фонтане склопит очи,
о на туђу срићу точи, моје нима.
Скалинада, скалинада,
Скалинада, скалинада, скалинада
ту се пење, ту се пада,
то је судба, то је нада,
Скалинада, скалинада, скалинада
Сваки корак једна скала,
свака скала једна нада,
Скалинада, скалинада, скалинада.

ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ

За Оливера Драгојевића, популарног сплитског попача, слободно можемо рећи да је ове године један од најтраженијих домаћих интерпретатора. По неким оценама он је и најозбиљнији кандидат за титулу најбољег ноја се додељује на крају сваке календарске године.

Први већи успех у каријери, двадесет деветогодишњег Оливера дошао је пре две године после фестивала у Сплиту. Њом позиција »Ча ће ми Копакана«, којој пре финалне вечери нису давале шансе за висок пласман, била је његова прва фестивалска победа и велики успех који му је широм отворио врата у свет домаће забавне музике. Потпун успех и потврду својих великих интерпретаторских квалитета доживео је овога лета које је било у знању два његова велика хита: песама »Нашој љубави је крај« и »Скалинада«. Но, све ово није дошло случајно. Успех је резултат вишегодишњег преданог рада, јер Оливер, поред изузетног талента и музикалности, има иза себе и дугогодишње искуство. Од 13. године свира клавир и оргуље, у средњој музичкој школи у Сплиту дипломирао је на одсеку виолончела, четири године је радио у иностранству као музичар, дон

је у земљи сарађивао са многим познатим и мање познатим саставима.

На самом почетку своје професионалне музичке каријере наступа са братом Аљошом у »Дуету Драгојевић«, 1972. године сарађује са члановима групе »Море«, а годину дана касније у »Дубровачким трубадурима« замењује Ђела Јусића. На наговарање пријатеља

Оливер одлучује да се опроба и као солиста. Тада долазе први успеси, али и много веће обавезе према публици. До сада је није изневерио, јер јој је готово увек даровао хитове, што су запазили чак и наши суседи Италијани који су му омогућили да сними једну сингл-плочу на италијанском. Поред ове плоче, која ће се појавити на јесен, Оливер ће за домаће тржиште снимити неколико малих плоча и свој први албум.

На крају додајмо још и то да је Оливер ожењен и да има десетомесечног сина Дина, за кога тврди да је веома музикалан и да ће га највероватније једног дана наследити.

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

JOHN LENON, Apple Records, 1370 Avenue of the Americas, New York, N. Y. SW-3416

LED ZEPPELIN, c/o WEA 2, Hamburg 76, Gustav Freitagstrasse 13 Germany

ДОМАЋА ЛИСТА

1) СКАЛИНАДА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН

- 2) У НАМЕНУ ПЈЕСМА ПИШЕ — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
- 3) ШЈОР БЕПО НАПИТАН — Про арте — SUZY
- 4) СВИРАЈ МИ, СВИРАЈ — Тереза Несовија — ЈУГОТОН
- 5) ТАЧНО У ПОДНЕ — YU група — ЈУГОТОН
- 6) НАД ЈЕДНОМ ЗАЖЕЛИШ — Златко Пејаковић — ПГП РТВ
- 7) КАД СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОКСЕРИ — Дато Топић — ПГП РТВ
- 8) НОЋ ТИ ДИРА КОСЕ ЦРНЕ — Мишо Ковач — SUZY
- 9) ЛУДУЈ С НАМА — Септембар — ЈУГОТОН
- 10) ГДЕ СИ БИЛА, ЛЕПА НЕЈО — Сунцокрет — РТВ ЉУБЉАНА

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

- 1) SATISFACTION — Rolling Stones — ЈУГОТОН
- 2) PINBALL WIZZARD — Elton John — ПГП РТВ
- 3) YESTERDAY — Beatles — ЈУГОТОН
- 4) NOBODY'S FOOLS — ПГП РТВ
- 5) FERNANDO — Abba — ПГП РТВ
- 6) SUNSHINE DAY — Osibisa — ЈУГОТОН
- 7) YUPI DU — Adriano Celentano — ПГП РТВ
- 8) YOU SEE THE TROUBLE WITH ME — Barry White — ПГП РТВ
- 9) SAY HELLO — Chocolate Menta Mastic — ПГП РТВ
- 10) RIGHT BACK WHERE WE SATARTED FROM — Maxine Nightingale — РТВ ЉУБЉАНА

ИТАЛИЈА

- 1) RAMAYA — Afric Simone
- 2) NON SI PUO' MORIRE DENTRO — Gianni Bella
- 3) LINDA BELLA LINDA — Daniel Santacruz Ensemble
- 4) LA PRIMA VOLTA — Andrea e Nicole
- 5) ANCORA TU — Lucio Battisti
- 6) GLI OCCHI DI TUA MADRE — Sandro Giacobbe
- 7) COULD IT BE MAGIC — Donna Summer
- 8) DOLCE AMORE MIO — Santo California
- 9) GET UP AND BOOGIE — Silver Convention
- 10) NUDA — Mina

КВИЗ — КОЛИКО ПОЗНАЈЕТЕ ПОП-МУЗИКУ

- 1) Да ли су чланови популарних ВИТЛСА после разилажења наставили каријеру као појединци?
а) да б) не
- 2) Да ли је БЕРГЕНДИ назив мађарске поп-групе?
а) да б) не
- 3) Да ли је састав ЛЕД ЦЕПЕЛИН издао више од десет самосталних албума?
а) да б) не
- 4) Постоји ли ансамбл под именом ПРОКОЛ ХАРУМ?
а) да б) не
- 5) YU група постоји више од шест година?
а) да б) не
- 6) Последњи вокални солиста КОРНИ ГРУПЕ био је Златко Пејаковић?
а) да б) не
- 7) Има ли ЏОНИ ВИНТЕР рођеног брата?
а) да б) не
- 8) Највише песама за популарне РОЛИНГСТОУНСЕ написао је композиторски тандем ЦЕГЕР-РИЧАРД?
а) да б) не

- 9) ВИЈЕЛО ДУГМЕ има шест чланова?
а) да б) не
- 10) РОЦЕР ДАЛТРИ је члан групе ХУ?
а) да б) не

Ако имате десет тачних одговора изврсно познајете поп-музику; од 7 до 10 сазовим добро сте упућени у музичка збивања; од 5 до 7 није да не слушате радио и плоче али не пратите поп-штампу. Мање од 5 — не очајавајте! Вероватно вас од музике више интересује нека друга област.

ТАЧНИ ОДГОВОРИ:

1 = да; 2 = да; 3 = не; 4 = да; 5 = не; 6 = да; 7 = да; 8 = да; 9 = не; 10 = да.

НОВЕ ПЛОЧЕ ПГП

Чишњаци јављају...

Вести из Скопља

Скопље је град са великом поп-традицијом. Али, ја нећу да пишем о најбољим групама главног града Македоније (ПУ, ЛЕБ И СОЛ, ТОР) које по мом дубоком убеђењу спадају у пет најбољих група Југославије већ о једном аматерском саставу који постоји од 1974. године. Група је радила као школски састав под именом СПИН. По-

слеђа, а уједно и најбоља постава је: Момчило Бошковић, гитара, вокал (14); Само Костовски, бубњеви (14); Пецо Димовски, бас-гитара, вокал (15); Стојанчо Арсов, инструменти са клавијатуром (15).

Момчило Бошковић,
Карпош VI, зграда 6-4/II/2
91000 Скопље

(хонорар 50 дина)

СТАКЛЕНО ЗВОНО

У току летњих месеци чест гост у нашим домовима, разуме се посредством радија, била је и једна веома симпатична песмица. Њен назив „Волио сам једну малу“, убрзо су сви запамтили и зато није ни чудо што смо њен рефрен често могли да чујемо и на улици, купалиштима, у биоскопима, трамвајима и тролејбусима.

Песму „Волио сам једну малу“ пева Нино Прша, члан

групе СТАКЛЕНО ЗВОНО. Поред њега, у групи су још гитариста Зденко Халапир, басиста Владимир Георгеа, инструменти са типкама Зоран Краш, а за бубњевима је Хрвоје Галековић. Сви живе и раде у Загребу, а њихова прва мала плоча на којој се налази хит „Волио сам једну малу“ штампана је у тиражу од 30.000 примерака. На крају додајмо још и то да је композитор ове песме Ђорђе Новковић.

SLADE

Нови сингл популарне тинејџерске групе СЛЕЈД (Slade) са композицијом „Nobody's Fools“ за веома кратко време дошао је на све листе најпопуларнијих. На другој страни ове плоче је композиција „L. A. Jinx“.

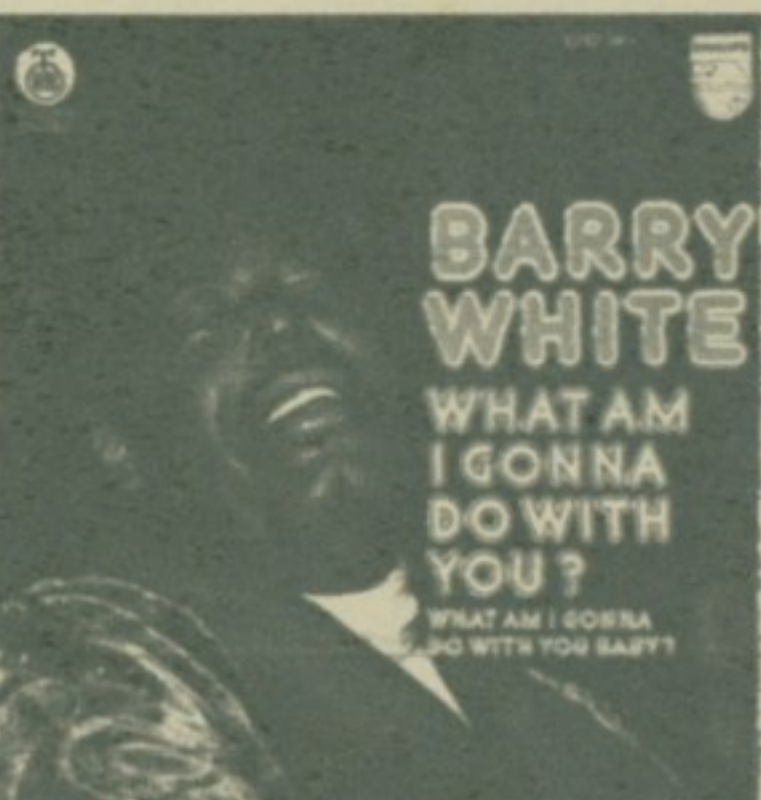
MIREILLE MATHIEU

Миреј Матије, позната француска шансонерка која је имала успеха и ван граница своје земље, издала је после дужег времена нову плочу. На овом синглу налазе се две кумере: „La vie en rose“ и „Ma melodie d'amour“.

BARRY WHITE

Бари Вајт је у кратком року издао и албум и малу плочу. Са сингла овог врсног музичара издајемо песму „What Am I Gonna Do With You?“ за коју се стварно може рећи да је направљена по укусу публике.

НЕНАД СТЕКИЋ

Наш и европски рекордер Ненад Стекић није нас одушевљавао својим наступом на Олимпијским играма. Није освојио ниједну медаљу али је, зато, за утеху својим симпатизерима, сингло плочу са композицијом „Дале, дале“.

ИГРЕ

У ШКОЛСКОМ ДВОРИШТУ

1 →

ПАМЕТНА ЛОПТА. — У игри може да учествује неограничен број играча. Играчи се поређају у круг и лопту добацују један другом. Примљену лопту играч може добацити коме хоће, под условом да каже, на пример, име неке реке. Играч који је примио лопту мора да одговори, односно, такође да каже име неке реке. Пре почетка игре играчи треба да се договоре које ће речи изговарати као, на пример: имена познатих људи, називе књижевних дела, имена животиња, река, држава итд. За време игре могу се мењати теме. Ко три пута погрешно или се не сети одговарајуће речи, испада из игре.

ПОЖУРИ, ДА НАС
ИМА ВИШЕ!

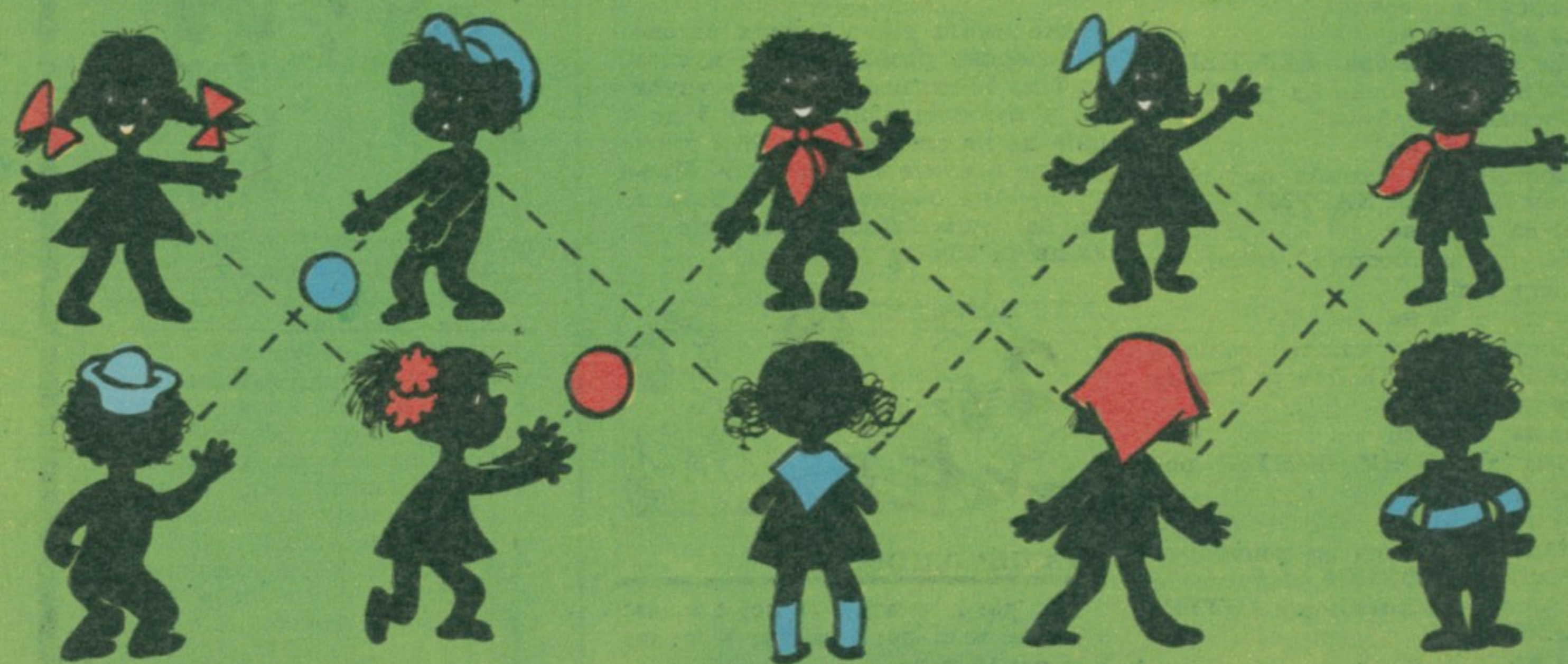

← 2

ОДБРАНА ТИРЉАВЕ. — За ову игру потребна је једна лопта и једна флаша од пластике, од неког дезертера или шампона, коју треба да пола напунити водом да би стабилно стајала на земљи. У игри може да учествује неограничен број играча. Сви играчи поређају се у круг, само један стане у средину круга и поред себе стави флашу (то је тирђава). Циљ је да играчи лоптом погоде и оборе тирђаву, док се играч у средини труди да тирђаву одбрани. Може да је брани како хоће: и рукама и ногама и телом и главом. Играчи из круга редом гађају тирђаву. Онај играч који погоди тирђаву улази у круг, а онај играч који је дотле бранио стаје на његово место.

3 →

ЦИК-ЦАК. — Игра паран број играча који се поделе у две екипе. Пожељно је да их буде што више. Од „реквизита“ потребне су две различито обојене лопте да би се знало која припада којој екипи. На нашем цртежу играчи једне екипе имају неке детаље обојене црвено, а играчи друге екипе обојене плаво. Играчи се поређају наизменично, као што видите на цртежу и лопту добацују једни другима у цик-цак. Екипа чија лопта прва стигне на други крај, стиче један поен. Ако неком играчу лопта испадне из руке мора да је дохвати и настави са бацањем, само што при том губи на времену. Игра се у десет тура, а победник је екипа која је сакупила више поена.

Декстроза извор нових животних снага

Кад крвн недостаје грођани шећер, руши се природна равнотежа нашег организма. Тада осећамо замор и малаксалост. Све то спречава ДЕКСТРОЗА. Одлична је за ревалентизацију, интелектуалне и физичке раднице, за возаче моторних возила, спортисте и за малокрвне. Грођани шећер је потребан организму читавог живота, од детињства до дубоке старости, јер је неопходан саставни део

наше крви. Поможите функционисање јетре, бубрега, срца и не шкоди зубима. ДЕКСТРОЗА је зато погодна за непосредно узимање и као додаток за сирењање различитих јела и पेћива. Због тога ДЕКСТРОЗУ препоручујемо као додаток свакодневне исхране — посебно деци. Може да се набави у свакој радњи, самоуслуги, са укусом наранџе, лимуна, јабуке и ментола.

Упамтимо, ДЕКСТРОЗА је извор нових животних снага.

Серво Михаљ,
индустријско-пољопривредни комбинат
Зрењанин.

из историје железнице

НЕК' МЕ СТИГНЕ КО МОЖЕ!

Прва возила на шинама били су мали вагони којима се још у 16. веку у Немачкој и Енглеској превозила руда. Вукли су их коњи, а често и људи и требало је да прође готово два века до оног тренутка кад ће (1804. године) Енглец Ричард Тревичик поставити на шине прву парну машину. Била је то чувена »Catch me who can« — »Нек ме стигне ко може«. Колосек је у то време у Енглеској био преслаб да издржи веће тежине, па је Тревичик градио лагане локомотиве код којих трече између точкова и шина није било довољно за вучу возила.

Десет година касније Џорџ Стивенсон, такође Енглец, конструисао је прву модерну парну локомотиву. И опет је прошло готово пуних десет година, до 18. септембра 1825, када је отворена пруга Стоктон — Дарлингтон — прва железница јавног саобраћаја. Најпознатија Стивенсонова локомотива »Ракета« однела је победу на једном такмичењу са локомотивама других конструктора, одржаном 8. октобра 1829. године, постигавши брзину од 46,5 километара на час.

После првих успеха у Енглеској железничке пруге грађене су и у Европи и на другим континентима. Прва брдска пруга изграђена је између Беча и Трста а прве железничке пруге код нас биле су: Коториба — Чаковец — Прагерско (1860) и Зидани Мост — Сисак (1862).

У првим данима железнице путовања су била узбудљива и често веома неугодна. Тврда седишта, труцање, несигурност, све је то у возу било неизбежно. Догађало се чак да машиновођа, ако би му понестало горива, позове све путнике да дуж пруге скупљају дрва. Али, временом се све више полагало на удобност и брзину путовања. А са брзином и удобношћу повећала се и сигурност.

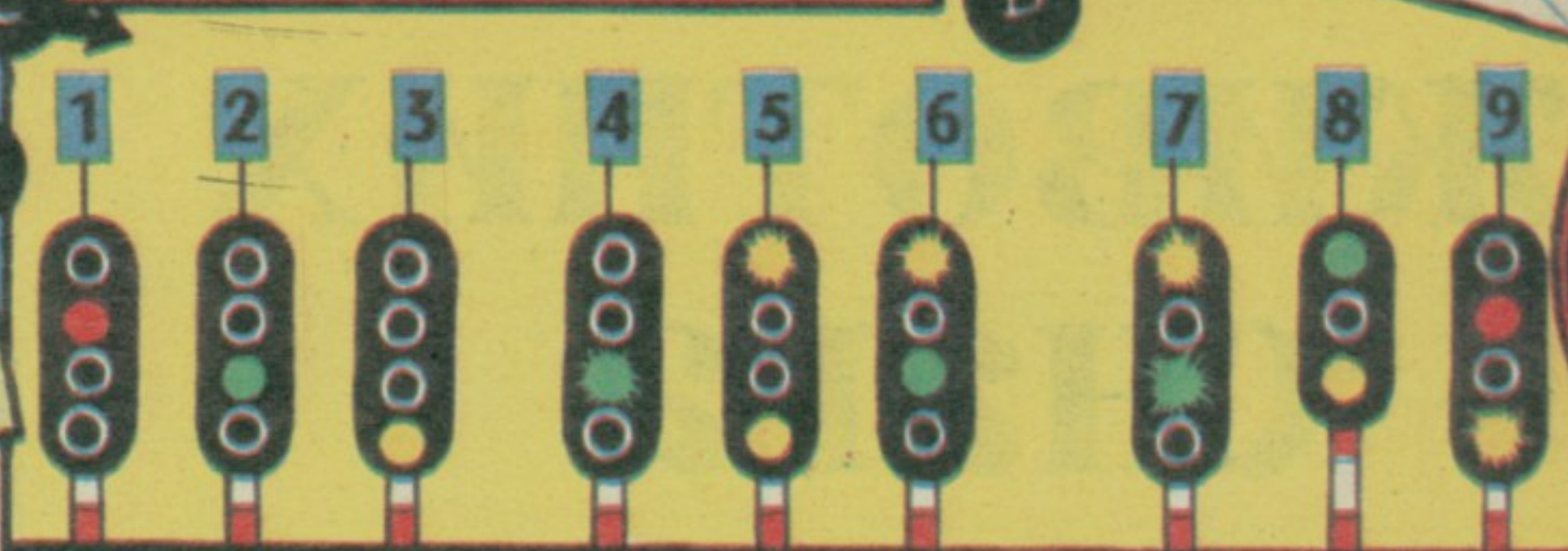
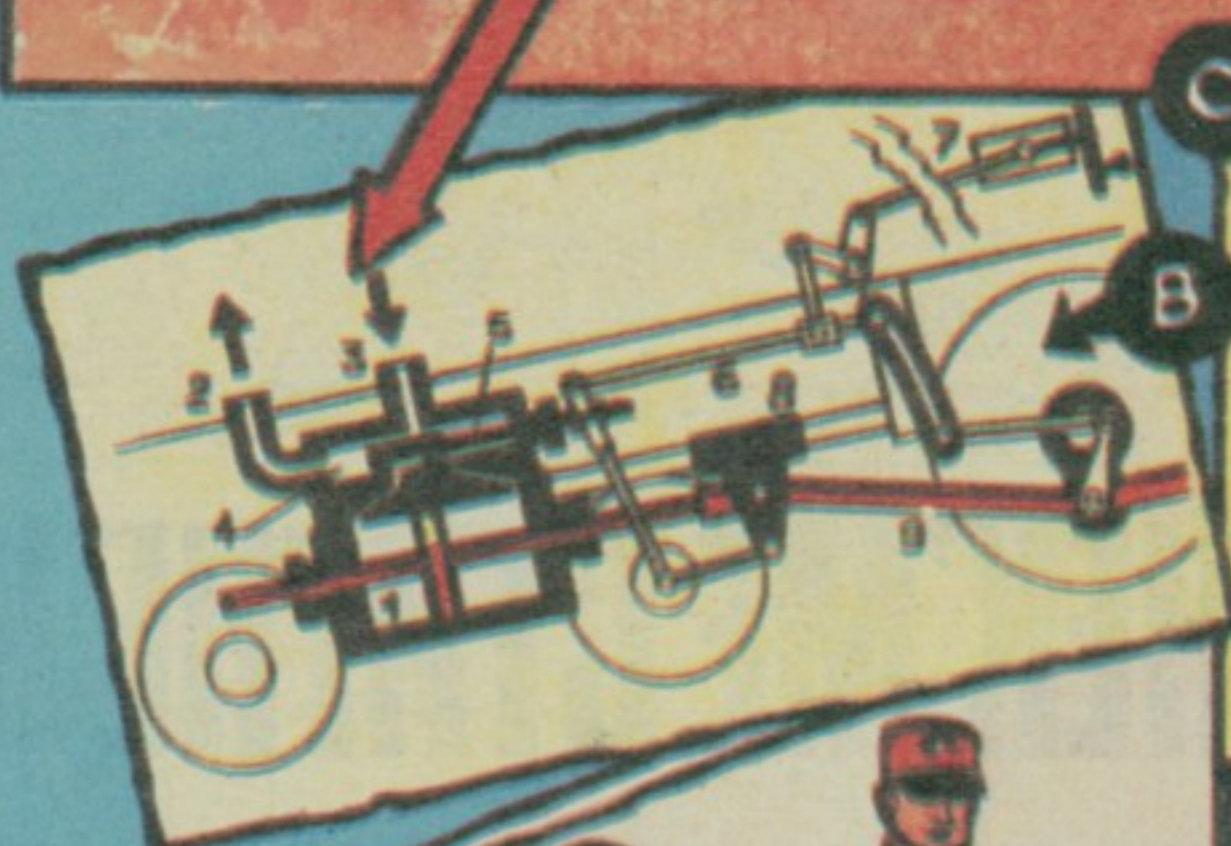
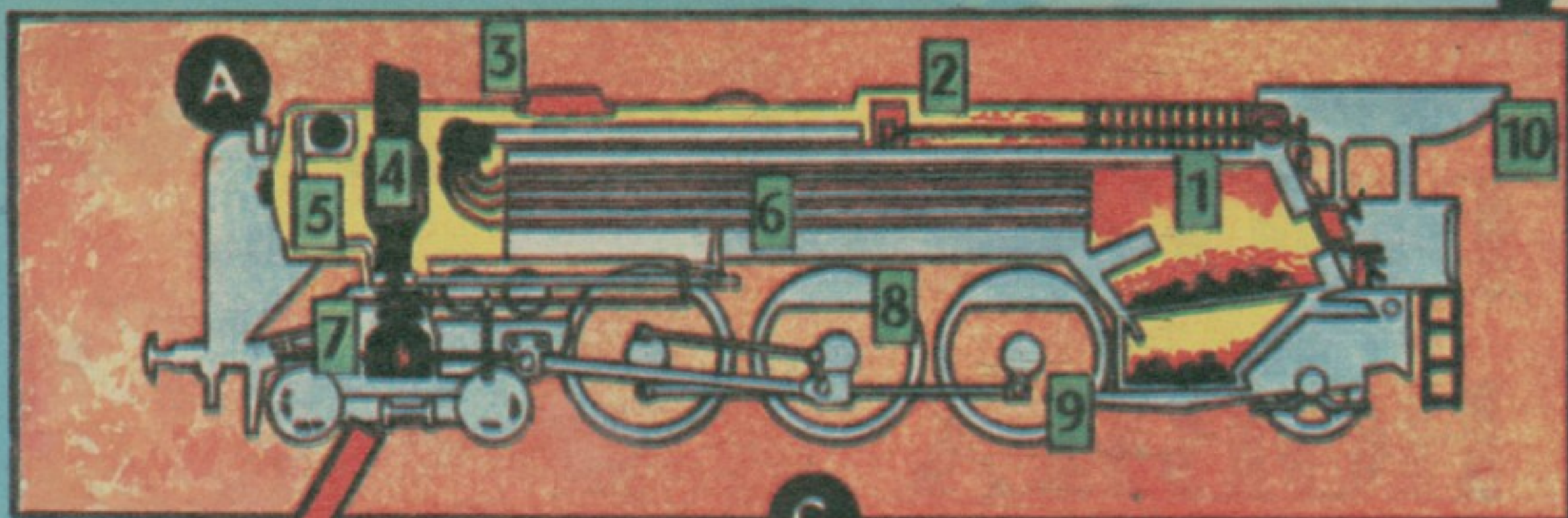
У то време у Енглеској је још у употреби »Захуктала Вили« коју је још 1814. конструисао Вилијам Хедли. Када јој је било 50 година, 1864, оставили су је на једном споредном колосеку. Неколико година касније појавила се нека старија госпођа са цилиндрима какви су се носили док је »Захуктала Вили« била још млада. Изгледали су је да се сјјала као нова и сместили у Технички музеј у Лондону где се налазило још неколико дотрајалих локомотива. Било је то оног дана када је у Европи већ постојало 260.000 километара железничке пруге, у СССР 130.000, у Азији 120.000, у Јужној Америци 100.000 и у САД 350.000 километара. Какав успех у поређењу са временом кад се појавила добра стара »Нек' ме стигне ко може«!

(Цртеж на страни 30—31. приказује једну старију уопшту железничку станицу на главној прузи, као и службенике железнице из неколико европских земаља у карактеристичним униформама)

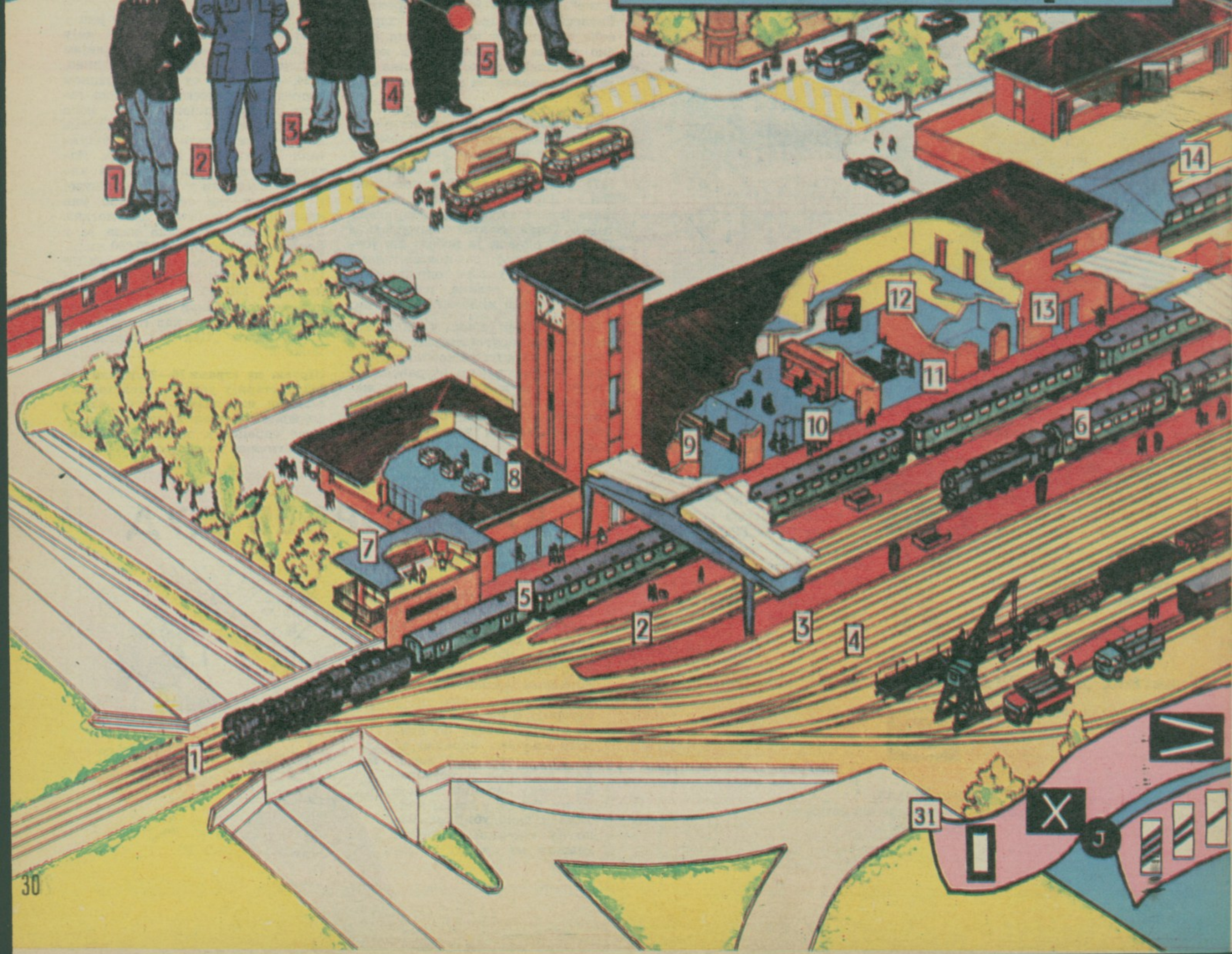
КАРАЂОРЂЕВ ДУД

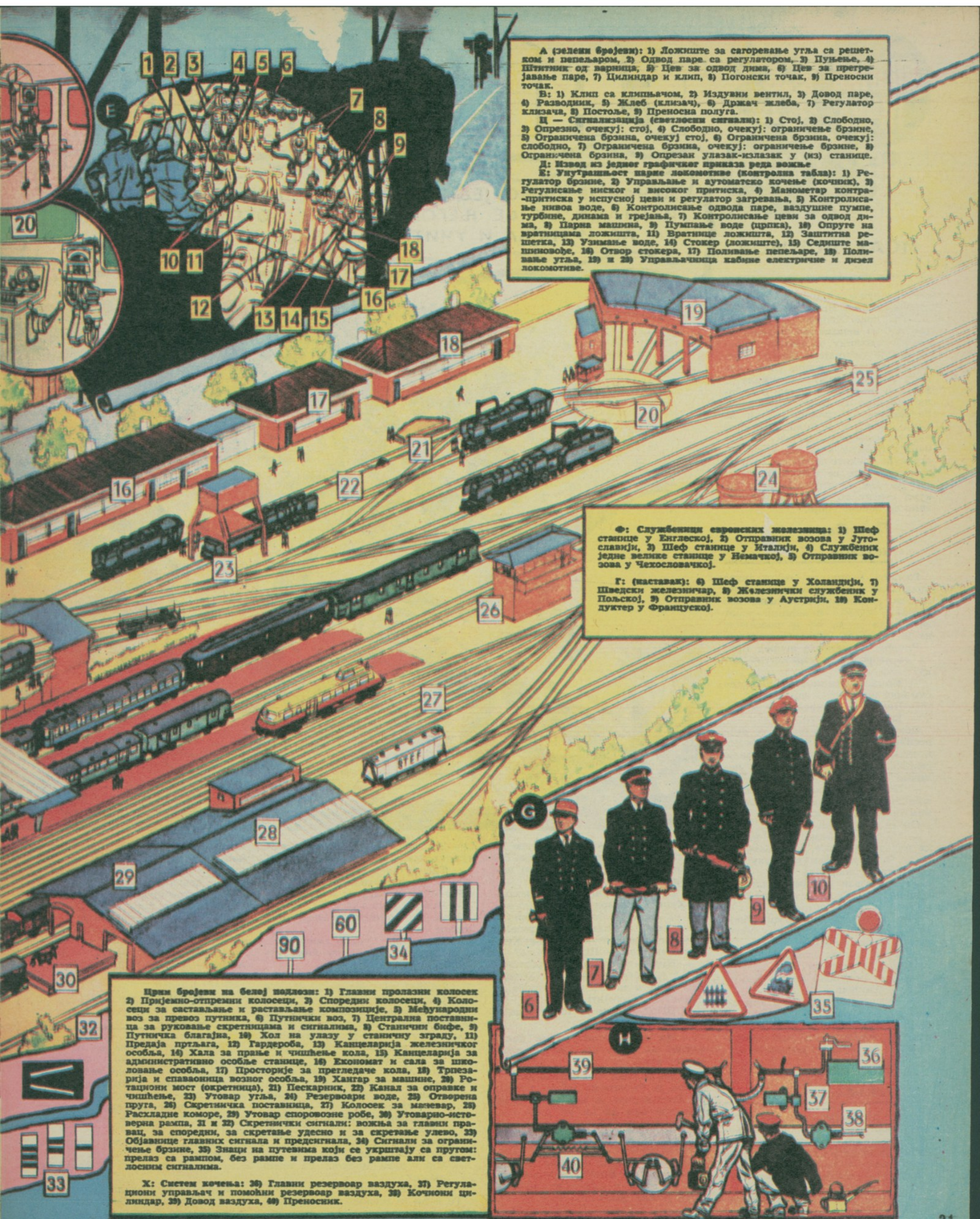
У Смедереву и данас постоји дуд под којим је Карађорђе прибио кључеве Тврђаве од Турака 8. новембра 1805. године. Дуд је стар око 400 година! Због тог изузетног догађаја познат је под Карађорђевићим именом. Ово гранато дрво ушло је у историју и по томе што је Карађорђе одмах по пријему кључева наредио да се под дудом свим његовим војницима и војводама одсеку перчини за које су их Турци у борби хватали и лако убијали. Тако су перчини напречац изашли из »моде« у Србији!

ЖЕЛЕЗНИЧКА СТАНИЦА

А (зелени бројеви): 1) Ложиште за сагоревање угља са решетком и пепеларом, 2) Одвод паре са регулатором, 3) Пуњење, 4) Штитник од варница, 5) Цев за одвод дима, 6) Цев за прегрејавање паре, 7) Цилиндар и клип, 8) Погонски точак, 9) Преносни точак.

В: 1) Клип са клипњачом, 2) Издувни вентил, 3) Довод паре, 4) Разводник, 5) Жлеб (клизач), 6) Држач жлеба, 7) Регулатор клизача, 8) Постоље, 9) Преносна полука.

Ц — Сигнализација (светлосни сигнали): 1) Стој, 2) Слободно, 3) Опредно, очекуј: стој, 4) Слободно, очекуј: ограничење брзине, 5) Ограничена брзина, очекуј: стој, 6) Ограничена брзина, очекуј: слободно, 7) Ограничена брзина, очекуј: ограничење брзине, 8) Ограничена брзина, 9) Опредан улазак-излазак у (из) станице.

Д: Извод из једног графичког приказа реда возње.

Е: Унутрашњост парне локомотиве (контролна табла): 1) Регулатор брзине, 2) Управљање и аутоматско кочење (кочник), 3) Регулисаче ниског и високог притиска, 4) Манометар контрол-притиска у испусној цеви и регулатор загревања, 5) Контролисаче нивоа воде, 6) Контролисаче одвода паре, ваздушне пумпе, турбине, динама и грејања, 7) Контролисаче цеви за одвод дима, 8) Парна машина, 9) Пумпање воде (цирка), 10) Опруге на вратницама ложишта, 11) Вратнице ложишта, 12) Заштитна решетка, 13) Узимање воде, 14) Стокер (ложиште), 15) Седиште машинсковође, 16) Отвор стокера, 17) Поливање пепеларе, 18) Поливање угља, 19) и 20) Управљачница кабине електричне и дизел локомотиве.

Ф: Службеници европских железница: 1) Шеф станице у Енглеској, 2) Отправник возова у Југославији, 3) Шеф станице у Италији, 4) Службеник једне велике станице у Немачкој, 5) Отправник возова у Чехословачкој.

Г: (наставак): 6) Шеф станице у Холандији, 7) Шведски железничар, 8) Железнички службеник у Пољској, 9) Отправник возова у Аустрији, 10) Кондуктер у Француској.

Црни бројеви на белој надлози: 1) Главни пролазни колосек, 2) Пријемно-отпремни колосеци, 3) Споредни колосеци, 4) Колосеци за састављање и растављање композиције, 5) Међународни воз за превоз путника, 6) Путнички воз, 7) Централна поставница за руковање скретницама и сигнализима, 8) Станични бифе, 9) Путничка благајна, 10) Хол на улазу у станичну зграду, 11) Предаја пртљага, 12) Гардероба, 13) Канцеларија железничког особља, 14) Хала за прање и чишћење кола, 15) Канцеларија за административно особље станице, 16) Економат и сала за школовање особља, 17) Просторије за прегледаче кола, 18) Трпезарија и спаваоница возног особља, 19) Хангар за машине, 20) Ротациони мост (окретница), 21) Пескарник, 22) Канал за оправке и чишћење, 23) Утовар угља, 24) Резервоари воде, 25) Отворена пруга, 26) Скретничка поставница, 27) Колосек за мачевар, 28) Раскладне коморе, 29) Утовар спорозоне робе, 30) Утоварно-истоварна рампа, 31 и 32) Скретнички сигнали: возња за главни правац, за споредни, за скретање удесно и за скретање улево, 33) Објавнице главних сигнала и предсигнала, 34) Сигнали за ограничење брзине, 35) Знаци на путевима који се укрштају са пругом: прелаз са рампом, без рампе и прелаз без рампе али са светлосним сигнализима.

Х: Систем кочења: 36) Главни резервоар ваздуха, 37) Регулациони управљач и помоћни резервоар ваздуха, 38) Кочници цилиндар, 39) Довод ваздуха, 40) Преносник.

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

ИСАК АСИМОВ

ТАКО ЛЕПО

ДЕЧАК ЈЕ САМО ЈЕДНОМ ОТИШАО ПЕШИЦЕ ДО ШКОЛЕ
И ОТАДА СУ СЕ ЊЕГОВЕ НАВИКЕ ПОТПУНО ПРОМЕНИ-
ЛЕ. И МАЈКА И УЧИТЕЉИЦА БИЛЕ СУ ЗАБРИНУТЕ.

Једног априлског дана 2117. године Врата на кући госпође Хеншо затајила су из непознатих разлога. За разлику од обичних врата, ова је уобичајено писати с великим почетним словом. Свака кућа у новом насељу А-3 имала је Врата и на њих су се сви већ били навикли. Та Врата нису водила напоље, у двориште или на улицу. Довољно је било да на бројчанику изаберете одређену комбинацију бројева која одговара месту куда желите да идете — и за тренутак ћете се тамо наћи. Она вас раставе на атоме, који за секунд стигну до жељеног места и тамо се поново споје.

Почешак неурозе

Госпођа Хеншо се сваког јутра поздрављала са сином пре његовог поласка у школу. Тога дана, као обично, кућна помоћница-робот зазвонила је да би је подсетила да је време за Ричардсов поласак.

Ричард је затекла испред Врата, са забринутим изразом на лицу.

— Мама, Врата не раде. Окретао сам број школе и — ништа.

— Немогуће — казала је мајка — Ево, покушај ти.

Покушала је, али ништа се није десило. Окретала је бројеве својих познаница, али Врата су и даље стајала испред ње као сива, челична баријера.

— Пођи до Вилијамсонових и замоли их да се послужим њиховим Вратима — рекла је.

Он се намрштио.

— Ма, кајде, мама, нећу ваљда да излазим напоље. Испрљаћу се. Боље је да не идем у школу док се Врата не поправе.

— Не долази у обзир, Вилијамсонови су два корака одавде. Стави само навлаке на ципеле.

Ричард је нерадо послушао мајку и стишао до врата (оних обичних, с малим словом).

— Како се ово отвара? — намргођено је упитао.

— Само притисни кваку. Покури, закаснићеш.

Тај дан је био почетак Ричардове неурозе. Али, то није био уобичајени тип неурозе који можете наћи у медицинским уџбеницима. Ова је била потпуно друкчија.

Насићавница јавља...

Врата су поправљена још истог јутра, али то није био крај невољама госпође Хеншо. Пола часа пошто је мајстор стишао, зазвонио је видеофон и на екрану се појавило лице госпође Робинс, Ричардове наставнице.

— Морам да вам кажем, госпођо Хеншо, да је ваш син јутрос закаснио у школу.

— Ах, да, покварила су нам се Врата, па је пошао до комшије. Опростићете му, надам се, за тај минут-два.

— Нису у питању минути, госпођо Хеншо. Ричард је закаснио више од сата. И још се појавио с блатњавим навлакама за ципеле!

— Блатњавим? — Госпођа Хеншо се стресла. — Шта он каже?

— Није хтео о томе да разговара... Извините, госпођо Хеншо, али мислим да свога сина треба да одведете психијатру.

— Шта? Хоћете да кажете да је он неуротичар?

— Не, али поглед му је данас блудео по учионици као да никога не види.

— Он је увек био здраво дете — рекла је Ричардсва мајка љутито. — Разговараћу с њим чим дође. Сигурна сам да ће ми дати сасвим нормално објашњење.

Чекала га је нестрпљиво, али Ричард није долазио. Сваког дана госпођица Робинс пратила је децу до школских Врата, окретала редом бројеве и слала их кућама. Шта је сво данас?

Кад је већ била решила да зове полицију, појавио се Ричард.

— Здраво, мама — казаво је погнуте главе.

— Где си био до сада?

— Тада је приметила неке детаље у Ричардовом изгледу и повикала:

— Био си напољу!

Дечак је погледао у своје прашњаве ципеле.

— Па добро... само сам мало...

— Школска Врата су била исправна?

— Да, мама.

— Скидај ту прљаву одећу и иди у купатило!

Тога дана није хтела с њим реч да проговори. Ипак, увече је онекшала. Пошла је у његову собу (дечак је већ био легао) и села крај његовог кревета.

— Шта ти је било данас, сине?

— нежно је упитала.

Одговорио је некаквим туђим, хладним гласом:

— Мама, више нећу да пролазим кроз Врата!

— Нећеш? Зашто?

— Нервирају ме.

— Како сада мислиш да идеш до школе?

— Устајаћу раније.

Те ноћи је госпођа Хеншо једва заспала. Збуњивало ју је што Ричард избегава Врата, а до тада му

нијад нису сметала. Можда се с њим стварно нешто дешава? Тешкила је себе да ће све бити у реду кад се дечак испави.

Али, сутра ујутро, кад је устала, Ричарда нигде није било. Домаћница-робот јој је рекла да је дечак устао пола часа раније него обично и пошао у школу.

— Али не кроз Врата — додала је. — Изишао је кроз други излаз... кроз врата.

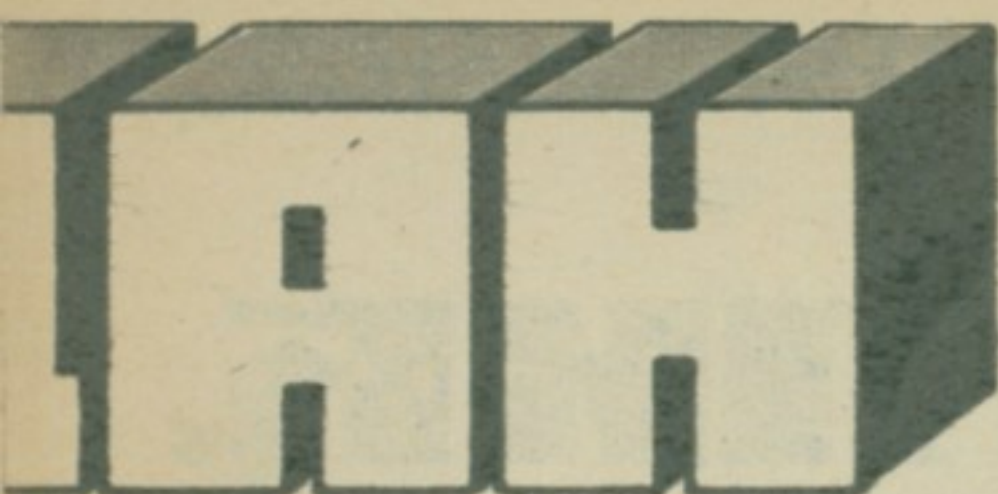
Можда се јави

Данима се правила да не примећује његово чудно понашање. По повратку из школе сачекивала га је код врата, одело и ципеле одмах давала роботу, а њега терала на купане. Мислила је да је боље да ћути и не свађа се са сином.

Ричард је једног дана дошао сав мокар.

— Почела је киша — промуцао је.

Мајка га је гледала у чуду. Готово је била заборавила како човек може да буде мокар од кише. Док је гледала Ричарда, с којег

се сливала вода, сетила се плу-
скова које не може ништа да за-
устави.

Сутрадан, Ричард није отишао у
школу. Имао је јак назеб и пре-
плашена мајка задржала га је код
куће.

Кад је дечак оздравио, све се
наставило по старом и госпођа
Хеншо је решила да потражи по-
моћ лекара.

Шетња са доктором

Психијатар Хамилтон Слоун био
је прилично млад; још није имао
четрдесет година. Пажљиво ју је
саслушао.

— Је ли све почело кад су се
Врата покварила? — упитао је.

— Да, докторе.

— Хм, можда се плаши њих.

— Побогу, зашто би се плашио.

— То је могуће. Није баш при-
јатно сазнање да смо растанути
на атме.

— Ама, не. Он и сада понекад
пролази кроз Врата. Не тако радо,
али их није потпуно одбадио. Нема
никакве користи да мене испиту-
јете. Довешћу сина код вас на ле-
чење.

— То не смомо учинити, госпођо
Хеншо — одлучно је рекао лекар.
— Он је млад, долазак код психи-
јатра би му тежио пао. Чак сум-
њам да је потребно некакво лече-
ње. Ја предлажем да ми допусти-
те да код ваше куће поразговарам
с дечаком.

— Зар је то све? Неће он с ро-
ђенм мајком да разговара, а ка-
моли с вама.

— Деца се некад радије повера-
вају странцима него родитељима.

Доксворили су се да доктор на-
врати у суботу, кад Ричард не
иде у школу.

Доктор Слоун је био замислио
да његов први сусрет са дечаком
буде, кратак, а да се тек на сле-
дећим састанцима више зближе,
све док не постану пријатељи. Али,
госпођа Хеншо је хтела брзо ле-
чење и доктор је видео да неће
тећи све по његовом плану.

Првих десет минута били су не-
пријатни: дечак се врполио на
столици, не схватајући шта хоће
од њега, а његова мајка је гледа-
ла у доктора као да од њега оче-
кује некакву магију. Зато је ре-
шио да пређе на ствар.

— Хоћеш да пођемо мало у шет-
њу, Ричарде? — предложио је.

Дечакове очи су се широм отво-
риле. То није очекивао.

— У шетњу?

— Мислим, напоље.

— Да ли и ви идете... напоље?

— Понекад.

Ричард је већ био на ногама.

— Мама...

Госпођа Хеншо је с негодовањем
погледала доктора, али морала је
да се сложи.

— Наравно, душо. Само, чувај
се.

Доктор Слоун је ипак слагао Ри-
чарда. Није он био напољу још од
студентских дана. Бавио се спор-
том, пливао, играо кошарку, али
све у затвореном простору. Зато
му се сада кожа најезила у до-
диру са ваздухом. Осећао се пома-
ло несићуран и бојажљиво је га-
зио по трави.

— Погледајте! Птица! — пови-
као је Ричард.

Доктор Слоун је са дивљењем
гледао око себе. Налазили су се
на ливади, са неким дрветом ту
и тамо. И он је становао у кући
сличној Ричардовој, али није знао
шта је окружује. Трва је била
свежа и светлудала је на сунцу.
Била је уредно подишана и про-
шарана цвећем.

— Ко води рачуна о овоме? —
упитао је доктор.

— Ваљда роботи. Никога другог
нема напољу... Ено их!

Слоун је погледао у том правцу
и видео два робота како изваљени
уживају у трви и сунцу. Чули су
се њихови раздрагани метални гла-
сови.

— Дођите да вам покажем не-
што — рекао је Ричард и потр-
чао.

Доктор је пошао ходом, затим
мало брже и најзад је и он трчао.
Осећао је како му се плућа шире
био је лак као птица.

— Јесте ли икад видели реку?
— питао га је Ричард. — Ено, ону-
да протиче.

— Ти баш све знаш — похвалио
га је доктор.

— Кад идем у школу и враћам
се, увек бирам други пут, да бих
што више видео.

— Али, понекад пролазиш и кроз
Врата.

— Само кад лије киша.

— Хоћемо ли сад да се вратимо?
— предложио је доктор. — Мама
ће се бринути.

— Да, она се увек брине — уз-
дахнуо је дечак.

С њрсиом на бројчанику

— Значи, ви не мислите да је то
ненормално, докторе? — питала је
госпођа Хеншо.

— Необично, али не ненормал-
но. То је ствар укуса. Пре сто го-
дина, наши преци су велики део
дана проводили напољу, Ричард је
пробео и допао му се, али пошто
ви и наставница то не одобрава-
те, си се осећа кривим и повлачи
се у себе. То може да буде опасно.

— Како, онда, да га убедим?

— И не покушавајте. Њега при-
влачи оно што је забрањено. Зато
га сами пуштајте по два сата су-
ботом и недељом и изласци ће по-
стићи обични, изгубиће драг.

— Мислите да ће га то проћи?

— Свакако. С временом, поста-
ће свестан захтева друштва и по-
кориће им се... Јавите ми шта је
било.

Пошао је ка Вратима.

— И ви заиста мислите да лече-
ње није потребно? — питала је
госпођа Хеншо.

Окренуо се и одмахнуо руком.

— Апсолутно!

Оклевао је неколико тренутака,
с прстом на бројчанику.

— Нешто није у реду, докторе?

Рука му је склизнула и он се
окренуо од Врата. Осмећуо се.

— Све је у реду, али тако је лепо
да мислим да ћу мало прошетати

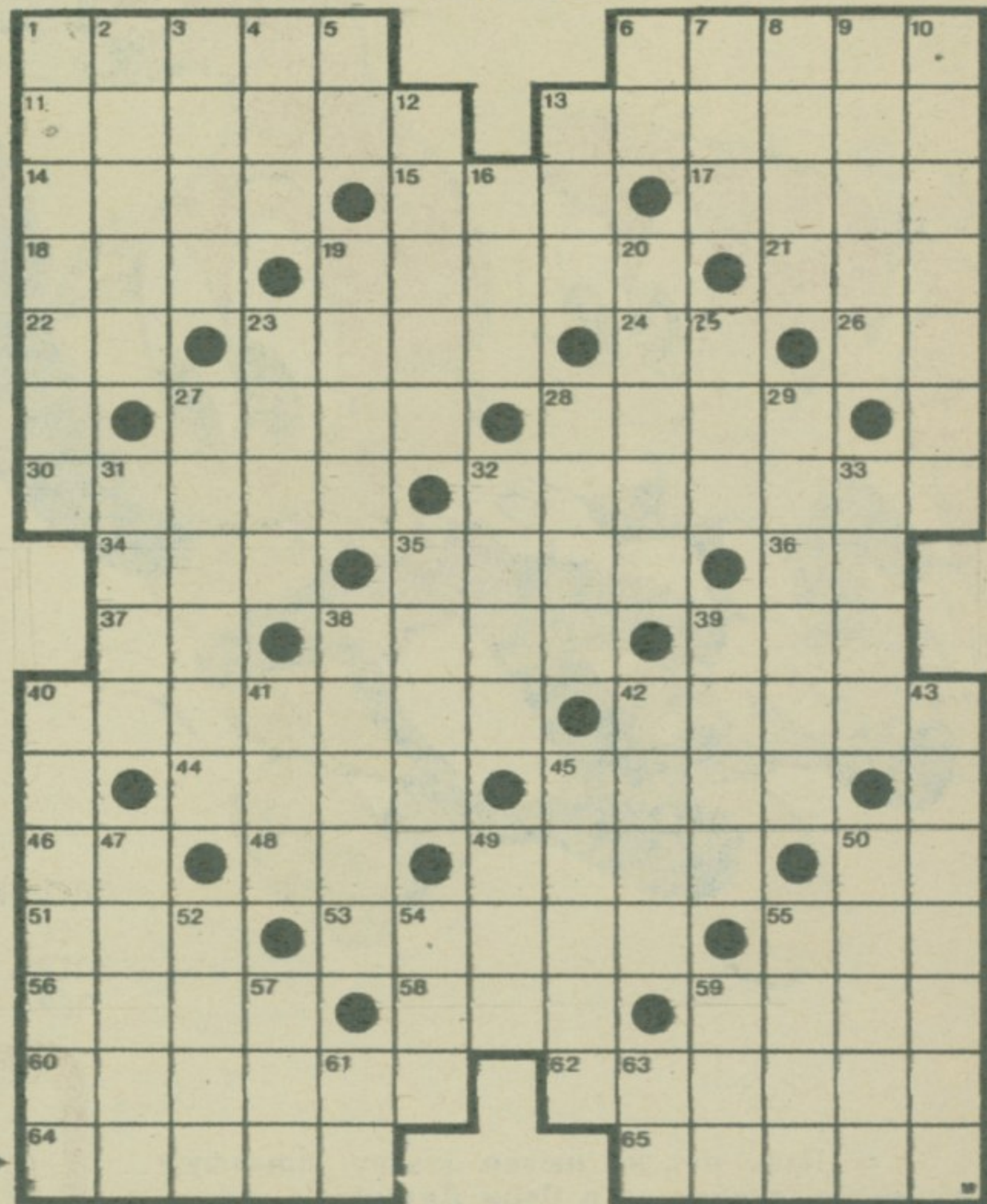
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Словеначка народна игра, 6) велики тропски гуштер, 11)
позната Веберова опера, 13) источњачки храм, 14) наше женски
име, 15) чуло вида, 17) речни рибар, 18) земљишта, 19) музички
лествица, 21) стари Словен, 22) два самогласника, 23) католич-
ки свештеник, 24) француски приповедач Мопсан, 26) два исти
самогласника, 27) учесник у сватовима, 28) стајаћа вода, 30,
северни јелен, 32) јарбол, 34) совјетска фабрика аутомобила, 35,
снага, 36) лична заменица, 37) коњ, 38) топовска приколица, 39)
индустријска биљка, 40) свадбена поворка, 42) врста дрвета, 44)
продајна вредност, 45) чист памук, 46) першун, 48) једна нота, 49)
град у Чехословачкој, 50) боксерски клуб (скр.), 51) Италијанска
радио-телевизија, 53) врста малог аустралијског медведа, 55,
врста папагаја (мн.), 56) река у Војводини, 58) немани, 59) мес-
то код Дубровника, 60) један од Димитријевих мускетара, 62) ситно
зрнасто тесто, 64) јужно воће, 65) врста пса.

УСПРАВНО:

1) Монтажни мост (мн.), 2) земљиште поред воде, 3) наша фабри-
ка обуће, 4) превлака на Малаги, 5) два самогласника, 6) ауто-
ознака за Ваљево, 7) стара турска титула, 8) улога, 9) град и
лука у Турској, 10) школски програм, 12) ројнати део прста, 13)
географски појам, 16) спрат, 19) помоћ, избављење, 20) енглеска
књижевница, 23) врста житарице, 25) римска богиња беса, 27)
инсект који светли ноћу, 28) пласт сена, 29) ратна флотила, 31)
река у Србији, 32) проналазач урана (Марија), 33) држава у Ази-
ји, 35) наша река, 38) преноћиште, 39) годишње доба, 40) фуд-
балски клуб из Суботице, 41) швајцарски народни јунак, 42)
собна биљка, 43) стручњак за ракете, 45) голет, 47) град у Егип-
ту, 49) дворска забава, 50) уставе, 52) енглески научник (Њутн),
54) скраћеница за бившу терористичку организацију у Алжиру,
55) прибор за рад, 57) овамо, 59) раније.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Карат, 6) тесто, 11) етало, 13) мадрас, 14) кина, 15)
Нр, 17) омот, 18) тла, 19) омоти, 21) Адр, 22) аз, 23) атом, 24) до, 25) Нр,
к, 27) Стоп, 28) Рила, 30) исток, 32) валента, 34) Тел, 35) Зала, 36) ту, 37)
А(сони)јетед Н(рес), 38) нола, 39) нит, 40) претено, 42) сокла, 43) „Над“,
45) Вера, 46) он, 48) КА, 49) када, 50) нп, 51) ЛОТ, 53) рента, 55) ало, 56)
Нкар, 58) Тар, 59) Алар, 60) навала, 62) естет, 64) алапа, 65) Нилан.

И-да-к и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукосав
Виторовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живојин Стојановић. Уредници: Криво
Виторовић, телефон 324-191/525. Нурићана Ђолић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Гарбунов, теле-
фон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња
110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тро-
месечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути. ДП 64.—
Долар 25.—, Ф. 110.—, Ш. 108.—. Девизне уплате и иностранства слати преко Београдске банке
— Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони 324-471, централа 324-191 и
325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Одласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу
нишњег Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се поре-
на промет.

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

Сазнање је нужно да
би се могло уживати.
(Епикур)

ПОЛИТИНИН
ЗАБАВНИК
ЈЕ ПРИПРЕМИО
ЗА ВАС

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ
СА ТВ ЕКРАНА

пера детлик

У КЊИГАМА - СЛИКОВНИЦАМА

ЋИРИЦИМ И ЛАТИНИЦОМ
ПО ВАШЕМ ИЗБОРУ

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

Први пут на нашем језику, појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима. Књиге су у лунсузном, тврдом пластифицираном повезу, у потпуности штампане у боји, илустроване од прве до последње странице! Цена је приступачна: 210 динара за све три књиге-сликовнице које ћете платити тек нада их поштар донесе.

Комплет ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, (I—III књига) можете да добијете ако испуните наруџбеницу, залепите је на полеђину дописнице и пошаљете на адресу: »Политинин забавник«, Манедонска 29, 11001 Београд

ПОЛИТИНИН
ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III по цени од 210.— динара. — Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу Ћирилицом или латиницом (непотребно прецртати).

(Име, очево име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број стана)

(Потпис купца)

ПОШТАНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче, ТОРПЕДОВАЛИ САМИ СЕБЕ

Знаш ли кад је први пут неки брод
настрадао од подморнице?

Милеико Цакић,
Мојковац

За време америчког грађанског рата, у ноћи 7. фебруара 1864. године, потопљен је први ратни брод помоћу торпеда који је избачен са једне подморнице. Брод, који се звао „Хаусатоник“ био је усидрен у луци Чарлстон. Занимљиво је да ни подморница није била боље среће. Приликом избацавања торпеда она је била под водом и више није успела да изрони: потонула је заједно са посадом коју је сачињавао девет морнара.

ФАБРИКЕ ФИЛМОВА

Знаш ли колико има филмских
компанија у Холивуду?

Виолета Пеев,
Скопље

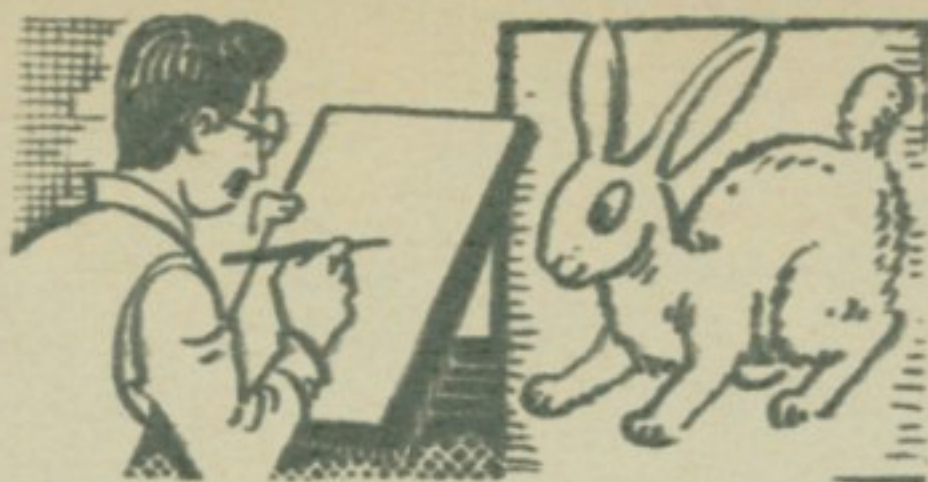
У Холивуду, том како га многи називају „граду из снова“, делује осам великих компанија које се брину о производњи филмова. Поред њих постоји и већи, али несталан број малих, независних. У велике филмске куће убрајају се: Метро — Голдвин — Мајер (Metro-Goldwin-Mayer), Парамунт (Paramount), Варнер Брос (Warner Bros), Колумбија (Columbia), Фокс (Fox), Јунајтед Артист (United Artists) Е.К.О. и Универзал (Universal).

Многи сматрају да главну реч, ипак, има М — Г — М (Метро — Голдвин — Мајер) са својом свима знамом маском лава који риком поздравља кроз онај круг око којег пише „Ars gratia artis“ (Уметност за уметност). Компанија, смештена у 195 зграда, запошљава 5000 особа сврстаних у 117 професија и производи педесетак филмова годишње. М — Г — М поседује само у САД 140 биоскопских дворана, а има их и ван земље, нарочито у градовима Средње и Јужне Америке.

Највећи европски филмски центар је Ђиневита (Cinecitta), у близини Рима (простира се на 600.000 квадратних метара).

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин.
АДРЕСА: МАТЕМАТИКА —
71000 Сарајево, ПП 64

ДИЗНИЈЕВ ПРВЕНАЦ

Желела бих да знам ко је био први
Дизнијев јунак.

Јеленавета Ковчић,
Београд

Један од првих Дизнијевих јунака био је зец Освалд. Међутим, њега је успео да присвоји и откупи издавач код кога је млади пртач био запослен. Кад је Дизнију истекао уговор издавач је ангажовао друге уметнике да смирљају авантуре већ популарног зеца Освалда. Дизни је осиромашен својим првенцем био принуђен да потражи другу животињу. Ускоро се родила идеја да то буде миш. И тако се, у октобру 1928. појавио Мики Маус.

ТРОСТРУКИ ПОГЛЕД

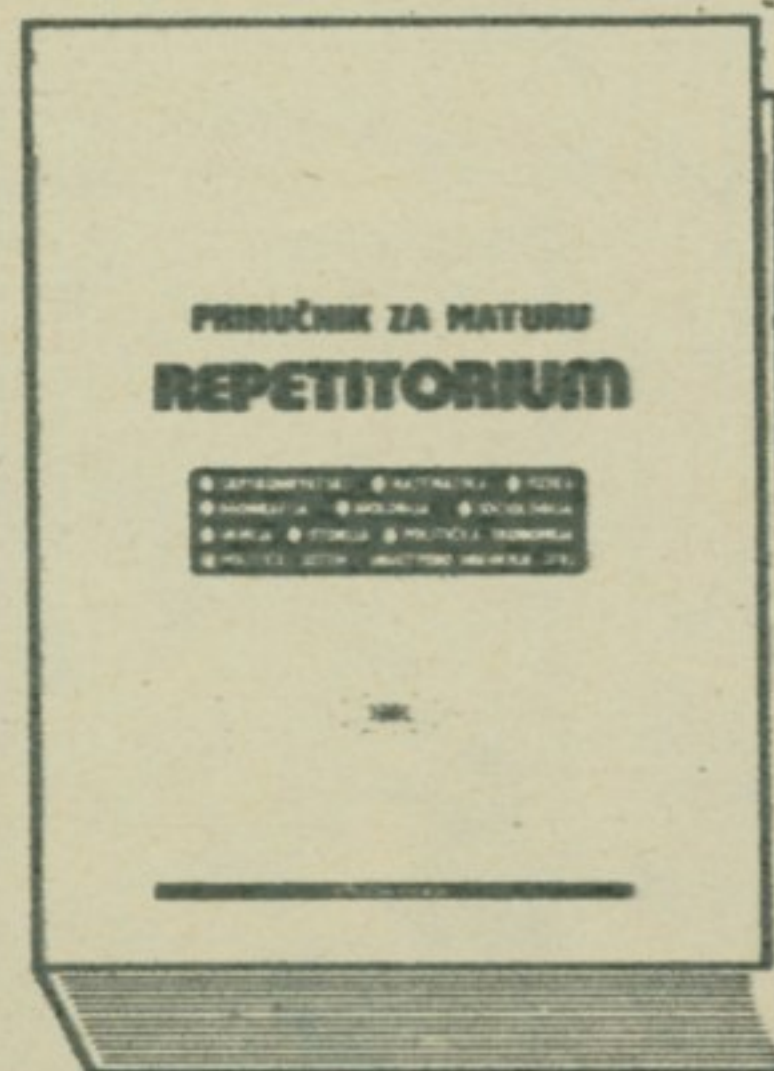
Да ли је истина да птице боље виде
од људи?

Стивне Сноје, ученик,
Шибеник

Вид је код птица много бољи и оштрији него код човека. Птице грабљивице, на пример, имају за то да захвале необичном саставу својих очних дупљи. Свако око код грабљивица има две очне дупље: централну и периферну. Тако оне могу да осматрају једно место из три правца истовремено. То је такозвани „тروструки поглед“ или „поглед у три правца“.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — РЕПЕТИТОРИЈУМ — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Скупљам југословенске и стране маркце, па бих желела да се мењам са осталим филателистима. Мирјана Костова, Ул. Народен фронт 786, 91000 Скопје

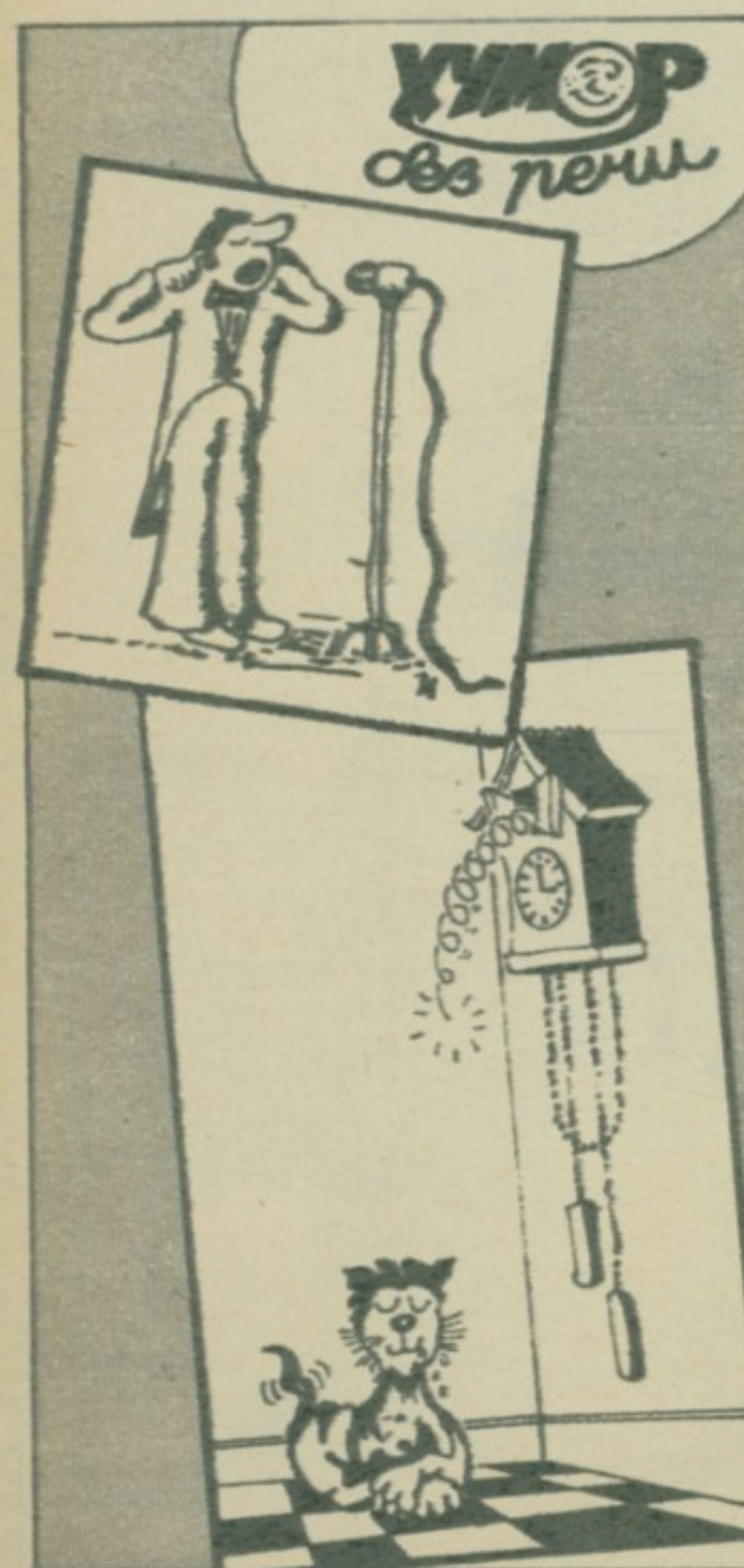
Молим читаоце Забавника да ми пошаљу бројеве од 1100 до 1130. Унапријед се захваљујем. Јадранко Јурић, Ханаманова 9, 41000 Загреб

Поклонно бих већи број Забавника (130 комада) за серије поштанских марака из Југославије. Заинтересовани нека се јаве на адресу: Драган Вуковић, Хасана Бркића Т.Б. 29, 72000 Зеница

Поседујем старе бројеве Забавника које бих мењао са онима који имају старе бројеве часописа „Радио-аматер“ или неки сличан часопис а може и албум за поштанске марке. Велибор Голубовић, Кладурино, 12304 Рањинац

Купујем добро очуване стрипове Лунов Магнус стрип и Златну серију упола цене у којима се говори о команданту Марку и Загору. Заинтересовани нека се јаве на адресу: Бобан Милашевић, Косте Абрашевића 42, 35000 Светозарево

Имам комплет од 140 Забавника, повезан тврдим омотом. Желео бих да их поклоним неком ко воли Забавник и ко ће их пажљиво чувати. Онај који се јави најлепшом разгледницом добија 140 Забавника. Зоран Јеленавић, Силеува, 15228 Коцељеве

WALT
Disney

Мики

ЗДРАВО, ШИЉО!
ЈЕСИ Л' СЕ
ВЕК КУРТА-
ЛИС'О МО-
ЉАЦА?

ПССТ...
МОГУ ТЕ
ЧУТИ!

КАЖЕМ ТИ,
МИКИ... ОНИ
НАМЕРНО
'ОБЕ ДА МЕ
УПРОПА-
СТЕ!

НЕ ГОВОРИ
ГЛУПОСТИ,
ШИЉО!
ОНИ СУ
ПРОСТО
ГЛАДНИ!
БРИГА
ЊИХ ЗА
ТЕБЕ!

ЈЕ Л'?
ЧЕКАЈ
ДОК ТИ
ПОКАЖЕМ
ПОКРИ-
ВАЧЕ!

ОВАЈ ОВДЕ
КОШТА ТРИ'ЕС'
'ИРАДА... И
НА ЊЕМУ НЕМА
РУПА! А ОНАЈ
КОШТА ПЕДЕСЕТ
И ИЗГЛЕДА КО
РЕШЕТО!

ПОЛАКО,
ШИЉО!
ТО ЈЕ
САСВИМ
РАЗУМЉИ-
ВО!

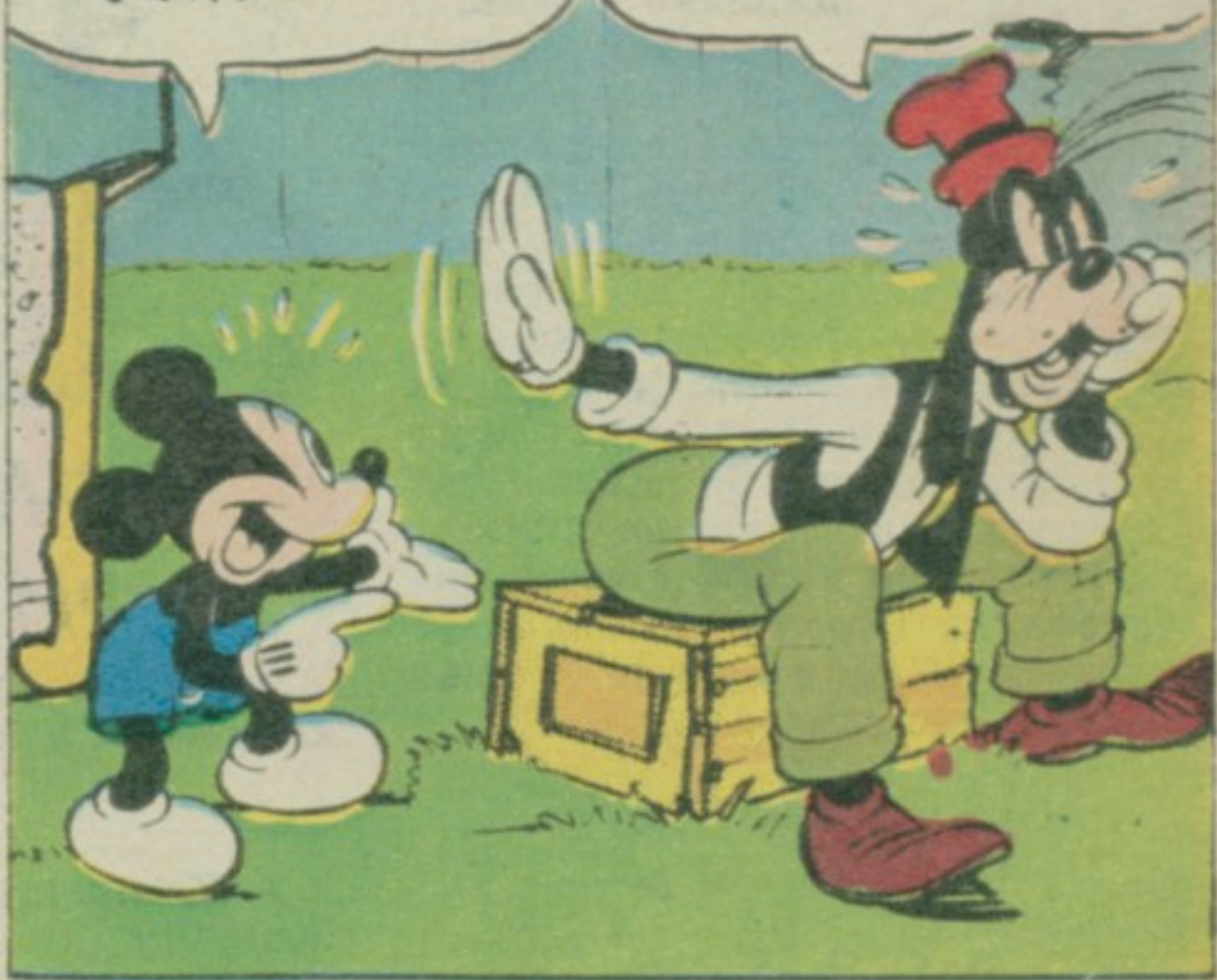
ВИДИШ...
ШТО ЈЕ ПО-
КРИВАЧ СКУП-
ЛИ У ЊЕМУ
ИМА ВИШЕ
ВУНЕ... А
МОЉЦИ ИДУ
НА ВУНУ!

ХМ?!
ТО
ЗНАО
НИСАМ!

БОЉЕ КУПИ
ЈОШ НАФТА-
ЛИНА ИЛИ...

ЧЕКАЈ! ТИШИ
НА! НЕШТО
РАЗМИШЉАМ!

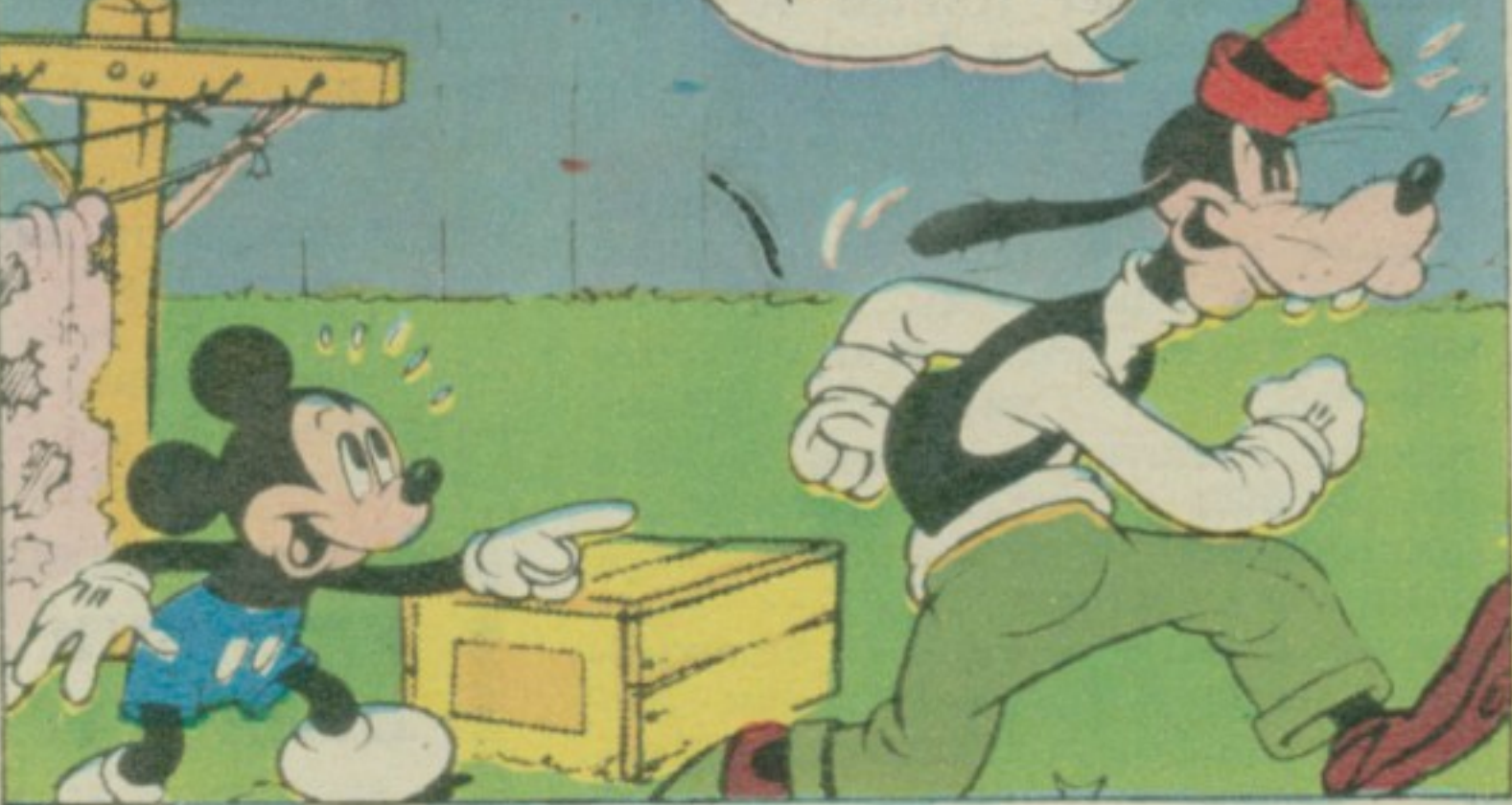

СМИСЛИО
САМ!

ЧЕКАЈ
МАЛО,
ШИЉО!

НЕМАМ
ВРЕМЕНА!
ТРЕБА ДА СВОЈ
ПЛАН СПРОВЕ-
ДЕМ У
ДЕЛО!

ДОБРО! САМО
НЕ ЗАБОРАВИ
ДА СИ МЕ
ПОЗВ'О НА
ВЕЧЕРУ!

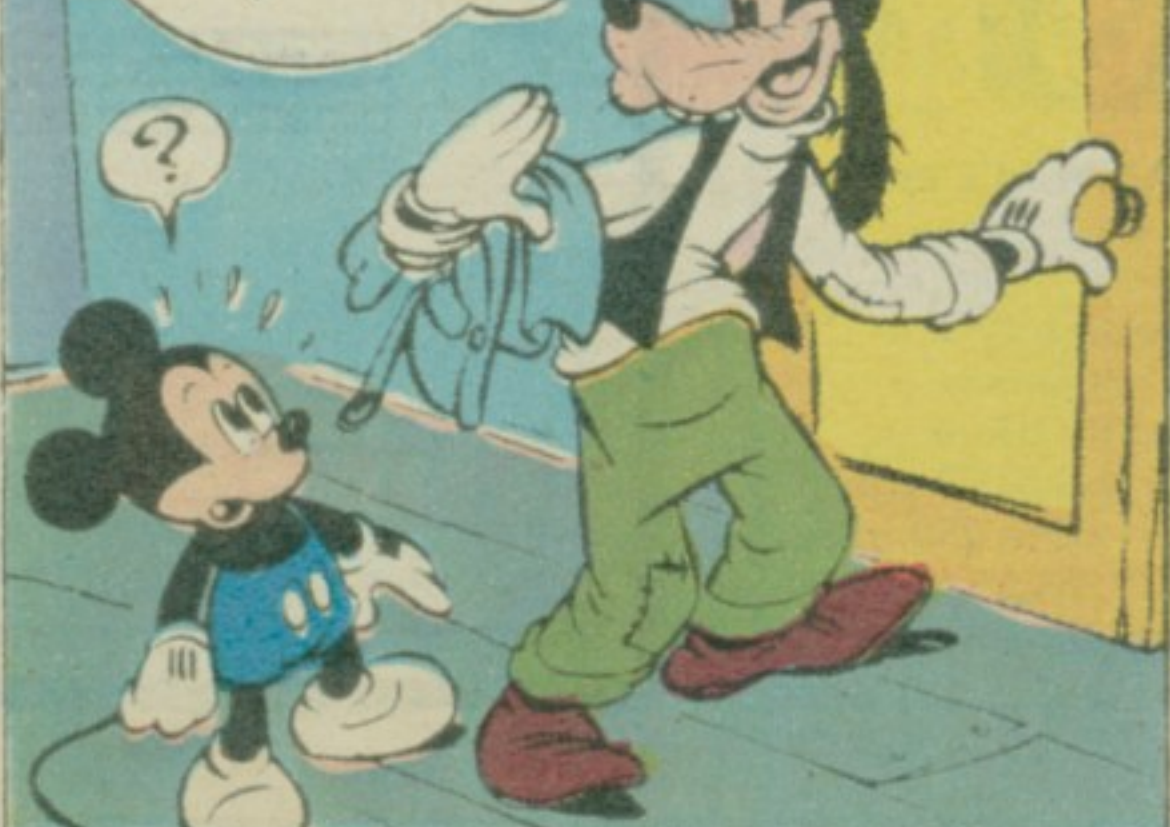
МИЛО МИ
ЈЕ ШТО СИ
ДОШ'О!
ДАЈ ДА
ТИ ОСТА-
ВИМ КА-
ПУТ У
ГАР-
ДЕ-
РО-
БУ!

НЕ У
ТВОЈУ
ГАРДЕ-
РОБУ!
КАПУТ ЈЕ
ОСАМДЕ-
СЕТ ОД-
СТО
ВУНА!

ТЕ
ВЕ-
ЧЕ-
РИ...

БЕЗ БРИГЕ!
СВЕ ШТО НИЈЕ
СТО ОДСТО ВУНА
ПОТПУНО ЈЕ
СИГУРНО
У...

...МОЈОЈ ГАР-
ДЕРОВИ!

WALT Disney